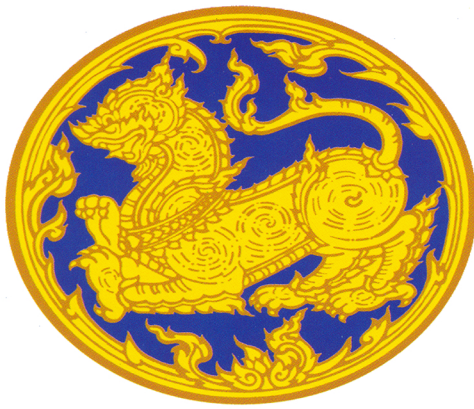

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการตรวจราชการ

โครงการสัมมนาผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
ผู้ตรวจราชการกรมฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕
วันที่ ๒๖ - ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๕ ณ โรงแรมเมธราลัย ชะอำ
จังหวัดเพชรบุรี

สำนักตรวจราชการและเฝ้าระวังร้องทุกข์ สป.มท.

คำนำ

การตรวจราชการ เป็นเครื่องมือในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนโดยมีผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ตรวจราชการกระทรวง ผู้ตรวจราชการกรม เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิบัติราชการตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวง ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่า การตรวจราชการนั้นมีการดำเนินการมายาวนาน ซึ่งปัจจุบันได้มีการพัฒนาระบบการตรวจราชการให้ทันสมัย ตรวจสอบได้ และมีผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ยังมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคประชาสังคม ให้ประชาชนเข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมกับการตรวจสอบการบริหารงานของรัฐอย่างต่อเนื่อง โดยมีระดับของการมีส่วนร่วม คือ การให้ข้อมูลข่าวสาร(Inform) การรับฟังความคิดเห็น (Consult) การวางแผนร่วมกันทำงานร่วมกัน (Involve) การให้ความร่วมมือ (Collaborate) การเสริมอำนาจให้แก่ประชาชน (Empower) เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการดำเนินการบริหารงานหรือการดำเนินกิจการของรัฐ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

สำนักตรวจราชการและเรื่องราวงู้อทุกซ์

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

มีนาคม ๒๕๕๕

สารบัญ

หน้า

พระราชดำรัส

ปฐมบท

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจราชการ

ก

☞ ส่วนที่ ๑ การตรวจราชการ

๑

☞ ความเป็นมา

๑

☞ ลักษณะงานการตรวจราชการ

๑

☞ วัตถุประสงค์ของการตรวจราชการ

๒

☞ ลักษณะความรับผิดชอบ

๒

☞ อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจราชการ

๓

☞ ผู้รับการตรวจมีหน้าที่

๓

☞ กระบวนการตรวจราชการ

๓

☞ ส่วนที่ ๒ การมีส่วนร่วมของประชาชน

๕

☞ ประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

๕

☞ ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

๖

☞ องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของประชาชน

๘

☞ เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน

๘

☞ การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารราชการ

๘

☞ การเร่งรัดและปรับปรุงการจัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๙

☞ ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคม

๙

☞ กระบวนการออกตรวจติดตามและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑๐

☞ ความสำคัญและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบตรวจราชการไทย

๑๕

☞ หลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

๑๕

☞ รูปแบบการบริหารระบบราชการแบบมีส่วนร่วม

๑๖

☞ การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมและการตรวจราชการ

๑๗

☞ การตรวจราชการ และ รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑๘

☞ ขั้นตอนการออกตรวจราชการกับกิจกรรมมีส่วนร่วมของประชาชน

๑๙

☞ ส่วนที่ ๓ การเขียนรายงานการตรวจราชการ

๒๒

☞ ความสำคัญ

๒๒

☞ ประเภทของการเขียนรายงาน

๒๒

☞ วิธีการเขียนรายงานรอบ

๒๒

☞ ตัวอย่างการเขียนรายงานแบบ แบบ PPR ๑

๒๔

☞ ตัวอย่างการเขียนรายงานแบบ แบบ PPR ๒

๓๔

☞ ตัวอย่างการเขียนรายงานแบบ แบบ แบบ SeAR

๔๒

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- ☞ ส่วนที่ ๔ กรอบแนวทางการตรวจราชการตามแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการฯ และการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรอง ๔๖
- ☞ ส่วนที่ ๕ รายชื่อผู้แทนเครือข่ายที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕ ๖๒
- ☞ ส่วนที่ ๖ สรุปแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ๖๖

พระบรมราโชวาทเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

“...ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น
เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชน
ก่อนด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา
เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว จึงค่อยสร้างเสริม
ความเจริญขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับต่อไป...
...ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น
ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุ
ผลสำเร็จ ได้แน่นอนบริบูรณ์...”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗

ป ร ฐ ม บ ท

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ ขณะนี้ได้หยั่งรากลึกลงในสังคมไทย พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับ “การพัฒนาคน” ในการดำเนินวิถีชีวิตอย่างมั่นคงบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงความถูกต้องตามหลักวิชา ตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต หลักการทรงงานของพระองค์จะเน้นการ “เข้าใจ เข้าถึง และร่วมพัฒนา” อย่างสอดคล้องกับ “ภูมิสังคม” ที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายของระบบภูมินิเวศ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อผลประโยชน์ของประชาชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการพัฒนาที่มุ่งสู่ “การพึ่งพาตนเอง” ดำเนินการด้วยความรอบคอบ วิเคราะห์ระมัดระวัง “ทำตามลำดับขั้นตอน” มีการทดลองด้วยความเพียรจนมั่นใจ จึงนำไปเผยแพร่ใช้ประโยชน์สู่สาธารณะ

สังคมไทยได้ตระหนักและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) ที่ประเทศไทยเผชิญกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ และสถานการณ์ในขณะนั้นได้สะท้อนผลการพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุลและยั่งยืน เนื่องจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ขณะที่สังคมเผชิญปัญหาในหลายด้าน และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ปัจจุบันการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปอย่างกว้างขวาง เป็นปรัชญาที่ชี้นำยุทธศาสตร์และนโยบายการพัฒนาประเทศให้มุ่งสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน ทุกภาคส่วนในสังคมไทยได้นำไปเป็นแนวทางการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนในทุกระดับตั้งแต่ปัจเจก ครอบครัว ชุมชน จนถึงประเทศมีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและบริหารจัดการความเสี่ยง ทำให้สังคมไทยสามารถฟื้นตัวและผ่านพ้นภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและภัยพิบัติได้ดีกว่าในอดีต อย่างไรก็ตาม การพัฒนาประเทศในอนาคต สังคมไทยยังมีปัญหาเชิงโครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคสำคัญ โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำในสังคม และการบริหารจัดการภาครัฐที่อ่อนแอ ประกอบกับต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งทั้งโอกาสและข้อจำกัด จึงต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง รวมทั้งการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และมีธรรมาภิบาล

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : หลักการพัฒนาประเทศ

ภาพรวมของการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑-๗ สรุปได้ว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน” ทำให้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ได้ปรับแนวคิดการพัฒนาประเทศใหม่จากเดิมที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นประเด็นหลักมาเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไปพร้อมกัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดการพัฒนาที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยให้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นแบบองค์รวมที่เชื่อมโยงมิติ

เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกันอย่างสมดุล แต่วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๔๐ ทำให้การปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการพัฒนาไม่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม สังคมไทยได้เริ่มรับรู้ถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้รับการขานรับอย่างกว้างขวางในขณะที่ยังสังคมไทยกำลังเผชิญกับภาวะวิกฤตครั้งสำคัญของประเทศ

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ได้อัญเชิญหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายหลักเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยสู่ความอยู่ดีมีสุข พร้อมทั้งยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง มีคุณภาพและยั่งยืน ควบคู่ไปกับปรับเปลี่ยนกระบวนการวางแผนจากการดำเนินการ “โดยราชการเพื่อประชาชน” เป็นการมี “ประชาชนเข้าร่วม” ให้คนเป็นผู้ตัดสินใจหรือกำหนดทิศทางการพัฒนาที่คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อพร้อมรับความเสี่ยงบนฐานของความรอบรู้ ความรอบคอบ ความเพียร และคุณธรรม

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ยังคงน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างสมดุล การอยู่ร่วมกันด้วยสันติสุขในสังคมและการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ได้มีการวิเคราะห์สถานะทุนของประเทศใน ๓ ทุน ได้แก่ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ และวิเคราะห์บริบทการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งระบบเศรษฐกิจโลก ตลาดการค้า ตลาดการเงิน การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เผชิญภาวะโลกร้อนและการขาดแคลนพลังงาน นำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์บนพื้นฐานของการใช้ความรู้ได้อย่างถูกหลักวิชาการ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนและการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีและความอยู่เย็นเป็นสุขของคนในสังคม พร้อมทั้งเสริมสร้างระบบโครงสร้างกลไกและกระบวนการบริหารพัฒนาประเทศให้อยู่บนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย เป็นภูมิคุ้มกันที่ดีสำหรับสังคมไทย

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้มีการประยุกต์ใช้และมีผลอย่างเป็นรูปธรรมในช่วงที่ประเทศไทยเผชิญวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี ๒๕๔๐ และเป็นแนวทางปฏิบัติอันสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้พ้นจากภาวะวิกฤต ทั้งวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย รวมถึงวิกฤตที่เกิดขึ้นภายในประเทศ ทั้งวิกฤตเศรษฐกิจ วิกฤตการเมือง และวิกฤตทางสังคม การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติ ได้ส่งผลให้ประเทศไทยเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันสูงขึ้นในหลายด้าน ขณะที่บางเรื่องอยู่ในระหว่างการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและประชาชนได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงรุนแรงในเบื้องต้นแต่สามารถฟื้นตัวได้เร็วขึ้น ความก้าวหน้าในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติของทุกภาคส่วนเพื่อมุ่งหวังให้เกิดภูมิคุ้มกันแก่ตัวเอง ครอบครัว องค์กร สังคมและประเทศมีหลายประการ

ในส่วนภาครัฐ ได้น้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารประเทศในหลายระดับ ทั้งเป็นหลักการบริหารเศรษฐกิจในระดับมหภาค การกำหนดนโยบายภาครัฐที่ยั่งยืน การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินการตามนโยบายที่เหมาะสม ตลอดระยะเวลากว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคอย่างรัดกุมมากขึ้น บนพื้นฐานการของการรักษาวินัยทางการเงินการคลัง โดยกำหนดกรอบการคลังที่ยั่งยืนเพื่อเป็น

กฎเกณฑ์ในการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาล ประกอบด้วย ๑) การรักษาสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในระดับที่ไม่เกินร้อยละ ๕๐.๐ ๒) การกำหนดสัดส่วนรายจ่ายการลงทุนของรัฐบาลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๕.๐ ของงบประมาณโดยรวม และ ๓) การกำหนดภาระหนี้รัฐบาลไม่เกินร้อยละ ๑๕.๐ ของงบประมาณรวม

ขณะเดียวกัน การวางแผนและการดำเนินการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐในบางโครงการได้เริ่มดำเนินการบนพื้นฐานการวิเคราะห์อย่างรอบคอบทั้งในศักยภาพด้านการเงิน ความพร้อมในการดำเนินการ และความจำเป็นตามความต้องการของประชาชน ให้ความสำคัญกับความสมดุลในเชิงปริมาณและคุณภาพของการลงทุน การกระจายการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของประเทศระหว่างเมืองและชนบท และศักยภาพที่แท้จริงของประเทศ รวมทั้งมีระบบการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แผนการลงทุนภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๕ เป็นตัวอย่างของการออกแบบการลงทุนให้มีการกระจายอย่างเหมาะสมทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมทุกสาขาโดยเฉพาะสาขาการพัฒนาชุมชนที่มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน สาขาการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาทั้งระบบในเขตชนบทและเมือง สาขาสาธารณสุขที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและคุณภาพของระบบบริการ ภาพรวมจึงเป็นการลงทุนที่สนับสนุนการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการจ้างงานในระยะสั้น ควบคู่กับการวางรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพของระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคมที่จะพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ ผลที่เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมในระยะเริ่มต้น พบว่า ภาคเศรษฐกิจฟื้นตัวจากภาวะวิกฤตและมีการขยายตัวในระดับที่เพียงพอต่อการจ้างงาน และอัตราการว่างงานของประเทศลดลงค่อนข้างรวดเร็ว ในระยะยาวจะเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตจากการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาทุนมนุษย์ และการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

นอกจากนี้ ส่วนราชการต่างๆ ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติภายในส่วนราชการ ทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ มีการตรวจสอบที่รัดกุม การดำเนินโครงการและการกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งประโยชน์สู่ประชาชนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งการยกระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ กำหนดเป็นกฎระเบียบด้านจริยธรรมเพื่อถือปฏิบัติอย่างชัดเจน สะท้อนถึงการปรับตัวของภาครัฐในการดำเนินนโยบายสาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนบนพื้นฐานของความรู้ คู่คุณธรรม รวมทั้งออกแบบนโยบายภาครัฐที่ยึดทางสายกลางและสอดคล้องกับมิติการพัฒนาที่เป็นองค์รวม

บทเรียนจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในปี ๒๕๔๐ นำไปสู่การปรับโครงสร้างของภาคการเงินทั้งระบบภายใต้แผนแม่บทภาคการเงินในระยะที่ ๑ และ ๒ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบการเงินให้สถาบันการเงินทำหน้าที่เป็นตัวกลางทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความสามารถในการแข่งขัน และสามารถให้บริการกับลูกค้าทั้งภาคครัวเรือนและธุรกิจได้อย่างทั่วถึง และมีความมั่นคงในภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนและธุรกิจมีต้นทุนทางการเงินที่ลดลง รวมทั้งปรับแก้กฎหมายธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามมาตรฐานสากลของธนาคารกลางในการดูแลให้ระบบการเงิน ระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงินมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ และมีกระบวนการตัดสินใจด้วยความโปร่งใส รอบคอบ ส่งผลให้ภาคการเงินของประเทศไทยมีความเข้มแข็ง สถาบันการเงินมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุม มีการลงทุนในตลาดการเงินระหว่างประเทศในสัดส่วนที่พอประมาณและสมเหตุสมผล ในช่วงที่โลกเผชิญกับภาวะวิกฤตการเงินปี ๒๕๕๑-๒๕๕๒ ระบบสถาบันการเงินไทยทั้งระบบ

ถือครองสินทรัพย์ต่างประเทศเพียงร้อยละ ๘.๐ ภาคการเงินจึงมีภูมิคุ้มกันที่ดีกว่าในอดีต ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจการเงินโลกต่อภาคการเงินจึงอยู่ในวงจำกัด และเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ภาคเศรษฐกิจไม่ต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านสภาพคล่องทางการเงินและสามารถฟื้นตัวผ่านพ้นช่วงวิกฤตได้ค่อนข้างเร็ว

ขณะที่ **ภาคธุรกิจเอกชน** ได้มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างกว้างขวางมากขึ้น ภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปี ๒๕๔๐ องค์กรภาคธุรกิจได้มีการปรับเปลี่ยนจรรยาบรรณทางธุรกิจเพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น บทเรียนจากวิกฤตทำให้องค์กรธุรกิจขนาดใหญ่เริ่มมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งกำไรระยะยาวมากกว่าในระยะสั้น และให้ความสำคัญแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิสัยทัศน์ในการดำเนินธุรกิจได้ส่งผลต่อการวางแผนการลงทุน การผลิต การบริหารกำลังคน การตลาดและการบริหารความเสี่ยงในทุกด้าน ทั้งกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ และกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีการกระจายความเสี่ยงอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะการกระจายแหล่งเงินทุนจากหนี้ระยะสั้นในตลาดเงินมาเป็นการระดมทุนในตลาดทุนมากขึ้น สินเชื่อของภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงจากร้อยละ ๔๔.๑ ในปี ๒๕๔๖ เป็นร้อยละ ๓๖.๓ ในปี ๒๕๕๓ ขณะที่การออกหุ้นกู้และหุ้นทุนมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น การระดมทุนได้คำนึงถึงศักยภาพของทุนในประเทศอย่างรอบคอบมากกว่าในช่วงก่อนเกิดภาวะวิกฤต จึงลดการก่อหนี้ต่างประเทศลงอย่างชัดเจน สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงจากร้อยละ ๗๒.๙ ในปี ๒๕๔๒ เป็นร้อยละ ๓๓.๙ ในปี ๒๕๕๓ รวมทั้งมีความตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างฐานการผลิตที่ใช้วัตถุดิบโดยเฉพาะภาคเกษตรและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาต่อยอดสร้างคุณค่าที่ผลประโยชน์ตกอยู่กับประชาชนในพื้นที่ เช่น การผลิตและการส่งออกสินค้าเครื่องใช้ในบ้าน สบู่ ผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพร รายได้จึงกระจายสู่ชุมชน สินค้าส่งออกเริ่มมีฐานที่กระจายประเภทผลิตภัณฑ์หลากหลายมากขึ้นเช่นเดียวกับการกระจายตลาดส่งออกไปสู่ตลาดใหม่ๆ เพื่อลดความเสี่ยง

ในภาพรวมของการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ในช่วง ๔-๕ ปีที่ผ่านมา ตลาดหลักทรัพย์รายงานว่ามีหลายองค์กรธุรกิจและหลายบริษัทในประเทศไทยมีความตื่นตัวในเรื่องของการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และนำไปเชื่อมโยงกับกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากโครงการที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ดำเนินการร่วมกับชุมชนและเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก อาทิ โครงการปลูกป่า โครงการสร้างฝายชะลอน้ำ/การรักษาต้นน้ำ โครงการทำความสะอาดแม่น้ำลำคลองหรือทะเล สะท้อนถึงธรรมาภิบาลของภาคธุรกิจเอกชนที่มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากขึ้น

สำหรับภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน มีจำนวนไม่น้อยเป็นองค์กรตัวอย่างที่มีการบริหารธุรกิจบนฐานการสร้างกลุ่มที่เข้มแข็งในลักษณะเครือข่ายหรือคลัสเตอร์ มีการศึกษาศักยภาพของทุนและวัตถุดิบในชุมชน รวมทั้งองค์ความรู้พื้นฐานและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเน้นการใช้เงินทุนและขยายกิจการอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามกำลังของตนเอง มีกระบวนการผลิตที่ประหยัด เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม วิจัยและพัฒนาสินค้ามุ่งคุณภาพและมาตรฐานอยู่ตลอดเวลา สร้างสินค้าที่มีเอกลักษณ์ มีการตลาดที่ขยายฐานจากตลาดภายในประเทศสู่ต่างประเทศ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการมีแนวโน้มดำเนินกิจการเพื่อสังคมเพิ่มขึ้น ทั้งที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด สหกรณ์ และมูลนิธิ มีการแบ่งผลกำไรคืนสู่สมาชิกและชุมชนอย่างมีเป็นธรรม เน้นความซื่อสัตย์ และการแบ่งปัน รวมทั้งผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้รับประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ และส่งผลให้สังคมโดยรวมดีขึ้น เช่น การกระจายรายได้และคุณภาพชีวิตดีขึ้น เป็นต้น เป็นการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคมที่เป็นธรรม สร้างสมดุลระหว่างผลกำไร สวัสดิการของประชาชน และความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม

ส่วน **ภาคประชาชนและชุมชน** รับรู้ เข้าใจและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการเก็บออม และสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน^๑ จากการเผยแพร่แนวคิดและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง กว้างขวางตั้งแต่ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ เป็นต้นมา ทำให้การรับรู้ของประชาชนขยายตัวค่อนข้างมาก จากผลการสำรวจของโครงการ พ.ศ. พอเพียงในช่วงปี ๒๕๕๐-๒๕๕๑ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และวิทยุ ขณะที่ความเข้าใจในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการดำรงชีพมีสูงถึงร้อยละ ๗๔.๐ ของกลุ่มตัวอย่าง ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความแตกต่างกันในแต่ละหลักการ ในหลักความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขการมีความรู้ พบว่า การมีคุณธรรมอยู่ในเกณฑ์สูงถึงร้อยละ ๗๕-๘๕ ขณะที่ความเข้าใจในหลักความมีเหตุผลมีร้อยละ ๔๔.๐ และประชาชนมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีเชื่อมโยงอย่างมากกับการประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีชีวิตเรียบง่าย มีการออม และเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ แบ่งปันช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาส

ผลการสำรวจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ในระดับชุมชน^๒ พบว่า ชุมชนมีการประยุกต์ใช้ในระดับปานกลางถึงร้อยละ ๗๔.๐ ของกลุ่มตัวอย่าง และระดับมากร้อยละ ๑๓.๖ ในแนวทางที่หลากหลาย เช่น การยึดหลักพอประมาณ เน้นการเติบโตที่ก่อให้เกิดความสมดุลในระยะยาว ยึดหลักการพึ่งพาตนเอง ใช้ทรัพยากรและปัจจัยในท้องถิ่น ยึดหลักเหตุผลในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาชุมชนที่มีระบบการผลิตที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี กฎหมายและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างภูมิคุ้มกันโดยมีระบบการผลิตและการตลาดที่หลากหลาย มีแผนชุมชนที่คำนึงถึงการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชน สร้างประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนให้เข้มแข็งและจัดให้มีระบบสวัสดิการสังคม ระบบการออม ระบบประกันสุขภาพ ขณะเดียวกัน ส่งเสริมแนวคิดเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมความรู้ รัก สามัคคีในชุมชน โดยเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมระบบคุณธรรม ความขยัน ซื่อสัตย์ อุดหนุน แบ่งปัน สร้างผู้นำชุมชน/ผู้นำความคิดที่เป็นแบบอย่างของบุคคลแห่งคุณธรรม

ขณะที่ **ภาคเกษตร** เป็นภาคที่มีความสำคัญและมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับอย่างกว้างขวางตั้งแต่ระดับเกษตรกร ครอบครัว ชุมชน และประเทศ หลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการเกษตรที่เป็นรูปธรรม นำไปสู่ความพออยู่พอกิน มีความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร ลดรายจ่าย พึ่งตนเอง และแก้ปัญหาความยากจนของภาคครัวเรือนและภาคชุมชน เกษตรกรที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในหลายพื้นที่ ปรากฏผลชัดเจนว่าสามารถก้าวพ้นภาวะหนี้สินจากการทำการเกษตรเชิงพาณิชย์สู่เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร เกษตรกรตัวอย่างที่ได้รับรางวัลการประกวดผลงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต่างก็ยืนยันว่าเกษตรกรที่เริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยการดำเนินตามเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ลดรายจ่าย ลดการใช้สารเคมี และเน้นการผลิตที่ยึดความมีเหตุผล และองค์ความรู้ สามารถทำให้เกษตรกรมีเงินออม หลุดพ้นจากภาวะหนี้สิน และมีรายได้มั่นคงสามารถช่วยเหลือ แบ่งปันให้เพื่อนบ้านและชุมชน

^๑ ผลการสำรวจของโครงการ พ.ศ.พอเพียงในช่วงปี ๒๕๕๐-๒๕๕๑, สศช.

^๒ ผลการสำรวจของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยในปี ๒๕๕๐

นอกจากนี้ **ด้านการศึกษา** ทั้งมูลนิธิ สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสถาบันวิจัยอื่นๆ ได้มีการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างหลากหลายมากขึ้น มีการสังเคราะห์บทเรียนจากการปฏิบัติจริง นำมาจัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างกว้างขวางในหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนและการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาหลักสูตรทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษามี ๒๖ หลักสูตร/รายวิชา ใน ๑๙ สถาบัน มีการเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยที่มีการเปิดสอน รวมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เข้มข้นยิ่งขึ้น

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ผันผวน ซับซ้อนและคาดการณ์ผลกระทบได้ยาก แม้ว่าในภาพรวมสังคมไทยมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้น และมีภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งแตกต่างกันไปทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน และสังคม แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประเทศต้องเผชิญกับความเสี่ยงในหลายมิติ โดยเฉพาะความเสี่ยงจากการบริหารภาครัฐที่อ่อนแอ โครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สามารถรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืน ทั้งความเสี่ยงจากความเสื่อมถอยของค่านิยมที่ดีงามในสังคมไทย ความเสื่อมโทรมของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเสี่ยงด้านความมั่นคงของประเทศ จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเสริมสร้างทุนที่มีอยู่ของประเทศให้เข้มแข็ง ทั้งทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพื่อเตรียมพร้อมให้ประเทศสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงมีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘-๑๐ โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลาง เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง **“มีเหตุผล”** และใช้หลัก **“ความพอประมาณ”** ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับเมือง เตรียม **“ระบบภูมิคุ้มกัน”** ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ **“ความรู้”** ในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน **“คุณธรรม”** จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย **“ความเพียร”** จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

การกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงต้องเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นในมิติการพัฒนาต่างๆ เพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงที่สังคมไทยต้องเผชิญ และเสริมรากฐานของประเทศด้านต่างๆ ให้เข้มแข็ง ควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน โดยมีแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันในประเด็นต่างๆ ที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ดังนี้

๑. การพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชนสู่สังคมที่มีคุณภาพ สามารถจัดการความเสี่ยงและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

๑.๑ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคง สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส ยึดประโยชน์ส่วนรวม และเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในกระบวนการพัฒนาประเทศ

๑.๒ การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาคน

๒. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่ทิศทางการเติบโตในรูปแบบใหม่ ที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง เพื่อลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการในภาคการผลิตและบริการ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และผู้ประกอบการในภาคเกษตร ให้ใช้ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับสู่การผลิตและการให้บริการบนฐานความรู้ และที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนให้มีการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ บนพื้นฐานการพึ่งพาซึ่งกันและกัน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ประกอบด้วย

๒.๑ การสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตอาหารและพลังงานที่มีความมั่นคง โดยการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขณะเดียวกัน ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพทั้งในระดับครัวเรือน ชุมชน และประเทศ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ภาคเกษตรสามารถพึ่งตนเองและเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ได้อย่างมั่นคง

๒.๒ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา ภายใต้ปัจจัยสนับสนุนที่เอื้ออำนวยและระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม มุ่งปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสาขาบริการที่มีศักยภาพ พัฒนาภาคอุตสาหกรรมสู่อุตสาหกรรมฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ควบคู่ไปกับการปฏิรูปกฎหมายและกฎ ระเบียบต่างๆ และบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจของประเทศที่เข้มแข็งและขยายตัวอย่างมีคุณภาพ

๒.๓ การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศกับความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคต่างๆ บนพื้นฐานของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความร่วมมือแบบหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนและยึดผลประโยชน์ร่วมกันทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค สร้างปฏิสัมพันธ์ในความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างสร้างสรรค์ เตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่นให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

๓. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแล รักษาและใช้ประโยชน์ การปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและเพิ่มบทบาทของไทยในเวทีประชาคมโลกเพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตให้คนในสังคมไทย

โดยสรุป การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่างๆ ให้แก่ ปังเจก ครอบครั้ว ชุมชน สังคม และประเทศ โดยใช้แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ พร้อมทั้งขยายการนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพจาก ๓ ทุน ทั้งทุนสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็น ๖ ทุน ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนกายภาพ ทุนทางการเงิน ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และทุนทางวัฒนธรรมมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะการสร้างฐานทางปัญญาเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้กับคนและสังคมไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ก้าวสู่สังคมและเศรษฐกิจสีเขียวที่มีแบบแผนการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยนำความรู้และจุดแข็งของอัตลักษณ์ไทยมาปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานนวัตกรรมที่เข้มแข็ง เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจในภูมิภาคอย่างรู้เท่าทัน สร้างความยั่งยืนของภาคเกษตรและความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน รวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างระบบธรรมาภิบาลและความสมานฉันท์ในทุกภาคส่วนและทุกระดับ เป็นฐานการพัฒนาประเทศที่มั่นคงและสมดุล มุ่งสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นธรรม

ส่วนที่ ๑

การตรวจราชการ

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจราชการ

ส่วนที่ ๑ การตรวจราชการ

๑. ความเป็นมา

การตรวจราชการอยู่คู่กับการบริหารราชการมาช้านาน และเป็นตำแหน่งที่ถือว่าทำงานต่างพระเนตรพระกรณของพระเจ้าแผ่นดิน โดยในช่วงแรก พระเจ้าแผ่นดินออกตรวจราชการ ติดตามการทำงานของข้าราชการและปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนด้วยพระองค์เอง ในยุคต่อมา เมื่อโครงสร้างการบริหารซับซ้อนขึ้น นอกจากออกตรวจด้วยพระองค์เอง พระเจ้าแผ่นดินแต่งตั้งข้าราชการช่วยในการตรวจราชการต่างพระเนตรพระกรณ การตรวจราชการที่เป็นระบบและมีแบบแผนชัดเจนปรากฏขึ้นครั้งแรกในปีพ.ศ. ๒๔๓๗ อันเป็นผลจากการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย คือ สมเด็จพระยาตราธราชานุภาพทรงทำหน้าที่ตรวจราชการด้วยพระองค์เอง และกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาในส่วนกลาง รวมทั้งสมุหเทศาภิบาลและหัวหน้าหน่วยงานในส่วนภูมิภาคออกตรวจราชการในพื้นที่ด้วย

ระบบการตรวจราชการมีการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองและอาจกล่าวว่าเป็นรากฐานของระบบการตรวจราชการในปัจจุบัน รูปแบบการตรวจราชการมีลักษณะของการแต่งตั้งบุคคลหรือหน่วยงานมารับผิดชอบงานตรวจราชการโดยตรง อย่างไรก็ตามบทบาทและขอบเขตการตรวจราชการมีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้งพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๖ กำหนดให้มีข้าหลวงใหญ่ขึ้นตรงต่อคณะรัฐมนตรีทำหน้าที่ตรวจตราควบคุม แนะนำ ชี้แจงข้อราชการทั่วไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนและนโยบายอื่นๆของรัฐบาล และข้าหลวงตรวจการ ซึ่งกระทรวง ทบวง หรือ กรมแต่งตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ลักษณะเดียวกับข้าหลวงใหญ่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ตำแหน่งทั้งสองถูกยุบไปพร้อมกับการปรับปรุงการบริหารราชการใหม่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๙๕ โดยกำหนดให้มีภาคในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และกำหนดตำแหน่งผู้ว่าราชการภาคขึ้นทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของภาคและผู้ตรวจราชการประจำภาคไปพร้อมกัน แต่ตำแหน่งนี้ถูกยกเลิกในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ และกำหนดให้มีตำแหน่งผู้ตรวจราชการแทน ซึ่งอยู่ในสังกัดราชการส่วนกลางทำหน้าที่คล้ายคลึงกับตำแหน่งข้าหลวงตรวจการ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ มีการตั้งกรมตรวจราชการแผ่นดินขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี และได้กำหนดตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินขึ้น โดยลักษณะงานของผู้ตรวจการเน้นการสืบสวนและปราบปรามทุจริตมากกว่าการตรวจการตามปกติต่อมากรมนี้ถูกยกเลิกไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ในปัจจุบัน ซึ่งลักษณะงานเน้นการตรวจราชการตามแผนงานและ โครงการในช่วงเวลาต่อมา มีการปรับปรุงการบริหารราชการอีกหลายครั้ง โครงสร้างของการตรวจราชการยังคงเป็นตามรูปแบบเดิม คือ มีการตรวจราชการใน ๓ ระดับ คือ ระดับสำนักนายกรัฐมนตรี ระดับกระทรวง และระดับกรม ซึ่งกฎหมายได้กำหนดไว้คล้ายคลึงกัน คือ ให้กระทรวง ทบวง กรมต่างๆสามารถจัดให้มีตำแหน่งผู้ตรวจราชการได้ตามความจำเป็น หากแต่ประเด็นสำคัญที่ปรับปรุงแก้ไข คือ การเพิ่มขีดความสามารถ การพัฒนาระบบตรวจราชการที่เข้มแข็ง มีมาตรฐานและน่าเชื่อถือ และ เป็นเครื่องมือในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒. ลักษณะงานการตรวจราชการ

การตรวจราชการ หมายถึง ตรวจ ติดตามผล เปรียบเทียบ แนะนำ สืบสวน สอบสวนสอบข้อเท็จจริง สดับรับฟังเหตุการณ์ เสนอแนะ ติดต่อประสานงาน ตรวจเยี่ยม หรือดำเนินการอื่นใด เพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐสัมฤทธิ์ผลตามนโยบายของรัฐบาล

๓. วัตถุประสงค์ของการตรวจราชการ

๓.๑ เพื่อเผยแพร่นโยบาย ประสานงานและเร่งรัดให้หน่วยงานนำนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยไปจัดทำแผนงาน งานและโครงการให้ครบถ้วน

๓.๒ เพื่อทราบความก้าวหน้า ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแผนงาน งาน และโครงการ ตลอดจนผลกระทบอันพึงมี

๓.๓ เพื่อประสานงาน เร่งรัดติดตามความก้าวหน้าและความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแผนงาน งาน และโครงการให้สมประโยชน์ต่อทางราชการ ตลอดจน ตรวจสอบคุณภาพงาน และการปฏิบัติราชการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

๓.๔ เพื่อตรวจเยี่ยม รับฟัง หรือสดับตรับฟังความทุกข์ความสุข ความคิดเห็น ช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ที่มีสมรรถภาพและขวัญกำลังใจในการทำงาน

๓.๕ เพื่อตรวจเยี่ยม รับฟังหรือสดับตรับฟังทุกข์สุข ความคิดเห็น และความต้องการของประชาชน แนะนำ ชี้แจง ในฐานะเป็นสื่อกลางระหว่างหน่วยงานและเจ้าหน้าที่กับประชาชน

๓.๖ เพื่อแสวงหาหรือสอบข้อเท็จจริง สืบสวน สอบสวน หรือสดับตรับฟังเหตุการณ์ เมื่อได้รับคำสั่ง คำร้องเรียน หรือเมื่อเหตุอันสมควร ตลอดจนรับทราบสภาพหรือสถานการณ์ในพื้นที่สำหรับนำไปประกอบการเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความเป็นธรรมเหมาะสมกับความเป็นอยู่และความต้องการของประชาชน

๓.๗ เพื่อศึกษา ประมวล วิเคราะห์ ประเมินผล และเสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือปลัดกระทรวงมหาดไทย แล้วแต่กรณี เพื่อทราบ พิจารณา หรือวินิจฉัยสั่งการในอันที่จะปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้สมประโยชน์ต่อทางราชการ รวมทั้งเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการบริหารงานและการบริหารงานบุคคล

๔. ลักษณะความรับผิดชอบของผู้ตรวจราชการ

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี รับผิดชอบและมีอำนาจและหน้าที่ในการตรวจราชการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการในภาพรวมของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกหน่วยในฐานะ ผู้สอดส่องดูแลแทน คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ผู้ตรวจราชการกระทรวง รับผิดชอบและมีอำนาจและหน้าที่ในการตรวจราชการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เฉพาะในขอบเขตอำนาจและหน้าที่ของกระทรวง ในฐานะผู้สอดส่องดูแลแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง และปลัดกระทรวง

ผู้ตรวจราชการกรม รับผิดชอบและมีอำนาจและหน้าที่ในการตรวจราชการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เฉพาะในขอบเขตอำนาจและหน้าที่ของกรม ในฐานะผู้สอดส่องดูแลแทนอธิบดี

ในการตรวจราชการหากมีกรณีที่ต้องตรวจติดตามแผนงาน งาน และโครงการในเรื่องเดียวกัน ให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ตรวจราชการกระทรวง และผู้ตรวจราชการกรม ที่เกี่ยวข้องประสานงานหรือร่วมกัน ดำเนินการ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐและประโยชน์สุขของประชาชน นอกจากนี้ ในการแบ่งพื้นที่การตรวจราชการ ให้เป็นไปตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน

ที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน หมายถึง บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิและเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญและสนใจในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวิชาการ หรือด้านสิ่งแวดล้อม ด้านใดด้านหนึ่งที่อยู่ในภาคเอกชนหรือ

ภาคประชาชนในพื้นที่แต่ละจังหวัด ซึ่งมีความพร้อมและสมัครใจเข้าเป็นทีปรึกษาผู้ตรวจราชการ โดยความเห็นชอบกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจราชการระดับพื้นที่

๕. อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจราชการ

๕.๑ สั่งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้รับการตรวจปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติของคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรี

๕.๒ สั่งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้รับการตรวจปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติในเรื่องใด ๆ ในระหว่างการตรวจราชการไว้ก่อน หากเห็นว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือประโยชน์ของประชาชนอย่างร้ายแรง และเมื่อได้สั่งการดังกล่าวแล้ว ให้รายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบหรือพิจารณาโดยด่วน

๕.๓ สั่งให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐชี้แจง ให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อประกอบการพิจารณา

๕.๔ สอบข้อเท็จจริง สืบสวนสอบสวน หรือสดับรับฟังเหตุการณ์ เมื่อได้รับการร้องเรียน หรือมีเหตุอันสมควร โดยประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานตรวจสอบอื่นๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน หรือปัญหาอุปสรรคของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๕.๕ ประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้รับการตรวจ และรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบ

๕.๖ เรียกประชุมเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อชี้แจง แนะนำ หรือปรึกษาหารือร่วมกัน

๖. ผู้รับการตรวจมีหน้าที่

๖.๑ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือแก่ผู้ตรวจราชการในการเข้าไปในสถานที่ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ในการตรวจราชการ

๖.๒ จัดเตรียมบุคคล เอกสาร หรือหลักฐานในการปฏิบัติงานให้ครบถ้วน และพร้อมที่จะให้ผู้ตรวจราชการตรวจสอบได้

๖.๓ ชี้แจงและตอบข้อซักถามต่างๆ พร้อมทั้งหาข้อมูลเพิ่มเติมให้แก่ผู้ตรวจราชการ

๖.๔ ปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติงานใดๆ ที่ผู้ตรวจราชการได้สั่งการในระหว่างตรวจราชการไว้ก่อน หากไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่ผู้ตรวจราชการสั่งการ ให้ชี้แจงข้อขัดข้องพร้อมเหตุผลให้ผู้ตรวจราชการทราบโดยเร็ว

๖.๖ ดำเนินการอื่นที่เป็นประโยชน์ในการตรวจราชการ

๗. กระบวนการการตรวจราชการ

กระบวนการหรือขั้นตอนการตรวจราชการทุกระดับมีความคล้ายคลึงกัน โดยแบ่งออกเป็น ๓ ขั้น คือ

๗.๑) การจัดทำแผนการตรวจราชการประจำปี

การจัดทำแผนการตรวจราชการประจำปี โดยแบ่งตามยุทธศาสตร์องค์ประกอบของแผนนอกจากหลักการและเหตุผลในการตรวจ ปฏิทินการปฏิบัติงานและรายละเอียดของโครงการแล้ว ยังต้องระบุประเด็นในการตรวจราชการของแต่ละโครงการในแต่ละยุทธศาสตร์ ด้วย รวมถึงต้องจัดทำเอกสารแนวทางประกอบการตรวจด้วย

นอกจากนั้นแล้ว เมื่อจัดทำแผนการตรวจราชการประจำปีเสร็จแล้ว ก็จะต้องทำหน้าที่ในการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับแผนการตรวจราชการประจำปีให้กับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องให้รับทราบ และเตรียมพร้อมรับการตรวจ

๗.๒) การปฏิบัติการตรวจราชการ

เป็นการปฏิบัติการตรวจราชการ ซึ่งทำทั้งในลักษณะของการตรวจราชการจากเอกสาร และการออกตรวจเยี่ยมในพื้นที่ โดยสรุป คือ

๗.๑.๑ ผู้ตรวจราชการกระทรวงกระทรวงมหาดไทย และกรมในสังกัดกระทรวงมหาดไทย จะทำการวิเคราะห์รายละเอียดของโครงการที่รับผิดชอบ โดยอาศัยข้อมูลทำการวิเคราะห์ถึงความเสี่ยง เพื่อทำให้เกิดภาพที่ชัดเจนขึ้นในการวางแผนการออกตรวจราชการ

๗.๑.๒ ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยและผู้ตรวจราชการกรมในสังกัดกระทรวงมหาดไทย จะร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการตรวจราชการ ซึ่งจะระบุขั้นตอนในการออกตรวจราชการ ระยะเวลา ฯลฯ

๗.๑.๓ หลังจากนั้นผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย และคณะจะทำการขออนุมัติการออกตรวจราชการจากผู้บังคับบัญชา เมื่อผู้บังคับบัญชาเห็นชอบแล้ว จึงเริ่มเตรียมการ เพื่อออกตรวจราชการตามระเบียบต่างๆ อาทิเช่น การขอยืมเงินทองจ่าย การขออนุมัติใช้ยานพาหนะ เป็นต้น

และที่สำคัญที่สุด จะต้องทำการประสานแจ้งเตือนไปยังหน่วยงานผู้รับการตรวจ เพื่อเตรียมความพร้อม และอำนวยความสะดวกในการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการเข้าไปในสถานที่ปฏิบัติงาน และจัดเตรียมบุคคล เอกสาร หรือหลักฐานในการปฏิบัติงานให้ครบถ้วน และพร้อมที่จะให้ผู้ตรวจราชการตรวจสอบได้ นอกจากนี้ หน่วยรับตรวจชี้แจงและตอบข้อซักถามต่างๆ พร้อมทั้งหาข้อมูลเพิ่มเติมให้แก่ผู้ตรวจราชการ รวมทั้งหน่วยรับตรวจปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติงานใดๆ ที่ผู้ตรวจราชการได้สั่งการในระหว่างตรวจราชการไว้ก่อน หากไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่ผู้ตรวจราชการสั่งการ ให้ชี้แจงข้อขัดข้องพร้อมเหตุผลให้ผู้ตรวจราชการทราบโดยเร็ว

๗.๑.๔ ออกตรวจราชการในพื้นที่ตามแผนที่กำหนดไว้

๗.๑.๕ บันทึกผลการตรวจราชการในสมุดตรวจราชการ เพื่อใช้เป็นหลักฐาน

๗.๓) การรายงานและการติดตามผลการตรวจราชการ

การรายงานผลการตรวจราชการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ดังนี้

๗.๓.๑ เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจราชการ ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงรับรายงานผลการตรวจราชการต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบ หรือพิจารณาสั่งการแล้วแต่กรณี

๗.๓.๒ การรายงานผลการตรวจราชการ ให้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยแสดงเรื่องที่มี การตรวจข้อเท็จจริง ระเบียบ กฎหมาย นโยบาย พยาน หลักฐาน ข้อมูลต่างๆ ปัญหาอุปสรรค หรือข้อขัดข้อง ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ แล้วแต่กรณี ซึ่งจะต้องมีความชัดเจน กะทัดรัด เข้าใจง่ายและเป็นธรรม

๗.๓.๓ ในกรณีที่มีความเร่งด่วนที่จะต้องรายงานการตรวจราชการกรณีปกติของผู้ตรวจราชการกระทรวงให้สรุปเป็นภาพรวมของแต่ละแผน แผนงาน งานและโครงการ แล้วแต่กรณีตามที่กำหนดไว้ในแผนการตรวจราชการประจำปี เสนอให้คณะกรรมการกำหนดแผนและติดตามผลการตรวจราชการของกระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบ หรือพิจารณาสั่งการ

การตรวจราชการกรณีพิเศษ หากสามารถประมวลรายงานผลการตรวจราชการในภาพรวมได้ ก็ให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม แล้วเสนอคณะกรรมการกำหนดแผนและติดตามผลการตรวจราชการของกระทรวงมหาดไทยทราบหรือพิจารณาด้วย

ส่วนที่ ๒

การมีส่วนร่วมของประชาชน

ส่วนที่ ๒ การมีส่วนร่วมของประชาชน

๑. ประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

มนุษย์จัดเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากในสังคม และเป็นองค์ประกอบที่เป็นหน่วยย่อยของสังคม สังคมจะเจริญหรือพัฒนาได้นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนที่เป็นองค์ประกอบในสังคมนั้น ๆ การที่สังคมจะพัฒนาได้จำเป็นต้องเริ่มต้นพัฒนาในหน่วยย่อยของสังคม อันได้แก่ การพัฒนาคนก่อน

การพัฒนาครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศ การพัฒนาสังคมในหน่วยย่อยไปสู่การพัฒนาสังคมที่เป็นหน่วยใหญ่ ๆ มีจุดเริ่มต้นที่เหมือนกัน คือการพัฒนาที่ตัวบุคคล บุคคลเหล่านั้นจะกระจัดกระจายอยู่ตามสังคมต่าง ๆ โดยเฉพาะประชาชนจำนวนมากอยู่ตามชนบท ถ้าประชากรเหล่านั้น ได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีจิตใจดี มีความเอื้อเฟื้อ มีคุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง มีความร่วมมือร่วมใจกัน มีความคิดริเริ่มดี มีความเชื่อมั่นในภูมิปัญญาของตนและพร้อมที่จะรับความรู้ทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และข่าวสาร ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมแล้วประชาชนเหล่านี้จะเป็นกลุ่มที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาไม่ว่าจะเป็นชนบทหรือในเมือง การฝึกให้คนมีความสามารถและมีการเรียนรู้ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานนับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งการพัฒนาคนที่ดีที่สุด คือ การรวมกลุ่มประชาชนให้เป็นองค์กรเพื่อพัฒนาคนในกลุ่ม เพราะกลุ่มนั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้ การคิดและการแก้ปัญหา กลุ่มฝึกบุคลิกภาพของคน ฝึกการทำงานร่วมกัน ช่วยให้คนพัฒนาในด้านความคิด ทักษะคิด ความมีเหตุผล อันเป็นรากฐานของประชาธิปไตย

การพัฒนาที่มีจุดมุ่งหมาย คือ สร้างความสุขความเจริญแก่ประชาชนช่วยให้สถานการณ์ที่ไม่น่าพอใจไปสู่สถานการณ์ที่น่าพอใจ ดังนั้นประชาชนจึงควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการทุก ๆ ขั้นตอน เพราะถ้าหากประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดหลักวิธีการและขั้นตอนการแก้ไขปัญหา และเข้าร่วมการปฏิบัติงานแล้ว จะทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเต็มที่ ดังนั้นบทบาทของประชาชนในการพัฒนาสังคม ก็คือ ประชาชนต้องมีบทบาทที่ต้องกระทำใน ๒ ด้าน คือ การพัฒนาตนเอง และการพัฒนาสังคมโดยการมีส่วนร่วม ดังนี้

การพัฒนาตนเอง หมายถึง การพัฒนาตนเองด้วยตนเอง หรือการสอนใจตนเองในการสร้างอุปนิสัยที่ดีเข้าทดแทนอุปนิสัยที่ไม่ดี ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และประโยชน์ในการอยู่ภายในสังคมได้อย่างสงบสุข ได้แก่

- การพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น ความซื่อสัตย์ การยกย่องผู้ที่ทำความดี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักของส่วนรวม การตรงต่อเวลา การรู้จักเสียสละในทางที่ถูกที่ควร

- การพัฒนาทางด้านอารมณ์ ได้แก่ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง การมองโลกในแง่ดี การมีสติ เป็นต้น

- การพัฒนาด้านสติปัญญา เช่น การพัฒนาความรู้ การพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ การพัฒนาความคิด ฯลฯ

- การพัฒนาด้านการเข้าสังคม เช่น มนุษย์สัมพันธ์ ความอ่อนน้อมถ่อมตน การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีลักษณะของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

นอกจากการพัฒนาตนเองในด้านบุคลิกภาพ อารมณ์ สังคม สติปัญญา แล้วบุคคลควรมีค่านิยมที่เกื้อหนุนการพัฒนาสังคมอีกด้วย อันได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความขยันขันแข็งมานะอดทน การอดออม การไม่ฟุ้งเฟ้อความขยันหมั่นเพียร การทำงานหนัก ความประหยัด ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การยกย่องผู้ที่ทำความดีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักของส่วนรวม ตรงต่อเวลา รู้จักเสียสละในทางที่ถูกที่ควร

การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ในทุกขั้นตอนของการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การดำเนินการ การจัดการตามแผน การกำกับติดตาม การประเมินผล และการรับประโยชน์จากการพัฒนาโดยถือว่าการพัฒนานั้นเป็นของประชาชน ซึ่งสามารถแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมได้ ๓ ระดับ คือ

๑. ระดับเป็นผู้ใช้ประโยชน์ เป็นการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วยการรับประโยชน์อย่างเดียว โดยไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างอื่น ซึ่งถือเป็นระดับต่ำสุดของการมีส่วนร่วม

๒. ระดับเป็นผู้ให้ความร่วมมือ เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่สูงขึ้นมา ระดับนี้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องโดยการคอยให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเจ้าหน้าที่รัฐจะเป็น ผู้ตัดสินใจว่าจะขอความร่วมมือจากประชาชนในเรื่องใด และเมื่อใด การรู้จักกาลเทศะ มีความอดทน ควบคุมอารมณ์ได้ดี ต้องตัดสินใจได้รวดเร็ว รู้จักใช้คำพูดได้อย่างเหมาะสม และเป็นนักฟังที่ดี

๓. ระดับเป็นผู้ตัดสินใจ ระดับนี้ประชาชนจะเป็นผู้ศึกษาสถานการณ์ และตัดสินใจที่จะดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ นับตั้งแต่การวางแผนการดำเนินการ การประเมินผล และการแบ่งปันผลประโยชน์ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำปรึกษา ซึ่งถือเป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วม

อย่างไรก็ตาม การที่ให้มีตัวแทนของประชาชนเพียงบางคนเข้าร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่ เพื่อตัดสินใจทำกิจกรรมสำหรับหมู่บ้านนั้น ไม่ใช่ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จะต้องเปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกกลุ่มในหมู่บ้านมีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจที่จะดำเนินการใด ๆ เพื่อตัวเอง และเพื่อหมู่บ้านของเขา โดยตัวของเขาเอง ซึ่งลักษณะการทำงานดังกล่าวจะมีลักษณะของ “หุ้นส่วน” ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน ซึ่งจะเป็นผู้ได้รับผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการทำงานลักษณะนี้ จะต้องเริ่มโดยการรวมกลุ่มประชาชน ตามกิจกรรมพัฒนาที่จัดขึ้นและค่อย ๆ เพิ่มความสามารถและความรับผิดชอบในการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาให้แก่ประชาชน จนในที่สุดให้ประชาชนสามารถดำเนินงานด้วยตนเองตามลำพังได้ โดยที่เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องมีความตั้งใจและจริงใจที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงานของประชาชนให้เป็นอย่างต่อเนื่องและอดทน

๒. ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

ระดับที่ ๑ การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform)

ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้าสู่กระบวนการการมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ ในการให้ข้อมูลแก่สาธารณชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในปัญหา ทางเลือกและทางออก รวมทั้งสามารถที่จะให้ข้อมูลในเชิงสร้างความตระหนัก เพื่อทำการศึกษาให้ทราบถึงการดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งการให้ข้อมูลมีหลายรูปแบบหรือหลายช่องทางด้วยกัน กล่าวคือ โทรศัพท์ สายด่วน จุดบริการข้อมูล ให้ข้อมูลผ่านการจัดงานนิทรรศการ หรือเปิดที่ทำการนอกสถานที่ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูล หรือการให้ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ รวมทั้งการให้ข้อมูลโดยการสรุปข้อมูลให้ฟังในเวทีประชุม นอกจากนี้ มีการเปิดเผยข้อมูลและมีความโปร่งใสในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานโดยมีช่องทาง เพื่อการให้ข้อมูลข่าวสารที่กว้างขวางต่อประชาชนและเข้าถึงได้โดยสะดวก

ระดับที่ ๒ การรับฟังความคิดเห็น (Consult)

การรับฟังความคิดเห็น หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐ หรือเพื่อปรึกษาหารือ การได้รับข้อมูลย้อนกลับจะทำให้สามารถทำการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ และสามารถหาทางเลือกและการตัดสินใจ นอกจากนี้ ควรให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อเปิดช่องทางการนี้อย่างจริงจัง สำหรับการรับฟังความคิดเห็น ควรได้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลายแห่งด้วยกัน คือ

๑. จัดหมายข่าว รายงานความก้าวหน้า ส่งจดหมาย e-mail

๒. การรวบรวมข้อมูล

๒.๑ ถามรายบุคคล

๑) แบบแสดงความคิดเห็น

๒) การให้ข้อคิดเห็นของผู้อยู่อาศัย

๓) สัมภาษณ์

๒.๒ ทำวิจัย เพื่อทำการสำรวจข้อมูล

๓. เปิดการประชุมสาธารณะ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในการดำเนินนโยบายของรัฐ

๔. กระบวนการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สนทนากลุ่ม เป็นการกำหนดขอบเขต กลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง ในการสำรวจ ตรวจสอบ การบริการสาธารณะของภาครัฐ

ระดับที่ ๓ การวางแผนร่วมกัน ทำงานร่วมกัน (Involve)

การวางแผนร่วมกัน ทำงานร่วมกัน หมายถึง ทำงานร่วมกับสาธารณชนตลอดกระบวนการ เพื่อให้แน่ใจว่ามีความเข้าใจในประเด็นสาธารณะและมีการพิจารณาของความห่วงกังวลของสาธารณชน นอกจากนั้นยังเป็นการเปิดการสนทนาแบบมีส่วนร่วมของประชาชน เกิดกระบวนการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อร่วมเป็นหุ้นส่วน Involve level ในการวางแผนร่วมกัน เพื่อประกอบเป็นการตัดสินใจ และยังเป็นการสร้างเกณฑ์ในการตัดสินใจร่วมกันทั้งภาครัฐและภาคประชาชน

มีระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารที่ได้จากประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประกอบการ ปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารงาน, การให้บริการ และการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ หรือนโยบายอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง โดยมีผู้รับผิดชอบและรายงานผลการดำเนินการเชิงสรุปเสนอที่เป็นรูปธรรมต่อเนื่อง

ระดับที่ ๔ ความร่วมมือ (Collaborate)

ความร่วมมือ หมายถึง กลุ่มประชาชน ผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาทางเลือกและการระบุทางออกที่เป็นที่พอใจร่วมกัน ดังนั้น ควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคม (เอกชน, ประชาชนและเครือข่ายต่าง ๆ) ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาในกิจกรรมกระบวนการของหน่วยงาน สำหรับการกำหนดทิศทางแห่งนโยบายและกิจกรรมสาธารณะ ที่กระทบต่อประชาชนหรือตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

ระดับที่ ๕ การเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower)

การเสริมอำนาจแก่ประชาชน หมายถึง เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็น และความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ นอกจากนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของในส่วนราชการ โดยสามารถเข้าถึงในการจัดกระบวนการหรือกลไกต่าง ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม และร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน หรือผลสำเร็จของการทำงานของหน่วยงานราชการได้

๓. องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมมี ๓ องค์ประกอบด้วยกัน คือ

๑) ต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายชัดเจน เป็นไปเพื่ออะไร ผู้เข้าร่วมจะได้ตัดสินใจถูก ว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

๒) ต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย ต้องระบุลักษณะของกิจกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เพื่อที่ประชาชนจะได้ตัดสินใจว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

๓) ต้องมีบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเข้าร่วมวางแผน โดยการมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ตั้งแต่เริ่มแรก **ร่วมปฏิบัติ** กล่าวคือ การเข้าถึงกิจกรรมต่างๆของประชาชน **ร่วมจัดสรรประโยชน์** เป็นการจัดการทรัพยากร เน้นที่ประชาชน โดยภาครัฐ ภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม สื่อ และNGOs จะต้องสนับสนุนประชาชนให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เทียบตรง ทันการณ์และเพียงพอ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก เพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่ทุกภาคส่วนจะจัดสรรทรัพยากรให้กับประชาชน และ**ร่วมติดตามตรวจสอบ** เพื่อช่วยเหลือ ปรับปรุง และแก้ไขแผน

๔. เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและความคิดเห็น และความคิดเห็นนี้ได้ถูกใช้ประกอบในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ เพราะฉะนั้นในเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมี ๓ ประการ คือ

๔.๑ ต้องมีอิสรภาพ คือ ต้องทำให้ประชาชนทุกคนมีอิสรภาพ โดยอิสรภาพของประชาชนจะเกิดขึ้นจริงก็ต่อเมื่อประชาชนมีเสรีภาพทางเศรษฐกิจ คือ มีฐานะทางเศรษฐกิจ โดยไม่ต้องพึ่งพารัฐหรือนักการเมือง หรือเรียกว่าเป็นชนชั้นกลาง ส่วนการที่จะทำให้ประชาธิปไตยเป็นอิสระ มีคุณภาพได้นั้น รัฐบาลจะต้องแปลงนโยบายเป็นรัฐสวัสดิการ

๔.๒ ต้องมีความเสมอภาค คือ ความเท่าเทียมกันตามกฎหมายของปัจเจกชน ความเสมอภาคขึ้นอยู่กับหลักความเที่ยงธรรม ความเท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิและหน้าที่ เช่น ความเท่าเทียมในด้านการเสียภาษี การรับใช้ชาติโดยการเป็นทหาร และสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง

๔.๓ ต้องมีความสามารถ คือ มีสมรรถภาพ ในการปฏิบัติงาน ซึ่งบุคคลจะมีความสามารถในงานด้านใดได้ จะต้องมีความรู้ในงาน มีทักษะ หรือประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงในงาน จึงต้องเป็นผู้ที่มีใจใฝ่เรียนรู้ ฝึกฝนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงงานอยู่ตลอดเวลา รู้จักพัฒนาความคิด ของตน ไม่ยึดติด ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวได้

๕. การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารราชการ

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ระบบราชการที่มุ่งประสงค์ให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการดำเนินงานทางการบริหาร หรือการดำเนินกิจการของรัฐ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางตรง จะเห็นได้จากการที่ประชาชนสามารถตัดสินใจทางเลือกเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะหรือเข้าร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของรัฐในแต่ละสาขา หรือการลงประชามติในเรื่องต่าง ๆ หรือการเข้าร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงาน อาทิ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจรับการจ้าง หรือการกำหนดราคากิจการจ้างต่าง ๆ ได้

สำหรับการมีส่วนร่วมทางอ้อม ก็คือการที่ประชาชนสามารถเสนอความคิดเห็นผ่านเครือข่ายหรือกลุ่มตัวแทนต่างๆ และทั้งการให้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารราชการผ่านสื่อใด อาทิ วิทยุ โทรศัพท์, เว็บไซต์หรือจดหมายข่าว

๖. การเร่งรัดและปรับปรุงการจัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในฐานะองค์กรของรัฐจะต้องเร่งรัด และปรับปรุงการจัดการบริหาร เพื่อก่อให้เกิดผลแห่งการพัฒนา กล่าวคือ

๖.๑ องค์กรต้องมีคณะทำงาน เพื่อการนี้อย่างเป็นทางการและประสานการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและวิเคราะห์สถานภาพแห่งภารกิจ ประกอบยุทธศาสตร์การบริหารและงบประมาณอย่างจริงจัง เพื่อกำหนดกระบวนการงานที่เหมาะสมสำหรับการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมที่ดี

๖.๒ ช่องทางของการเข้าถึง ซึ่งข้อมูลและข่าวสารใด ๆ ต้องปรากฏอย่างชัดเจนและมีหลายช่องทางที่จัดกระทำได้ และต้องมีการประชาสัมพันธ์ทิศทางการเข้าหาหรือเข้าถึงอย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งแสดงผลจากการมีส่วนร่วมด้วยความน่าเชื่อถือ เชิงผลแห่งการกระทำจริง และสร้างศรัทธาความเชื่อมั่น

๖.๓ องค์กรต้องเปิดโอกาส เพื่อการเข้ามาเป็นส่วนร่วมในคณะทำงานหรือคณะกรรมการหรือกลุ่มใด ๆ อย่างกว้างขวางทั้งภาคเอกชน, ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียตามภารกิจนั้น ๆ ทั้งนี้จะเป็นการเข้ามาทั้งทางตรงและทางอ้อมก็ได้ โดยปราศจากการปิดกั้น

๖.๔ องค์กรต้องฟังความเห็น, ข้อเสนอ, ข้อมูล หรือแนวทางการตัดสินใจของประชาชน หรือ แนวปฏิบัติให้มากที่สุด ทั้งนี้ต้องจัดให้มีการกระทำโดยปราศจากอคติหรือบนเงื่อนไขแห่งความขัดแย้ง อันรับไม่ได้อย่างสิ้นเชิง พร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียสามารถชี้แจง หรือประกอบเหตุผลต่าง ๆ ที่สามารถกำหนดได้อย่างกว้างขวางในเวที

๖.๕ องค์กรต้องรวบรวมผลแห่งความมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมบทสรุปทั้งความสำเร็จ และความขัดแย้ง เพื่อประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้ว่าความเห็นเหล่านั้น อาจจะไปสู่การตัดสินใจหรือไม่ตัดสินใจของผู้บริหารขององค์กร หรือของรัฐก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดแรงจูงใจต่อประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียให้มองเห็นความจริงใจและเป็นช่องทางต่อการนำเสนอหรือติดตามผลในลำดับต่าง ๆ

๖.๖ การบริหารแบบมีส่วนร่วมภาคประชาชน เป็นความยุ่งยากและมีความซับซ้อนอย่างมากสำหรับผู้บริหารขององค์กรเชิงปฏิบัติ ความสำเร็จในกิจกรรมหรือภารกิจใดที่สามารถน้อมนำความคิดเห็น ข้อเสนอของประชาชนมาจัดการได้ถือได้ว่าเป็นความสำเร็จ สดุดี การดำเนินงานเพื่อการบริหารดังกล่าวจึงต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายทั้งภายในองค์กรต่างองค์กร และประชาชน รวมถึงผู้เกี่ยวข้องหรือมิได้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่มีความคิดเห็น กระบวนการวิเคราะห์และพิจารณาตัดสินใจ เพื่อการใด ๆ ที่สามารถจัดการความขัดแย้ง ความเคลือบแคลงสงสัย ปัญหาหรืออุปสรรคที่เป็นปัจจัยจึงเป็นเป้าประสงค์ที่องค์กรแห่งรัฐตั้งความหวัง เพื่อการดำเนินงานอย่างสูงสุดในอนาคต

๗. ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคม

๗.๑ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญที่สุด เพราะถ้าประชาชนยังไม่สามารถเข้าใจปัญหา และสาเหตุของปัญหาด้วยตัวของเขาเอง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ตามมา ก็ไร้ประโยชน์ เพราะประชาชนจะขาดความเข้าใจ และมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น สิ่งหนึ่งที่แน่นอนที่สุดคือ ประชาชนเป็น ผู้อยู่กับปัญหาและรู้จักปัญหาของตนดีที่สุด แต่อาจจะมองปัญหาของตนไม่ชัดเจน จนกว่าจะมีเพื่อนมาช่วยตนวิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหา

๗.๒ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การวางแผนดำเนินกิจกรรมเป็นขั้นตอนต่อไปที่ขาดไม่ได้ เพราะถ้าหากเจ้าหน้าที่ต้องการ แต่ผลงานการพัฒนาวัตถุให้เสร็จสิ้นโดยฉับไวก็จะดำเนินการวางแผนงานด้วยตนเอง ผลที่ตามมาก็คือต่อไปเมื่อขาดเจ้าหน้าที่ ประชาชนก็ไม่สามารถจะดำเนินการวางแผนงานได้ด้วยตนเอง อาจมีความยากลำบากที่จะผลักดันให้เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่เป็นเพียงเพื่อนของประชาชนในการวางแผน เพราะประชาชนอาจจะมีการศึกษาน้อย แต่ถ้าไม่ให้ประชาชนเข้าร่วมในขั้นตอนนี้ โอกาสที่ประชาชนจะได้รับการศึกษา และพัฒนาตนเอง ในการวางแผนดำเนินงานก็จะหมดไป

สำหรับประชาชนมีแรงงาน และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมขั้นนี้ได้ เพราะในกิจกรรมพัฒนาบางประเภทถ้าหากให้ประชาชนร่วมลงทุนในกิจกรรม จะทำให้เขามีความรู้สึกเป็นเจ้าของ เกิดการบำรุงรักษา รักและหวงแหน ในทางตรงข้าม ถ้าเขาไม่มีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ ถ้าการลงทุนและการปฏิบัติงานทั้งหมดมาจากภายนอก ถ้าเกิดอะไรเสียหาย เขาก็ไม่เดือดร้อนมากนัก เพราะเมื่อไม่ใช่ของเขา เขาก็จะไม่บำรุงรักษา ไม่รักไม่หวงแหน

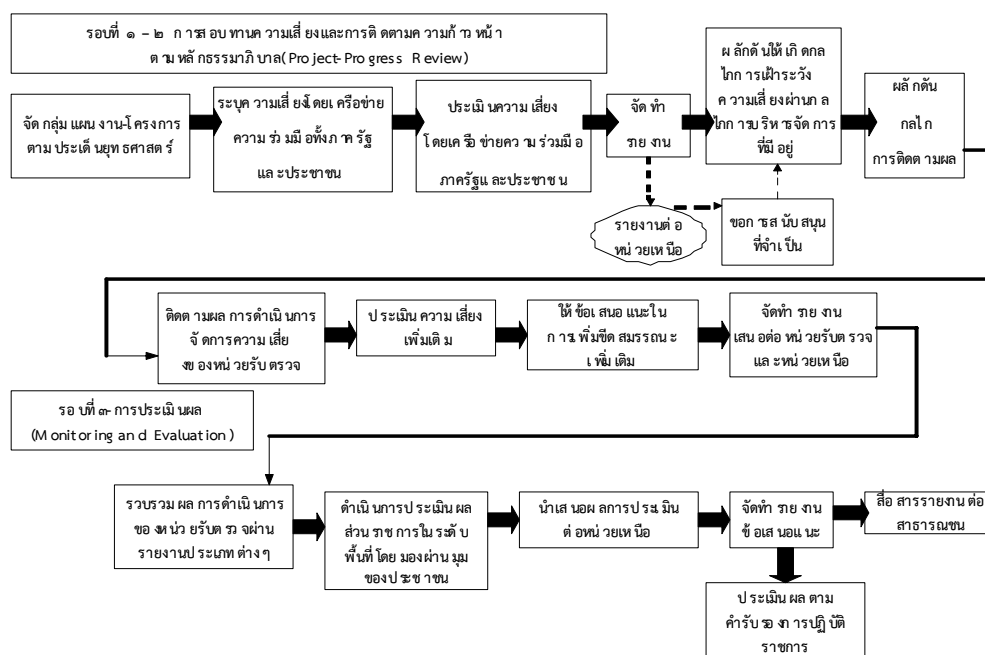
นอกจากนั้นการเข้าร่วมปฏิบัติงานด้วยตนเอง จะทำให้เขาเรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด และสามารถดำเนินกิจกรรมชนิดนั้นด้วยตนเองต่อไปได้

๗.๓ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน เพื่อที่จะสามารถบอกได้ว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร ดังนั้นในการประเมินผลควรที่จะต้องมีทั้งประชาชนในชุมชนนั้นเอง และคนนอกชุมชนช่วยกันพิจารณาว่า กิจกรรมที่กระทำลงไปนั้นเกิดผลดีหรือไม่ดีอย่างไร ซึ่งจะทำให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการทำกิจกรรมนั้นร่วมกัน

๘. กระบวนการออกตรวจติดตามและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

๘.๑ ผังกระบวนการออกตรวจติดตาม

กระบวนการการตรวจราชการแบบบูรณาการเพื่อผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของรัฐบาล โดยยึดหลักการบริหารความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลนั้น จะแบ่งการออกตรวจติดตาม ออกเป็น ๓ รอบดำเนินการ ดังแผนภาพข้างล่างนี้

๑.๑) รอบที่หนึ่ง การสอบทานความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล (Project Review) การพิสูจน์สมมติฐานในการตรวจติดตามรอบที่หนึ่ง เป็นการนำเอาแผนงานโครงการในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ของการบริหารราชการระดับชาติ มาทำการวิเคราะห์เพื่อประเมินความเสี่ยงในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ โดยที่แผนงาน-โครงการตามประเด็นยุทธศาสตร์นั้นจะแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ตามหลักการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-based Management) ดังนี้

๑.๑.๑) แผนงาน-โครงการที่เป็นการดำเนินงานต้นน้ำ คือ การดำเนินงานที่เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นแผนงาน-โครงการที่เกี่ยวกับการเตรียมการด้านวัตถุดิบ ด้านบุคลากรและการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร เป็นต้น

๑.๑.๒) แผนงาน-โครงการที่เป็นการดำเนินงานกลางน้ำ คือ การดำเนินงานที่เป็นการผลิตการดำเนินงานทั้งหลาย ตลอดจนการดำเนินงานในด้านกระบวนการบริหารจัดการ (Operation)

๑.๑.๓) แผนงาน-โครงการที่เป็นการดำเนินงานปลายน้ำ คือ การดำเนินงานที่เข้าไปช่วยในการนำผลผลิตและผลลัพธ์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการตลาด การค้า การส่งออก และการบริการประชาชน เป็นต้น

ในส่วนของกระบวนการในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของโครงการนั้น คือ กระบวนการในการคัดเลือกแผนงาน-โครงการที่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์อยู่ในระดับสูง ซึ่งส่งผลในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามประเด็นยุทธศาสตร์เป็นไปได้ยากขึ้นหรืออาจจะสิ้นเปลืองทรัพยากรในการดำเนินงานมากขึ้น ส่งผลให้การดำเนินงานนั้นไม่บรรลุมิติชีวิตด้านประสิทธิภาพตามที่ต้องการ

แนวทางในการคัดเลือกโครงการที่มีความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์อยู่ในระดับสูง (Critical) คือ การวิเคราะห์รายงานความเสี่ยงและกำหนดค่าระดับของความเสี่ยง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ๒ ประการ คือ

๑. โอกาส : ความเป็นไปได้ที่แผนงาน-โครงการจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดความผิดพลาดเสียหายต่อเป้าประสงค์ของแผนงาน-โครงการ ในการวิเคราะห์นั้นต้องประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแผนงาน-โครงการ เพื่อระบุค่าระดับ ๑-๕ ตามลำดับความเป็นไปได้ในการเกิด โดยระดับคะแนน ๑ มีโอกาสเกิดความเสี่ยงน้อยที่สุด และระดับคะแนน ๕ มีโอกาสเกิดความเสี่ยงมากที่สุด

๒. ผลกระทบ : ความรุนแรงของความเสี่ยงที่ส่งผลต่อเป้าหมายความสำเร็จในการดำเนินงานตามแผนงาน-โครงการ แนวทางการวิเคราะห์โดยการประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อวัตถุประสงค์ของแผนงาน-โครงการ หากเกิดความเสี่ยงในการดำเนินงาน และทำการระบุค่าระดับ ๑-๕ ตามลำดับความรุนแรงของผลกระทบ โดยค่าระดับคะแนน ๑ หมายถึง ระดับความรุนแรงน้อยที่สุด ส่วน ค่าระดับคะแนน ๕ หมายถึง ระดับความรุนแรงมากที่สุด

กระบวนการในการระบุแผนงาน-โครงการที่เป็น Critical Point จะประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ : ระบุประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

เป็นการระบุรายละเอียดในภาคส่วนต่างๆ ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่จะนำมาวิเคราะห์ความเสี่ยง ซึ่งจะประกอบไปด้วย เป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง แผนงาน-โครงการที่จะนำมาวิเคราะห์ โดยจะต้องระบุให้ครบถ้วนทุกภาคส่วน ทุกประเด็น เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการติดตามต่อไป

ขั้นตอนที่ ๒ : ระบุประเภทความเสี่ยง

เป็นขั้นตอนของ การนำแผนงาน-โครงการที่จะดำเนินการประเมินความเสี่ยงมาวิเคราะห์ เพื่อจัดว่าความเสี่ยงของแผนงาน-โครงการ จัดอยู่ในประเภทใด ใน ๓ ประเภทความเสี่ยง ดังนี้

๑.Key Risk Area หมายถึง ความเสี่ยงด้านแนวทางการดำเนินงานที่ไม่มีความสอดคล้องกัน อันเนื่องมาจากเนื้อหาของแผนงานโครงการไม่ตอบสนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์หรือนโยบายของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และรัฐบาล ตลอดจนการขาดการประสานงานระหว่างภาคีหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลสำเร็จอย่างยั่งยืนของแผนงาน-โครงการ ซึ่งความเสี่ยงประเภทนี้สอดคล้องกับหลักสำนึกรับผิดชอบและหลักการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล

๒.Political Risk หมายถึง ความเสี่ยงด้านภาพลักษณ์ทางการเมือง อันเนื่องมาจากการขาดความรับผิดชอบต่อการใช้งบประมาณจำนวนมากให้เกิดความคุ้มค่า โดยมีกลไกที่เพียงพอในการตรวจสอบประเมินในเรื่องนี้ จนอาจส่งผลให้เกิดผลกระทบในแง่ลบจากการนำเสนอของสื่อมวลชนได้ โดยความเสี่ยงประเภทนี้สอดคล้องกับหลักคุณธรรม ความโปร่งใสและหลักความคุ้มค่าตามหลักธรรมาภิบาล

๓.Negotiation Risk หมายถึง ความเสี่ยงด้านการตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน อันเนื่องมาจากการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงต่อแผนงาน-โครงการ และการดำเนินงานตามแผนงาน-โครงการนั้นมิได้กระจายผลประโยชน์ที่ถูกต้องชอบธรรมไปยังภาคส่วนที่ควรได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง โดยความเสี่ยงประเภทนี้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลเรื่องหลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า

ขั้นตอนที่ ๓ : ระบุกิจกรรมหรือรายการความเสี่ยง

ขั้นตอนนี้เป็นการระบุเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นระหว่างการทำงานตามแผนงาน-โครงการ และเหตุการณ์หรือสถานการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบในเชิงลบต่อเป้าประสงค์การดำเนินงานทั้งในส่วนที่เป็นความเสี่ยงอันเกิดจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

ขั้นตอนที่ ๔ : ระบุผลกระทบ

เป็นขั้นตอนของการระบุผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือเคยเกิดขึ้นมาก่อนแล้ว เมื่อเกิดความเสี่ยงตามรายการที่ได้ระบุไว้ในขั้นตอนที่ ๓ และผลกระทบนั้นหากเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ความสำเร็จตามแผนงาน-โครงการ ทั้งนี้ความเสี่ยงที่ถูกระบุแต่ละรายการอาจส่งผลให้เกิดผลกระทบหลายด้าน หรือด้านเดียวก็ได้

ขั้นตอนที่ ๕ : ประเมินระดับความเสี่ยงปัจจุบัน

เป็นขั้นตอนการระบุผลค่าระดับคะแนนตามเกณฑ์การประเมินดังกล่าวไว้แล้วข้างต้นคือ ประเมินโอกาสและผลกระทบตามค่าระดับคะแนนจากน้อยไปมาก คือ ๑-๕ ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ ๖ : ระบุแผนงาน/มาตรการควบคุมในปัจจุบัน

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนของการระบุแนวทางหรือมาตรการในการป้องกันเพื่อมิให้ความเสี่ยงที่ระบุไว้ในขั้นตอนที่ ๓ เกิดขึ้นหรือส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์การดำเนินงานตามแผนงาน-โครงการ หากรายการความเสี่ยงนั้นได้เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ตามแผนงาน-โครงการแล้ว ก็มีการระบุแนวทางหรือมาตรการในการแก้ไขเพื่อเป็นการลดความรุนแรงของผลกระทบดังกล่าวหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้หมดไป

ขั้นตอนที่ ๗ : ประเมินระดับความเสี่ยงที่เหลืออยู่

การประเมินระดับความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่ จะใช้วิธีเดียวกันกับการประเมินในขั้นตอนที่ ๕ แต่จะมีความแตกต่างกันอยู่เล็กน้อย คือ การประเมินระดับความเสี่ยงที่เหลืออยู่นั้นเป็นการประเมินระดับความเสี่ยงภายหลังจากการนำแผนงาน / มาตรการควบคุมความเสี่ยงมาดำเนินงานจริงแล้ว

ขั้นตอนที่ ๘ : ระบุผู้รับผิดชอบ

เป็นขั้นตอนการกำหนดหน่วยงานที่จะร่วมรับผิดชอบต่อแผนงาน/มาตรการควบคุมความเสี่ยง โดยแบ่งออกเป็นหน่วยงานหลัก, หน่วยงานสนับสนุน ทั้งที่เป็นหน่วยงานภายในกระทรวงและหน่วยงานภายนอกกระทรวงที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใดเป็นเจ้าภาพหลักมิเช่นนั้นแล้วอาจจะก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในเชิงภารกิจและหน้าที่ได้

ขั้นตอนที่ ๙ : จัดทำรายงานผลการตรวจราชการ

ขั้นตอนนี้ เป็นการสรุปประเภทของความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์โดยให้เหตุผลสนับสนุนพร้อมทั้งวิเคราะห์สาเหตุ ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางแก้ไขโดยใช้ตัวแบบเกณฑ์คุณภาพการจัดการภาครัฐ

รอบที่สอง : การติดตามความก้าวหน้า (Progress Review)

การดำเนินการประเมินความเสี่ยงของแผนงาน-โครงการ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อคัดเลือกแผนงาน-โครงการที่มีระดับความเสี่ยงอยู่ในระดับสูง และอาจจะส่งผลกระทบให้เป้าประสงค์ตามประเด็นยุทธศาสตร์ชาติไม่ประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ โดยในการประเมินความเสี่ยงนี้จะมีการกำหนดหรือระบุมาตรการในการป้องกันและแก้ไขความเสี่ยงไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม มาตรการต่าง ๆ ที่ระบุไว้ จะไม่สามารถลดความรุนแรงหรือกำจัดความเสี่ยงให้หมดไปได้ หากไม่มีการนำไปดำเนินการปฏิบัติอย่างจริงจัง

ดังนั้น การดำเนินการตรวจราชการรอบที่สอง จึงมีขึ้นเพื่อติดตามและประเมินความคืบหน้าในการนำกระบวนการป้องกันและแก้ไขความเสี่ยงไปปฏิบัติ โดยกระบวนการในรอบที่สองนี้จะเป็นการรายงานความคืบหน้าในการปฏิบัติพร้อมกับข้อมูลสนับสนุนที่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งจะมีขั้นตอนและเครื่องมือที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ : ระบุแผนงาน-โครงการและหน่วยงานที่รับผิดชอบ

การระบุแผนงาน-โครงการที่มีระดับค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงและมีการดำเนินการตามแผนการควบคุมความเสี่ยงพร้อมหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ : ระบุรายการความเสี่ยง

เป็นการระบุรายการความเสี่ยงทุกประเภทและทุกรายการของแผนงาน-โครงการที่อยู่ในแผนการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๓ : ระบุมาตรการควบคุม

เป็นการระบุแผนงาน/ มาตรการในการการป้องกันและแก้ไขความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งได้ระบุไว้เรียบร้อยแล้วในแผนการประเมินความเสี่ยงรอบที่หนึ่ง

ขั้นตอนที่ ๔ : ประเมินระดับความคืบหน้าของแผนงาน

ในขั้นตอนนี้จะเป็นการประเมินระดับความคืบหน้าของการนำแผนงาน/ มาตรการควบคุมความเสี่ยงไปปฏิบัติโดยระบุเป็นค่าคะแนนความคืบหน้าตั้งแต่ ๑-๕ โดยมีความหมายในแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับคะแนนที่ ๑ – มีการกำหนดและจัดตั้งคณะทำงานทั้งในส่วนที่เป็นหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง

ระดับคะแนนที่ ๒ – มีการดำเนินการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ จัดสรรบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเรียบร้อยแล้วทั้งกระบวนการ

ระดับคะแนนที่ ๓ – มีการดำเนินการตามแผนงาน/มาตรการควบคุมตามระยะเวลาและขั้นตอนของแผนงานที่กำหนดและดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว ๓๐% ของแผนงาน

ระดับคะแนนที่ ๔ – มีการดำเนินการตามแผนงาน/ มาตรการควบคุมตามระยะเวลาและขั้นตอนของแผนงานที่กำหนดและดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว ๖๐% ของแผนงาน ตลอดจนมีการประเมินแนวทางการดำเนินการปรับปรุงแผนงานควบคุมความเสี่ยง

ระดับคะแนนที่ ๕ – มีการดำเนินการตามแผนงาน / มาตรการควบคุมตามระยะเวลาและขั้นตอนของแผนงานที่กำหนดและดำเนินการเสร็จสิ้นสำเร็จตามแผนงาน ตลอดจนมีการประเมินผลความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของแผนงานโครงการพร้อมทั้งสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อใช้ประโยชน์ในกระบวนการต่อไป

ขั้นตอนที่ ๕ : ระบุข้อมูลสนับสนุน

การประเมินความคืบหน้าของแผนงาน/มาตรการควบคุมความเสี่ยงนั้น นอกจากจะเป็นการประเมินค่าคะแนนแล้ว ก็ต้องระบุข้อมูลสนับสนุนความคืบหน้าที่เป็นรูปธรรมของการดำเนินงานดังกล่าวด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของค่าคะแนนที่ได้ประเมินไว้ อีกทั้งยังเป็นการรับประกันความสำเร็จในการบริหารความเสี่ยงตามแผนงาน-โครงการด้วย โดยข้อมูลสนับสนุนนั้นจะประกอบไปด้วยข้อมูลประเภทต่าง ๆ ดังนี้

- ข้อมูลผลผลิต หมายถึง ข้อมูลที่เกิดขึ้นเมื่อมีการดำเนินงานตามแผนงาน / มาตรการควบคุมความเสี่ยง ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ยกตัวอย่าง เช่น มีประชาชนยากจนเข้าร่วมโครงการพัฒนาฝีมือแรงงาน, มีการอนุมัติโครงสร้างของคณะทำงานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน เป็นต้น

- ข้อมูลผลลัพธ์ หมายถึง ข้อมูลที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานหรือเมื่อสิ้นสุดโครงการซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถอ้างอิงได้จากวัตถุประสงค์ของแผนงาน-โครงการ ยกตัวอย่างเช่น รายได้ต่อครัวเรือนต่อเดือนภายในหมู่บ้าน เพิ่มขึ้น ๒๐% เป็นต้น

- ข้อมูลเอกสารอ้างอิง หมายถึง ข้อมูลที่เป็นเอกสารในการดำเนินงานตามขั้นตอนหรือกระบวนการต่าง ๆ และมีข้อมูลที่แสดงความคืบหน้าของแผนงาน-มาตรการควบคุมความเสี่ยงซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของเอกสารและ/หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนภาพถ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ยกตัวอย่างเช่น ภาพถ่ายแสดงการตรวจราชการในพื้นที่, สื่อประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๖ : ประเมินระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูล

คือ การวิเคราะห์ว่าข้อมูลสนับสนุนที่แสดงถึงความคืบหน้าของแผนงาน/ มาตรการควบคุมความเสี่ยงมีความสอดคล้องกับข้อเท็จจริงของข้อมูลต่อความคืบหน้าในการดำเนินงานเพียงใด โดยมีระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูล ๓ ระดับ คือ มาก, ปานกลางและน้อย

ขั้นตอนที่ ๗ : ระบุสิ่งที่ต้องดำเนินการต่อไป

การประเมินความคืบหน้าของแผนงาน / มาตรการควบคุมความเสี่ยงนั้น เมื่อทราบความคืบหน้าของการดำเนินงานแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการระบุกระบวนการดำเนินงาน ซึ่งจะใช้ฐานข้อมูลในแผนงาน/ มาตรการควบคุมความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้แล้ว เป็นแนวทางสู่เป้าหมายของการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นขั้นตอน โดยจะระบุและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานต่อไป

รอบที่สาม : การประเมินผล (Monitoring and Evaluation)

จุดประสงค์สำคัญของการตรวจราชการในรอบนี้ มีอยู่ด้วยกันสองประการ คือ

ประการแรก เพื่อประเมินว่า ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการมีผลต่อการช่วยลดความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์ของหน่วยรับตรวจเพียงใด เมื่อเทียบกับปัจจัยอื่น

ประการที่สอง เพื่อประเมินว่าแผนงาน-โครงการที่มีค่าระดับความเสี่ยงสูงนั้นประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์เพียงใด เหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินการตามจุดประสงค์ทั้งสองข้อนี้ ก็เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการให้ข้อเสนอแนะว่ามีผลต่อการลดความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์ในเรื่องใด และเพียงใด ส่วนการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนนั้น ก็เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินระดับความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์ด้านการสนองตอบความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (Negotiation Risk) ซึ่งถือเป็นการประเมินความคุ้มค่าของโครงการประเภทหนึ่ง

๙. ความสำคัญและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบตรวจราชการไทย

การบริหารราชการแนวใหม่ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้กติกาและนโยบายของประเทศตอบสนองต่อปัญหาของคนทุกภาคส่วนและสร้างความเป็นธรรมในสังคม ประโยชน์สุขของประชาชน ระบบราชการไม่ควรผูกขาดการตัดสินใจ ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐ เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง มีความยุติธรรมและเป็นประชาธิปไตย

ระบบการตรวจราชการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการไทยจำเป็นต้องยึดหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคประชาชน กลุ่มประชาสังคม และหน่วยรับตรวจ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและกลุ่มประชาสังคมร่วมแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจติดตามตรวจสอบการบริหารราชการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนและต่อผู้บริหารหน่วยงานว่าการดำเนินงานของราชการเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง

๑๐. หลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง หน่วยงานภาครัฐสร้างระบบที่เปิดให้ประชาชนและภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการบริหารราชการต่างๆ ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามประเมินผล ระบบดังกล่าวประกอบด้วย โครงสร้าง ขั้นตอนวิธีทำงาน การจัดองค์กร และบุคลากรรองรับ รวมทั้งระบบสนับสนุนหลากหลายลักษณะตั้งแต่การบริหารราชการแบบเปิดเผย โปร่งใส แจ้งหรืออธิบายกระบวนการทำงานให้ประชาชนได้รับข่าวสารข้อมูลจนถึงการกระตุ้น การเอื้ออำนวยให้ประชาชนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นให้ภาครัฐรับไปพิจารณาเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเชิงนโยบาย โครงการและดำเนินการของภาครัฐ รวมทั้งการติดตามประเมินผลงาน โดยออกไปสนทนาพูดคุยกับประชาชน เป็นสื่อกลางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงตัวผู้ตัดสินใจ เปิดกว้างและรับความคิดเห็นและมุมมองต่างๆ และให้เห็นมุมมอง ความคิดเห็นและสิ่งที่ประชาชนเรียกร้องออกมาได้ถูกนำมาพิจารณาโดยผู้มีอำนาจตัดสินใจ

ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่ต้องการเสริมสร้างการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ควรต้องยึดถือหลักการดังนี้คือ

๑๐.๑ หลักการครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามาในกระบวนการ (Inclusiveness) ได้แก่ การให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประชาชนในพื้นที่ ที่ได้รับประโยชน์หรือผลกระทบบุคลากรภาครัฐจากหน่วยงานเจ้าของเรื่อง บุคลากรจากภาครัฐกิจและประชาชนที่ห่วงใย(concerned citizens) สามารถเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเปิดเผย การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders' Analysis) เป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้มั่นใจว่าผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม อย่างไรก็ตามต้องตระหนักว่าทุกภาคส่วนอาจมีความสามารถเข้าร่วมได้ไม่เท่ากัน การอำนวยความสะดวกและการเลือกวิธีการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับแต่ละภาคส่วนเป็นเรื่องสำคัญ

๑๐.๒ เน้นการสื่อสารสองทาง (Dialogue) และมีการตอบโต้กลับ (Feedback) การสื่อสารสองทาง ได้แก่ การที่ภาครัฐให้ข้อมูลแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันก็ต้องสร้างวิธีการเพื่อให้ประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มสามารถส่งข้อมูลกลับมายังหน่วยงาน

ภาครัฐได้ รวมทั้งหน่วยงานควรพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ได้เสียงสะท้อนกลับมาจากประชาชน เช่น อาจเขียนข้อความในเชิงส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเข้ามา หน่วยงานภาครัฐอาจลงไปติดต่อกับชมรมต่างๆ ในชุมชนนั้น หรือเข้าไปเยี่ยมชุมชน พบปะกับผู้นำชาวบ้าน เป็นต้น การสร้างวิธีการต่างๆ ดังกล่าวเพื่อให้ประชาชนได้

แสดงความคิดเห็น (หรือที่เรียกว่า สร้าง Feedback loop) จะทำให้หน่วยงานภาครัฐ สามารถปรับกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้เหมาะสม และทันกับสถานการณ์

๑๐.๓ การจัดการกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการต้องยืนอยู่บนหลักการของความซื่อสัตย์และเปิดเผย รวมทั้ง หน่วยงานภาครัฐต้องมีพันธะทางจิตสำนึก (Ethical Obligations) ที่จะพยายามทุกวิถีทางที่จะสื่อสารกับประชาชน หามาตรการและวิธีการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม อันเป็นหนทางสร้างความไว้วางใจแก่ประชาชน และสร้างความน่าเชื่อถือต่อหน่วยงานและโครงการ/กิจกรรมต่อสาธารณชน ความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือจะนำไปสู่การสื่อสารที่ดีระหว่างหน่วยงานโครงการและประชาชนในพื้นที่และความร่วมมือในการดำเนินโครงการ

๑๐.๔ การวางแผนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ประสบความสำเร็จนั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องของโชคแต่เป็นการจัดการที่ต้องอาศัย ทักษะที่ใจกว้างของผู้จัดและการวางแผนการจัดอย่างเป็นระบบ ซึ่งหมายความว่า หน่วยงานที่จัดจะต้องมีการประเมินสถานการณ์ของพื้นที่ที่โครงการหรือกิจกรรมจะลงไป เพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ สถานการณ์ในพื้นที่ จำนวนหรือกลุ่มบุคคลที่สนใจ สามารถระบุได้ว่า กลุ่มใดบ้างเป็นผู้ได้เสีย และสมควรต้องจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมอย่างไรจึงจะเหมาะสม เนื่องจากแต่ละพื้นที่แต่ละโครงการมีความแตกต่างกัน การใช้เทคนิควิธีการการมีส่วนร่วมในพื้นที่แห่งหนึ่งอาจไม่เหมาะสมกับอีกแห่งหนึ่งก็ได้ การวางแผนที่รอบคอบจึงสำคัญมากต่อความสำเร็จของการจัดการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑๑. รูปแบบการบริหารระบบราชการแบบมีส่วนร่วม

การศึกษาภารกิจหรือลักษณะงานของภาครัฐและระบบราชการ สามารถแบ่งรูปแบบการบริหารระบบราชการตามลักษณะงานของระบบราชการได้ดังนี้ คือ

๑๑.๑ การเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน หรือ การออกกฎระเบียบของหน่วยงานราชการที่มีผลกระทบต่อประชาชน

การบริหารราชการมีการออกกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆอยู่ตลอดเวลา ซึ่งกฎหมายเหล่านี้บางฉบับมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง เพราะเป็นกฎหมายที่มีออกมาควบคุมการกระทำของปัจเจกชน หากแต่ที่ผ่านมารออกกฎหมายดังกล่าวเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงน้อยมาก อาจมีเพียงพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และปรับปรุงแก้ไข ที่กำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำผังเมือง ซึ่งต่อมาต้องจัดทำเป็นประกาศผังเมืองและบังคับใช้ต่อไป โดยกฎหมายกำหนดให้จัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งกำหนดให้หน่วยงานต้องเผยแพร่ร่างผังเมือง และกำหนดระยะเวลาให้ประชาชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นคัดค้านต่อร่างผังเมืองด้วย

หัวใจความสำเร็จ คือ

๑. การจัดการกระบวนการมีส่วนร่วมต้องครอบคลุมให้ทุกภาคส่วนมีพื้นที่แสดงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นเป้าหมายโดยตรง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับคนชรา กลุ่มคนชราควรมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่าง กฎหมายเกี่ยวกับสตรี ควรรับฟังความคิดเห็นของสตรีให้ทั่วถึง และควรออกแบบให้กลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึงช่องทางการมีส่วนร่วม

๒. การยอมรับการปฏิบัติขึ้นอยู่กับการยอมรับกฎหมายนั้นหรือไม่ การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่เพียงการรับฟังประชาชน แต่ประชาชนจะยอมรับกฎหมายถึงแม้ไม่ตรงกับสิ่งที่ประชาชนมีความคิดเห็น และควรมีการอธิบายให้ประชาชนฟังว่าความคิดเห็นของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณากฎหมายอย่างไร และมีเหตุผลอะไรจึงมีการตัดสินใจที่ต่างไป

๑๑.๒ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการออกแบบและตัดสินใจ (Design and Decide of Public Services)

การเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการออกแบบและตัดสินใจ ย่อมทำให้ผลการตัดสินใจสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ทำให้ประชาชนรู้สึกใกล้ชิด และไว้วางใจระบบราชการ นอกจากนั้นยังทำให้เกิดความพึงพอใจแก่ประชาชนอีกด้วย รวมทั้งสามารถแก้ไขหรือเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ

หัวใจของความสำเ็จ คือ

๑) การจัดกระบวนการมีส่วนร่วมต้องครอบคลุมให้ทุกภาคส่วนมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นและเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะคนด้อยโอกาสทางสังคม เช่น กลุ่มคนยากจน กลุ่มเยาวชน และคนพิการ

๒) การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความหมายจริงๆ ไม่ใช่พิธีกรรม เมื่อรับฟังความคิดเห็นแล้วควรต้องมีข้อมูลย้อนกลับให้ประชาชนทราบว่านำข้อมูลจากประชาชนไปร่วมพิจารณาอย่างไร และให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจของรัฐ โดยเฉพาะที่แตกต่างจากความคิดเห็นของประชาชน

ดังนั้น บทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดมาตรฐานการบริการ และการวางระบบการกำกับให้เกิดความมั่นใจว่าประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

๑๑.๓ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ

การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ ประกอบด้วย

- การเปิดโอกาสให้ประชาชนมาร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ เช่น ระบบอาสาสมัคร
- การเปิดโอกาสให้องค์กรชุมชน หรือ องค์กรพัฒนาเอกชนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ เช่น องค์กรชุมชนมาจัดบริการให้ประชาชน
- การเปิดให้ภาคเอกชนมาร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ เช่น การให้สัมปทานภาคเอกชนในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน การจ้างเอกชนจัดเก็บขยะมูลฝอย การให้โรงพยาบาลเอกชนร่วมเป็นโรงพยาบาลในโครงการประกันสังคม

หัวใจสำคัญ คือ บทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดมาตรฐานการบริการ และการวางระบบการกำกับให้เกิดความมั่นใจว่าประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

๑๑.๔ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในติดตามและการประเมินผลการจัดบริการสาธารณะ

การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในติดตามและการประเมินผล สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ คือ

- การจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์
- การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโดยคณะกรรมการภาคประชาชน
- การจัดทำสำรวจความพึงพอใจของประชาชน (Citizens' Survey)
- การติดตามและตรวจสอบภาคประชาชน (People Audit)

หัวใจสำคัญ คือ ข้อมูลย้อนกลับจากการประเมินจะต้องเป็นข้อมูลนำเข้า ไปสู่การแก้ไขและปรับปรุงการจัดบริการ มิเช่นนั้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานก็ไม่มี ความหมาย

๑๒. การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมและการตรวจราชการ

การตรวจราชการถือว่าเป็นกลไกติดตามตรวจสอบภายในระบบราชการ ซึ่งกำกับทั้งภาพรวมและภายในหน่วยราชการ โดยประกอบด้วย ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ตรวจราชการกระทรวง และผู้ตรวจราชการกรม บทบาทนั้นเปรียบเสมือนเป็นผู้ช่วยหรือผู้แทนของผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานแต่ละระดับในการกำกับดูแลให้การบริหารราชการ ประสบผลสำเร็จ การตรวจราชการโดยทั่วไปประกอบด้วย ๑) การติดตามประเมินผลตามแผนการตรวจราชการ ๒) การตรวจเยี่ยมเพื่อสอดส่องดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานและรับทราบสถานการณ์และข้อเท็จจริงในพื้นที่ รวมทั้งรับฟังปัญหาและความคิดเห็นของประชาชน ๓) การสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง

การตรวจราชการแนวใหม่เน้นการทำงานเชิงรุก วิเคราะห์หาความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินการแผนงานโครงการ เน้นการบูรณาการหน่วยตรวจราชการระดับกระทรวง โดยมีการร่วมวางแผนการตรวจราชการ ร่วมตรวจในประเด็นยุทธศาสตร์เดียวกัน ร่วมให้ข้อเสนอแนะและร่วมรับการประเมิน รวมทั้งการตรวจราชการเน้นผลสัมฤทธิ์ คือ การทำให้หน่วยรับตรวจมีระบบกำกับดูแลตนเองที่เพียงพอต่อการประกันผลผลิตให้บรรลุผลลัพธ์ ดังนั้นเพื่อให้ระบบการตรวจราชการเป็นกลไกกำกับดูแลการบริหารราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมทั้งเป็นกลไกป้องกันความเสี่ยงในการบริหารแผนงานโครงการเพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริงการเสริมสร้างการตรวจราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามระบบราชการตรวจราชการในอดีตมีข้อจำกัดหลายประการ ดังนี้

ประการหนึ่ง การให้ความสำคัญกับข้อมูลของหน่วยราชการ การออกปฏิบัติการตรวจราชการ จึงเป็นลักษณะประชุมร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รับทราบข้อมูลปัญหาอุปสรรคจากฝ่ายราชการ บางครั้งมีการพบกับประชาชนบ้างและประชาชนที่เป็นผู้นำชุมชน ซึ่งหน่วยราชการเชิญมาเป็นผู้ให้ข้อมูลกับผู้ตรวจราชการและทีมงาน ภายใต้ระยะเวลาอันจำกัด

ประการที่สอง การดำเนินงานมักขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ตรวจราชการและทีมงานเป็นสำคัญ ดังนั้น การให้ความสำคัญกับภาคประชาชนและวิธีการในการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนอยู่ที่ทักษะและความถนัดของผู้ตรวจราชการและทีมงาน ภาคประชาชนจึงขาดความเข้าใจในบทบาทและความคาดหวังต่อระบบการตรวจราชการ รวมทั้งมีการตั้งคำถามต่อมาตรฐานการตรวจราชการ

ประการที่สาม การขาดระบบการรับฟังข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากประชาชน ทำให้การฟังเสียงประชาชนไม่ครอบคลุม อาจฟังเฉพาะกลุ่ม รวมทั้งอาจทำให้เกิดอคติในการวิเคราะห์ข้อมูลก็ได้ ระบบการรับฟังความคิดเห็นรวมทั้งเทคนิควิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีความครอบคลุมและหลากหลาย

๑๓. การตรวจราชการ และ รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

หัวใจของการตรวจราชการ คือ การติดตามการปฏิบัติงาน เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงหรือโอกาสที่จะทำให้แผนงานโครงการไม่บรรลุผลที่ตั้งไว้ ดังนั้นในการวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องได้ข้อมูลที่ครอบคลุม แหล่งข้อมูลที่สำคัญคือ

๑๓.๑ ข้อมูลเอกสารของแผนงาน/โครงการ: เหตุผลและความสำคัญของโครงการ กลุ่มเป้าหมายวิธีดำเนินงาน ผลที่คาดว่าจะได้รับ และการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล

- วิธีการเก็บข้อมูล คือ หน่วยงานที่เป็นเจ้าของโครงการจัดส่งให้

๑๓.๒ ข้อมูลและความคิดเห็นจากฝ่ายราชการ: ข้อมูลในการติดตามแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

- ๑) ข้อมูลจากฝ่ายราชการระดับจังหวัด เป็นข้อมูลและสภาพปัญหาในภาพรวมของจังหวัด เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาท้องถิ่นจังหวัด หรือพัฒนาสังคมจังหวัด เป็นต้น
- ๒) ข้อมูลจากฝ่ายราชการระดับอำเภอหรือพื้นที่ดำเนินโครงการ เป็นข้อมูลและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการจริงเช่น นายอำเภอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล พัฒนาการอำเภอหรือพัฒนาการตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

- วิธีการเก็บข้อมูล คือ ๑) การประชุมร่วมกับข้าราชการที่เกี่ยวข้อง และ ๒) การสังเกตการณ์ โดยการลงพื้นที่ดำเนินการ

๑๓.๓ ข้อมูลและความคิดเห็นจากภาคประชาชน

- ๑) ข้อมูลจากประชาชน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง หรือ เป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการในแผนการตรวจราชการ เช่น การตรวจราชการเรื่องการถ่ายโอนภารกิจด้านเบี้ยยังชีพคนชรา หมายถึง คนชรา หรือ

โครงการบำบัดยาเสพติดหมายถึง ผู้ติดยาที่เข้าสถานบำบัด เป็นต้น ข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงจะตอบได้ว่าโครงการของรัฐ แก้ปัญหาของประชาชนได้หรือไม่ ความช่วยเหลือถึงมือประชาชนหรือไม่

๒) ข้อมูลจากกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคม กลุ่มอาจดูไม่ใช่เป็นกลุ่มผู้รับประโยชน์โดยตรง หากแต่ความสนใจเป็นเรื่องภาพรวมของทั้งจังหวัดหรือชุมชน กลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมสามารถให้ข้อมูลและความคิดเห็นที่เป็นภาพรวมของความสอดคล้องของโครงการและแผนงานกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและชุมชน รวมทั้งความเสี่ยงของการบริหารราชการในภาพรวม อาทิ เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสามารถให้ภาพรวมด้านเศรษฐกิจ กลุ่มชมรมสิ่งแวดล้อมสามารถให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมรวมทั้งกลุ่มชมรมสุขภาพให้ข้อมูลด้านสาธารณสุข

หัวใจสำคัญ คือ การมีระบบฐานข้อมูลกลุ่มองค์กรเหล่านี้เพื่อเชิญมาร่วมให้ข้อมูลและความคิดเห็นในการเข้าร่วมประชุมในแต่ละครั้ง

• วิธีการเก็บข้อมูล คือ

๑) การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย: เป็นวิธีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน การสัมภาษณ์ คือ การพูดคุยกันเป็นรายบุคคลแบบมีแนวคำถามไว้ล่วงหน้าอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูล หรือการพูดคุยกันอย่างธรรมชาติ และบันทึกระหว่างสัมภาษณ์หรือบันทึกภายหลังอย่างเป็นระบบ กรณีนี้ควรเน้นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ไม่มีพิธีรีตอง ไม่มีการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าคำตอบเป็นอย่างไร ส่วนการประชุมกลุ่มย่อย หรือ Focus Group เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ ๖-๑๒ คน ในเรื่องที่กลุ่มให้ความสนใจ ควรมีการเตรียมประเด็นต่างๆ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความรู้สึkst่อนโยบาย แผนงาน และโครงการได้อย่างกว้างขวาง เช่น การประชุมกลุ่มย่อยผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อรับฟังผลการดำเนินงานและความคิดเห็นของกลุ่มต่อโครงการ เป็นต้น

๒) การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน: เป็นวิธีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยมีลักษณะการสำรวจความคิดเห็นทั่วไปหรือเจาะจงประเด็น โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งเทคนิคนี้มีข้อดี คือ การได้ข้อมูลย้อนกลับจากประชาชน สามารถนำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติทำให้มีความน่าเชื่อถือ หากสำรวจความคิดเห็นกลุ่มเล็กก็จะสอบถามทั้งหมด แต่หากเป็นกลุ่มใหญ่ก็จะใช้วิธีการสุ่มแบบสอบถาม ผลจากการสำรวจนี้จะชัดเจนขึ้นหากมีการใช้ควบคู่ไปกับการประชุมกลุ่มย่อย หรือ การสัมภาษณ์

๓) การแต่งตั้งที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน: เป็นเทคนิคการมีส่วนร่วมที่มุ่งนำตัวแทนกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภาคประชาชนมาร่วมทำงานกับผู้ตรวจราชการอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างเครือข่ายการตรวจราชการ โดยที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชนมีบทบาทของการให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นตามที่ผู้ตรวจราชการร้องขอขณะเดียวกันผู้ที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชนเป็นกระบอกเสียงสะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนต่อนโยบายและการดำเนินแผนงานโครงการ การแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการจะส่งผลให้การดำเนินงานของการตรวจราชการเป็นเชิงรุกมากขึ้น อย่างไรก็ตามการแต่งตั้งที่ปรึกษาดังกล่าวข้างต้นเป็นวิธีการมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่อง ความสำเร็จคงอยู่ที่ความตกลงใจของที่ปรึกษาในการทำบทบาทนี้ รวมทั้งการเป็นตัวกลางรับส่งข้อมูลจากประชาชนให้กับผู้ตรวจราชการ

๑๔. ขั้นตอนการออกตรวจราชการกับกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ส่วนนี้เป็นการเสนอแนวทางการบูรณาการการออกตรวจราชการกับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในที่นี้เน้นการรับฟังความคิดเห็นและข้อมูลจากภาคประชาชน กลุ่มองค์กรภาคประชาชนและที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการ อย่างไรก็ตามการปฏิบัติในพื้นที่ขึ้นอยู่กับเวลาและความเป็นไปได้การออกตรวจราชการแบ่งออกเป็น ๓ รอบ คือ

รอบที่หนึ่ง การสอบถามความเสี่ยงความหลักธรรมาภิบาล

รอบที่สอง การติดตามความก้าวหน้า

รอบที่สาม การประเมินผลแต่ละรอบการออกตรวจสามารถบูรณาการการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดังนี้

การออกตรวจราชการ	กิจกรรมกับฝ่ายราชการ	กิจกรรมกับภาคประชาชน
รอบที่หนึ่ง การสอบทานความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล	เอกสารแผนงาน/โครงการควรเป็นฐานข้อมูลเพื่อการเตรียมการออกตรวจ - ประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด สอบถามถึงการเตรียมความพร้อม และแนวทางการป้องกันความเสี่ยง - การเยี่ยมหน่วยงานระดับปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่ออกตรวจติดตาม	ประชุมกับที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการ โดยส่งแผนงานโครงการตามแผนการตรวจให้ทราบเพื่อที่ปรึกษาสามารถสอบถามข้อมูลให้ได้รับการประชุมเพื่อเป็นการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงทั้ง ๓ ด้านเพิ่มเติมจากภาคราชการ เพื่อจัดทำข้อเสนอป้องกันความเสี่ยงที่มีประสิทธิผล
รอบที่สอง การติดตามการนำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติเพื่อป้องกันความเสี่ยง และติดตามความก้าวหน้ารอบนี้ให้มีความสำคัญกับระดับปฏิบัติในพื้นที่และประชาชน	- ผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ รวมทั้งเอกสารผลความก้าวหน้าของแผนงาน/โครงการมาก่อนการ - ออกตรวจรอบที่สองพบผู้ว่าราชการจังหวัดประชุมร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการในระดับปฏิบัติหรือพื้นที่ดำเนินการเพื่อรับฟังข้อมูลจากผู้ปฏิบัติโดยตรงปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานในระดับพื้นที่ - การตรวจเยี่ยมสถานที่ดำเนินโครงการจริง	การพบปะกับประชาชนผู้เป็นกลุ่มเป้าหมายของแผนงานโครงการ เพื่อได้รับฟังความก้าวหน้าของการดำเนินโครงการจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ซึ่งทีมงานตรวจต้องประสานงานส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการพบปะนี้ หรือ หากที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการอยู่ในเครือข่ายอยู่แล้วอาจประสานกับกลุ่มเป้าหมายนี้
รอบที่สาม การประเมินผล โดยให้ความสำคัญกับผลการดำเนินงานของโครงการที่ตั้งเป้าในปีงบประมาณ และผลงานตามแผนงานโครงการนั้นตรงกับความต้องการของประชาชนที่แท้จริงหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงนโยบาย แผนงานและโครงการ	- การสำรวจหน่วยรับตรวจด้วยแบบสอบถาม ควรส่งให้ก่อนออกตรวจ และเก็บแบบสำรวจในช่วงออกตรวจรอบที่สาม - การประชุมร่วมกับผู้ว่าราชการและส่วนราชการเพื่อรับทราบข้อมูลจากหน่วยรับตรวจเกี่ยวกับการนำข้อเสนอแนะไปป้องกันความเสี่ยง - การตรวจเยี่ยมโครงการจริงตามแผนงาน/โครงการ	- ประชุมกลุ่มย่อยกับประชาชนผู้รับประโยชน์โดยตรง โดยในรอบนี้ประชาชนควรได้รับประโยชน์จากโครงการ การประชุมนี้จะช่วยให้ทราบว่ากิจกรรมถึงมือผู้รับประโยชน์หรือไม่ ปัญหาอุปสรรค และตรงตามความต้องการที่แท้จริงหรือไม่ - การประชุมร่วมกับที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ - การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่เข้าร่วมในทุกโครงการตามแผนการตรวจราชการ

กล่าวโดยสรุป คณะผู้ตรวจต้องกำหนดความเสี่ยงโดยครอบคลุมประเด็นสำคัญได้ดังนี้

๑. ระบุความเสี่ยงโดยให้อยู่รูปของสถานการณ์อันไม่พึงประสงค์(โดยใช้การบรรยาย)
 ๒. บรรยายสถานการณ์ ผลการดำเนินงานของผู้รับตรวจที่ควรจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
 ๓. สิ่งที่คณะผู้ตรวจพบคืออะไร มีปัญหาอย่างไร ลำดับเป็นข้อ
 ๔. อธิบายเหตุผลและ/หรือหลักฐานการสนับสนุน
 ๕. ปัญหาดังกล่าวทั้งหมดนี้อาจส่งผลให้การดำเนินงานโครงการไม่ประสบผลสำเร็จได้เพราะเหตุใด มีผลกระทบต่อนายงานใด มีใครเป็นผู้รับผลกระทบ อย่างไร(โดยใช้การบรรยาย)
-

ส่วนที่ ๓

การเขียนรายงานการตรวจราชการ

ส่วนที่ ๓ การเขียนรายงานการตรวจราชการ

๑. ความสำคัญ

ในส่วนนี้เป็นการเขียนรายงานการตรวจราชการ ซึ่งการเขียนรายงานนี้เป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจราชการเมื่อได้มีการปฏิบัติในพื้นที่จริงแล้ว เป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายหรือมาตรฐานของงานที่กำหนดไว้ ซึ่งการเขียนรายงานนี้ก็เพื่อควบคุมการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการให้ดำเนินไปตามนโยบายหรือมาตรฐานที่กำหนดโดยกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับทางราชการ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อใช้ในการตอบคำถามว่าการใช้จ่ายงบประมาณของการบริหารราชการแผ่นดิน มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด อีกทั้งเป็นการตรวจสอบ ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการผู้รับผิดชอบในแผนงาน/โครงการต่างๆ รวมทั้งให้สอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาลตามแผนที่ได้วางไว้ และมีความเหมาะสมที่จะดำเนินการปรับปรุงเพื่อปรับเปลี่ยนคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงานของหน่วยงานผู้รับตรวจอย่างไร

นอกจากนี้การเขียนรายงานยังหมายถึงการให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ การหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังๆ ของแผนงาน/โครงการของข้าราชการ หน่วยงานที่รับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้เป็นไปเพื่อจุดมุ่งหมายให้ข้าราชการ หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานตามแผน/โครงการต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และที่สำคัญที่สุดเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง คำถามคือว่าระบบการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินคืออะไร ระบบการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน คือ การทำให้การบริหารราชการแผ่นดินอยู่ในความเสี่ยงที่รับได้ การบริหารราชการแผ่นดินอยู่ในความเสี่ยงที่รับได้ คืออะไร แผนงานต่างๆ ที่ทำมานั้นมีโอกาสพลาดได้ เมื่อมีโอกาสพลาดแล้ว คือ หลักคิดนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การบริหารราชการแผ่นดินอยู่ในความเสี่ยงที่รับได้ กล่าวคือ แผนงานต่างๆ ที่ทำมานั้นมีโอกาสพลาดได้งานตรวจนั้นเป็นระบบย่อย เป็นการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินที่ดีมาก ระบบแบบนี้ถ้าทำได้ไม่ใช่แค่ว่าการบริหารราชการแผ่นดินจะดีขึ้นแต่จะทำให้ระบบการตรวจราชการดีขึ้น

๒. ประเภทของการเขียนรายงาน

๒.๑ การเขียนรายงานรายรอบ

เป็นกระบวนการเขียนรายงานที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากการเขียนรายงานตรวจราชการหลังจากที่คณะผู้ตรวจได้มีการปฏิบัติในพื้นที่จริงแล้ว และทราบถึงรายละเอียดของโครงการ โดยผู้รับตรวจราชการได้รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อมูลของแผนงาน / โครงการต่างๆ แก่คณะผู้รับตรวจ ซึ่งการเขียนรายงานรายรอบมีการรายงานผลการตรวจราชการที่สามารถเปิดเผยและเผยแพร่แก่สาธารณชนได้รับทราบถึงผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจราชการ อีกทั้งจะต้องเป็นผลงานที่เป็นรูปธรรมจับต้องได้ และที่สำคัญจะต้องมีการผลักดันเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนได้ เพราะผลการเขียนรายงานเผยแพร่สู่สาธารณะนั้นจะทำให้ประชาชนได้เห็นว่าคุณตรวจราชการมีผลงาน

๓. วิธีการเขียนรายงานรายรอบ

ขั้นตอนที่ ๑ การตรวจรอบ Project Review เป็นการสอบถามความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล โดยผู้ตรวจราชการกระทรวงกำหนดประเด็นความเสี่ยงของโครงการตามแบบPPR๑ (Project and Progress Review ๑) และส่งให้หน่วยรับตรวจในพื้นที่เพื่อประเมินค่าดัชนีความเสี่ยงตามประเด็นความเสี่ยงที่ผู้ตรวจราชการกำหนด พร้อมแนวทางการจัดการความเสี่ยงที่หน่วยรับตรวจพิจารณาเห็นว่า จะสามารถจัดการกับความเสี่ยงได้ **ส่งให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงพิจารณา** (ผู้ตรวจราชการกระทรวงจะออกตรวจติดตามในรอบนี้ในพื้นที่ หรือไม่ ก็ได้) (ดำเนินการภายในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๔)

ขั้นตอนที่ ๒ การตรวจรอบ Progress Review ผู้ตรวจราชการกระทรวงออกตรวจ ติดตามความก้าวหน้าในพื้นที่ เพื่อตรวจสอบผลการจัดการความเสี่ยงของหน่วยรับตรวจในพื้นที่เปรียบเทียบกับแบบ PPR๑ หน่วยรับตรวจประเมินและจัดทำแนวทางจัดการความเสี่ยงไว้ โดยมีวิธีการพิจารณา ดังนี้

■ กรณีที่พบว่า หรือประเมินว่า แนวทางจัดการความเสี่ยงใดของหน่วยรับตรวจในประเด็นความเสี่ยงใดที่เมื่อพิจารณาจากปัจจัยเสี่ยงหรือสาเหตุความเสี่ยงแล้ว ผู้ตรวจราชการ เห็นว่า แนวทางจัดการความเสี่ยงน่าจะจัดการกับความเสี่ยงนั้น ให้อยู่ในระดับยอมรับได้ ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงเร่งรัดหน่วยรับตรวจให้ดำเนินการตามแนวทางจัดการความเสี่ยงโดยเร็ว โดยในการสรุปวิเคราะห์ในรายงาน (ดูแบบรายงาน SeAR (Semi-Annual Report)) ค่าดัชนีความเสี่ยงในประเด็นความเสี่ยงดังกล่าวจะถูกลดระดับลงสู่ “ระดับเฝ้าระวัง” เพื่อจะนำไปติดตามประเมินผลในรอบ Monitoring and Evaluation ต่อไป

■ แต่หากพบว่า แนวทางการจัดการความเสี่ยงของหน่วยรับตรวจในประเด็นความเสี่ยงใดที่เมื่อวิเคราะห์จากปัจจัยเสี่ยง หรือสาเหตุความเสี่ยงแล้ว ผู้ตรวจราชการกระทรวงเห็นว่า แนวทางการจัดการความเสี่ยงนั้นไม่จะสามารถจัดการความเสี่ยงได้ ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงเสนอแนวทางจัดการความเสี่ยงใหม่เป็นข้อเสนอแนะให้หน่วยรับตรวจรับไปปฏิบัติ โดยในส่วนของกรรณายงานในแบบรายงาน SeAR ให้กำหนดค่าดัชนีความเสี่ยงในประเด็นนั้นไว้ที่เร่งรัดจัดการโดยเร็วที่สุด หรือเร่งรัดจัดการไว้มาก่อน และส่งแนวทางจัดการความเสี่ยงตามประเด็นดังกล่าวให้หน่วยรับตรวจไปดำเนินการตามแบบ PPR๒ (Project and Progress Review ๒) เพื่อให้หน่วยรับตรวจรับไปปฏิบัติ โดยผู้ตรวจราชการจะทำการติดตามผลในรอบ Monitoring and Evaluation เพื่อตรวจประเมินค่าดัชนีความเสี่ยงจากผลการดำเนินการตามแนวทางจัดการความเสี่ยงตามข้อเท็จจริงต่อไป (ดำเนินการภายในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๕๔)

ขั้นตอนที่ ๓ การจัดทำรายงานผลการตรวจ รอบที่ ๑ โดยผู้ตรวจราชการกระทรวง จัดทำรายงานรายเขต รอบที่ ๑ ตามแบบ SeAR (Semi-Annual Report) ส่งให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ดำเนินการภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๔)

ขั้นตอนที่ ๔ แจ้งข้อเสนอแนะ โดยนำข้อเสนอแนะในรายงานผลการตรวจราชการรอบ SEAR ไปกรอกในแบบ PPR๒ ส่งให้หน่วยรับตรวจไปพิจารณาดำเนินการ และแจ้งผลการจัดการความเสี่ยงตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกลับไปให้ผู้ตรวจราชการทราบ เพื่อเป็นข้อมูลการตรวจรอบ Monitoring and Evaluation

ขั้นตอนที่ ๕ การตรวจรอบ Monitoring and Evaluation ออกตรวจติดตามและประเมินผลการจัดการความเสี่ยงในทุกประเด็นความเสี่ยงของหน่วยรับตรวจ และประเมินค่าดัชนีความเสี่ยงตามข้อเท็จจริงของผลการจัดการความเสี่ยง (ดำเนินการในช่วงเดือนสิงหาคม – กันยายน ๒๕๕๔)

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการตรวจราชการ รอบที่ ๒ โดยผู้ตรวจราชการกระทรวง จัดทำรายงานรายเขต รอบที่ ๒ ตามแบบ AIR (Annual Inspection Report) ส่งให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ดำเนินการภายในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔)

เอกสารอ้างอิง :

สำนักตรวจราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. ๒๕๕๓. คู่มือมาตรฐานการตรวจราชการแบบบูรณาการ

โครงการพัฒนาระบบการตรวจราชการแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ

สำนักตรวจราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. ๒๕๕๔. แผนการตรวจราชการแบบบูรณาการของผู้ตรวจ

ราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ

หน่วยรับตรวจเป็นผู้กรอก

ประเภทความเสี่ยง/ประเด็นความเสี่ยง ของโครงการ ③	ค่าดัชนีความเสี่ยง ④ (ให้ใส่ ✓ ในช่องระดับความเสี่ยง)	แนวทาง/มาตรการการจัดการความเสี่ยง ⑤
K = ความเสี่ยงด้านแนวทางการดำเนินงานที่ไม่ สอดคล้องกัน (Key Risk Area) K 1 : ความเสี่ยงต่อการไม่เป็นไปตามหลักภาระ รับผิดชอบ K 1.1 ผู้บริหารระดับจังหวัด ขาดแนวทางในการ สนับสนุนโครงการให้ประสบความสำเร็จและใน แผนการฝึกซ้อมก็ไม่ได้เข้าร่วมโดยมอบหมายระดับ รองลงมาเป็นผู้บัญชาการ ทำให้ไม่เข้าใจบทบาทใน การบังคับการในสถานการณ์ได้อย่างแท้จริง	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	จังหวัดพิษณุโลกได้กำหนดแผนปฏิบัติงานในการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยในระดับจังหวัด โดยเน้นและให้การสนับสนุน ในเรื่องการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับ จังหวัดและอำเภอ และได้ให้การสนับสนุนงบประมาณจาก งบประมาณของยุทธศาสตร์จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ สนับสนุนโครงการในด้านอื่นให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยมีแบ่งภารกิจงานที่รับผิดชอบให้มีความชัดเจน ผู้ว่าราชการ จังหวัดในฐานะผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับ จังหวัดได้ให้ความสำคัญโดยในการฝึกซ้อมแผนและป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยได้เข้าร่วมฝึกซ้อมแผนเพื่อบัญชาการหรือ มอบหมายรองผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าร่วมฝึกซ้อมด้วย ตลอดจน หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมโดยพร้อมเพียง
K 1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมในการ ฝึกซ้อมแผนเกิดความสับสนในลำดับขั้นตอนการ ปฏิบัติหน้าที่ในการฝึกปฏิบัติจริง ทำให้ไม่สามารถ แบ่งภารกิจในสถานการณ์ได้ถูกต้อง	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	จังหวัดพิษณุโลก โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดได้ประชุมเตรียมการในการฝึกซ้อมแผนและป้องกัน บรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อมอบหมายให้ส่วน ราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อแบ่งภารกิจงานอย่างชัดเจน
3 ประเด็นอื่น ๆ (ที่หน่วยรับตรวจเห็นว่า เป็น ความเสี่ยงของโครงการ และมีแนวทางการจัดการ ความเสี่ยง) ⑥	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-

หน่วยรับตรวจเป็นผู้กรอก

ประเภทความเสี่ยง/ประเด็นความเสี่ยง ของโครงการ ③	ค่าดัชนีความเสี่ยง ④ (ให้ใส่ ✓ ในช่องระดับความเสี่ยง)	แนวทาง/มาตรการการจัดการความเสี่ยง ⑤
K = ความเสี่ยงด้านแนวทางการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกัน (Key Risk Area) K 2 : ความเสี่ยงต่อการไม่ปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมของหน่วยงานรับผิดชอบโครงการ K2.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบระดับจังหวัด ผู้บริหารปกครองท้องที่ และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการบูรณาการเพื่อประสานงานดำเนินงานเพื่อสนับสนุนในโครงการอย่างยั่งยืนให้มีความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนด	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	จังหวัดพิษณุโลก โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ได้ประสานขอความร่วมมือจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด เช่น ที่ทำการปกครองจังหวัด สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด ตำรวจภูธรจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งในระดับอำเภอ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ เช่น อบจ. เทศบาลนคร/ตำบล และ อบต. ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนโครงการให้มีความสำเร็จโดยบูรณาการการทำงานร่วมกันตลอดจนแบ่งภารกิจทำให้มีการฝึกซ้อมแผนระดับจังหวัดและอำเภอคาดการณ์ว่าจะประสบความสำเร็จด้วยดี ซึ่งได้มีการตั้งคณะกรรมการในระดับจังหวัด และอำเภอ โดยมีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม
K22	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-
3 ประเด็นอื่น ๆ (ที่หน่วยรับตรวจเห็นว่า เป็นความเสี่ยงของโครงการ และมีแนวทางการจัดการจัด ความเสี่ยง) ⑥	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-

หน่วยรับตรวจเป็นผู้กรอก

ประเภทความเสี่ยง/ประเด็นความเสี่ยง ของโครงการ ③	ค่าดัชนีความเสี่ยง ④ (ให้ใส่ ✓ ในช่องระดับความเสี่ยง)	แนวทาง/มาตรการการจัดการความเสี่ยง ⑤
P = ความเสี่ยงด้านภาพลักษณ์ทางการเมือง (Reputation and Political Risk) P1 : ความเสี่ยงต่อการไม่เป็นไปตามหลักคุณธรรม P 1.1	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-
P 1.2	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-
3 ประเด็นอื่น ๆ (ที่หน่วยรับตรวจเห็นว่า เป็น ความเสี่ยงของโครงการ และมีแนวทางการจัดการ ความเสี่ยง) ⑥	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-

หน่วยรับผิดชอบเป็นผู้ออก

ประเภทความเสี่ยง/ประเด็นความเสี่ยง ของโครงการ ③	ค่าดัชนีความเสี่ยง ④ (ให้ใส่ ✓ ในช่องระดับความเสี่ยง)	แนวทาง/มาตรการการจัดการความเสี่ยง ⑤
P = ความเสี่ยงด้านภาพลักษณ์ทางการเมือง (Reputation and Political Risk) P2 : ความเสี่ยงต่อการไม่เป็นไปตามหลักความ โปร่งใส P 2.1..... 	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-
P2.2	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-
3 ประเด็นอื่น ๆ (ที่หน่วยรับผิดชอบเห็นว่า เป็น ความเสี่ยงของโครงการ และมีแนวทางการจัดการ ความเสี่ยง) ⑥	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-

หน่วยรับตรวจเป็นผู้กรอก

ประเภทความเสี่ยง/ประเด็นความเสี่ยง ของโครงการ ③	ค่าดัชนีความเสี่ยง ④ (ให้ใส่ ✓ ในช่องระดับความเสี่ยง)	แนวทาง/มาตรการการจัดการความเสี่ยง ⑤
P = ความเสี่ยงด้านภาพลักษณ์ทางการเมือง (Reputation and Political Risk) P3 : ความเสี่ยงต่อการไม่ปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่า 1.	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-
2.	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (04.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-
3 ประเด็นอื่น ๆ (ที่หน่วยรับตรวจเห็นว่า เป็น ความเสี่ยงของโครงการ และมีแนวทางการจัดการจัด ความเสี่ยง) ⑥	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-

หน่วยรับตรวจเป็นผู้กรอก

ประเภทความเสี่ยง/ประเด็นความเสี่ยง ของโครงการ ③	ค่าดัชนีความเสี่ยง ④ (ให้ใส่ ✓ ในช่องระดับความเสี่ยง)	แนวทาง/มาตรการการจัดการความเสี่ยง ⑤
P = ความเสี่ยงด้านภาพลักษณ์ทางการเมือง (Reputation and Political Risk) P4 : ความเสี่ยงต่อการไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม 1.	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 – 25.00)	-
2.	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 – 25.00)	-
3 ประเด็นอื่น ๆ (ที่หน่วยรับตรวจเห็นว่า เป็น ความเสี่ยงของโครงการ และมีแนวทางการจัดการ ความเสี่ยง) ⑥	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 – 25.00)	-

หน่วยรับตรวจเป็นผู้กรอก

ประเภทความเสี่ยง/ประเด็นความเสี่ยง ของโครงการ ③	ค่าดัชนีความเสี่ยง ④ (ให้ใส่ ✓ ในช่องระดับความเสี่ยง)	แนวทาง/มาตรการการจัดการความเสี่ยง ⑤
N = ความเสี่ยงด้านการตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (Negotiation Risk) N1 : ความเสี่ยงต่อการไม่เข้าไปตามการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย N 1.1 การฝึกอบรมปฏิบัติจริงประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจบทบาทสมมุติที่แท้จริงของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฝึกซ้อมแผนทำให้โครงการไม่ประสบความสำเร็จ	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	จังหวัดพิษณุโลก โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดได้มีการแจ้งแนวทางในการประชุมคณะกรรมการในระดับจังหวัดและอำเภอโดยได้มีตัวแทนภาคประชาชนและมูลนิธิเอกชนโดยได้ชี้แจงบทบาทภารกิจให้ประชาชนเข้าใจ โดยได้มอบแผนปฏิบัติงานให้ตัวแทนไปให้กลุ่มของตนเองไปทำความเข้าใจทำให้มีการถ่ายทอดความรู้ให้มีความเข้าใจในบทบาทที่เข้าร่วมฝึกซ้อมแผน ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน ทางวิทยุตามสายของหมู่บ้านเป็นประจำ มีการแจกแผ่นพับ และอื่นๆ ทำให้ประชาชนผู้เข้าร่วมฝึกอบรมทราบบทบาทดังกล่าว
2.	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-
3 ประเด็นอื่น ๆ (ที่หน่วยรับตรวจเห็นว่า เป็น ความเสี่ยงของโครงการ และมีแนวทางการจัดการ ความเสี่ยง) ⑥	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-

หน่วยรับตรวจเป็นผู้กรอก

ประเภทความเสี่ยง/ประเด็นความเสี่ยง ของโครงการ ③	ค่าดัชนีความเสี่ยง ④ (ให้ใส่ ✓ ในช่องระดับความเสี่ยง)	แนวทาง/มาตรการการจัดการความเสี่ยง ⑤
N = ความเสี่ยงด้านการตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (Negotiation Risk) N2 : ความเสี่ยงต่อการไม่ปฏิบัติตามหลักความเสมอภาค 1.	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-
2.	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-
3 ประเด็นอื่น ๆ (ที่หน่วยรับตรวจเห็นว่า เป็นความเสี่ยงของโครงการ และมีแนวทาง/มาตรการการจัดการจัดการความเสี่ยง) ⑥	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-

หน่วยรับตรวจเป็นผู้กรอก

ประเภทความเสี่ยง/ประเด็นความเสี่ยง ของโครงการ ③	ค่าดัชนีความเสี่ยง ④ (ให้ใส่ ✓ ในช่องระดับความเสี่ยง)	แนวทาง/มาตรการการจัดการความเสี่ยง ⑤
N = ความเสี่ยงด้านการตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (Negotiation Risk) N3 : ความเสี่ยงต่อการไม่เป็นไปตามหลักการสนองตอบรับ 1.	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-
2.	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-
3 ประเด็นอื่น ๆ (ที่หน่วยรับตรวจเห็นว่า เป็นความเสี่ยงของโครงการ และมีแนวทาง/มาตรการการจัดการจัดการความเสี่ยง) ⑥	☐ ระดับยอมรับได้ (1.00 – 9.00) ☐ ระดับเฝ้าระวัง (9.01 – 14.00) ☐ ระดับเร่งรัดจัดการ (14.01 – 19.00) ☐ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด (19.01 -25.00)	-

คำอธิบาย

การกรอกรายการติดตามความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลของโครงการ
สำหรับการตรวจราชการรอบที่ 1 Project Review
(แบบ PPR1)

① **โครงการ** หมายถึง ชื่อโครงการที่ส่งเข้าร่วมตรวจราชการแบบบูรณาการ ในแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 โดยหน่วยงานเจ้าภาพโครงการ เป็นผู้กรอก

② **เขตตรวจ และจังหวัด** หน่วยงานเจ้าภาพโครงการ เป็นผู้กรอกรายละเอียดเขตตรวจและจังหวัดที่ไปตรวจ

③ **ประเภทความเสี่ยง/ประเด็นความเสี่ยงของโครงการ** หน่วยงานเจ้าภาพโครงการ ได้แก่ ผู้ตรวจราชการ ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการ และทีมสนับสนุนงานตรวจราชการ ร่วมกัน วิเคราะห์ความเสี่ยงและกำหนดประเด็นความเสี่ยงของโครงการ และเห็นพ้องให้ใช้ประเด็นความเสี่ยงเดียวกันในทุกเขตตรวจราชการ หรือทุกจังหวัดในเขตตรวจราชการ ซึ่งการวิเคราะห์ความเสี่ยงและกำหนดประเด็นความเสี่ยงของโครงการ ใช้ตารางแสดงความหมายของความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลจากความเสี่ยงยุทธศาสตร์ (เอกสารแนบ) เพื่อประกอบการวิเคราะห์

④ **แนวทาง/มาตรการการจัดการความเสี่ยง** ให้หน่วยรับตรวจในพื้นที่เป็นผู้กรอก มาตรการการจัดการกับความเสี่ยงตามประเด็นความเสี่ยงที่เจ้าของโครงการวิเคราะห์ไว้แล้ว

⑤ **ค่าดัชนีความเสี่ยง** หน่วยรับตรวจเป็นผู้ประเมินค่าดัชนีความเสี่ยงเอง จากแนวทางการบริหารจัดการกับความเสี่ยงที่คาดว่าจะสามารถดำเนินการได้เป็นรูปธรรม และให้ค่าดัชนีความเสี่ยงโดยให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความเสี่ยงที่กำหนด

⑥ **ประเด็นอื่น ๆ** หน่วยรับตรวจเป็นผู้กรอก หากเห็นว่า โครงการอาจมีประเด็นความเสี่ยงอย่างอื่นเพิ่มเติม และมีแนวทางการจัดการความเสี่ยง พร้อมกับประเมินค่าดัชนีความเสี่ยงในช่องระดับความเสี่ยงที่กำหนดด้วย

๓ ประเด็นความเสี่ยง	๔ แนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยงที่หน่วยรับตรวจกำหนด	๕ แนวทางจัดการความเสี่ยงตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ	๖ ผลการจัดการความเสี่ยงตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ	๗ หมายเหตุ
		แนวโน้มเกิดขึ้นมากและระดับรุนแรงมาก โดยให้มีการเตรียมความพร้อมในการป้องกันสาธารณภัยทุกหน่วยงาน และในระดับลงมา คือ อำเภอควรมีการซักซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้นเช่นกัน ตลอดจนถึงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็ควรมีการซ้อมแผนเช่นเดียวกัน สำหรับสถานประกอบการเอกชนที่มีขนาดใหญ่ โรงงาน อุตสาหกรรม ควรส่งเสริมให้มีการซ้อมแผนดังกล่าวด้วย 3. สำหรับในประเด็นผู้บริหารระดับจังหวัดอาจไม่ได้เข้าร่วมฝึกซ้อมแผนฯ ดังกล่าวขอให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดทำแผนปฏิบัติการในการฝึกซ้อมดังกล่าวให้มีการกำหนดเวลาชัดเจน โดยอาจจัดให้มีการซักซ้อมแบบโต๊ะและซักซ้อมจากสถานที่จริงที่มีความเหมาะสมกำหนดวันให้ผู้บริหารระดับจังหวัดได้ฝึกซ้อมแผนในการบังคับบัญชาสถานการณ์ ซึ่งถ้าผู้บริหารระดับจังหวัดไม่สามารถเข้าร่วมได้ขอให้มอบผู้บริหารระดับรองลงมาให้อำนาจในการตัดสินใจได้อย่างแท้จริง	2.1.ในการฝึกซ้อมแผน จังหวัดได้เชิญหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในการฝึกซ้อมแผนทุกครั้ง มีทั้งการแต่งตั้งเป็นคณะทำงาน/คณะกรรมการ และการขอความร่วมมือ ในขั้นตอนการดำเนินการเพื่อให้มีความพร้อมและมีส่วนร่วม มีการประชุมเตรียมความพร้อม กำหนดขั้นตอนการดำเนินการ จนถึงเมื่อการซ้อมแผนแล้วเสร็จ มีการประเมินผลหาข้อผิดพลาดเพื่อดำเนินการแก้ไขในครั้งต่อไป 2.2.ในการซักซ้อมแผนหลายครั้งที่ผ่านมา มีภาคเอกชน สถานประกอบการ ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมการฝึกซ้อมด้วย 2.3.ในระดับอำเภอมีการจัดทำแผนป้องกัน-ฝึกซ้อมแผนป้องกันภัย ตามสภาพความเสี่ยงภัยประจำปี พร้อมรายงานให้จังหวัดทราบ 3.1.ในการซ้อมแผนทุกครั้งผู้บริหารให้ความสำคัญและร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนมีการกำหนดเวลาและสถานที่ฝึกซ้อม ชัดเจนมีการซ้อมแผนแบบบนโต๊ะ และสถานที่จริง แต่ในบางครั้งผู้บริหารติดภารกิจเร่งด่วน จึงได้มอบหมายให้ผู้บริหารระดับรองลงมา มาดำเนินการร่วมฝึกซ้อมแทน และสรุปนำเรียนผลการปฏิบัติงานภายหลังทุกครั้ง	หนังสือจังหวัดพิษณุโลก ที่ พล 0016.2/13878 ลงวันที่ 18 ส.ค. 2554

๓ ประเด็นความเสี่ยง	๔ แนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยงที่หน่วยรับผิดชอบ กำหนด	๕ แนวทางจัดการความเสี่ยงตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ	๖ ผลการจัดการความเสี่ยงตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ	๗ หมายเหตุ
K 1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมในการฝึกซ้อมแผนเกิดความร่วมมือในการฝึกซ้อมแผนการปฏิบัติหน้าที่ในการฝึกปฏิบัติจริง ทำให้ไม่สามารถแบ่งภารกิจในสถานการณ์ได้ถูกต้อง	- จัดทำรายละเอียดขั้นตอนในการปฏิบัติของทุกหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานที่เข้าร่วมฝึกซ้อมแผนฯ ได้เรียนรู้และเป็นผู้มีใบในการปฏิบัติ - จัดประชุมชี้แจงขั้นตอนรายละเอียดการฝึกซ้อมแผนฯ ให้มีจำนวนครั้งเพิ่มมากขึ้น - จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้หน่วยปฏิบัติใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน - ออกกฎระเบียบโดยให้ทุกหน่วยงานปฏิบัติตามแผนเฉพาะกิจอย่างเคร่งครัด	1. ควรกำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมูลนิธิเอกชน หรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้ส่งผู้เข้าร่วมฝึกซ้อมแผนฯ ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานจริงสามารถตัดสินใจใช้สถานการณ์ที่ได้รับจากการฝึกซ้อมไม่ไปปฏิบัติงานได้ ตลอดจนถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติระดับรองลงมาต่อไปได้ 2. ให้จัดทำแผนการสื่อสาร โดยเฉพาะและจัดการฝึกซ้อมเฉพาะส่วนการสื่อสาร ตลอดจนแผนการสื่อสารในการปฏิบัติงานจริงด้วย	1.1 ในการฝึกซ้อมแผนที่ผ่านมา มูลนิธิ ภาคเอกชนได้เข้าร่วมซ้อมแผนทุกครั้ง และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานจริงเข้าร่วมซ้อมแผน 1.2 ในบางครั้งบางหน่วยงานส่งเจ้าหน้าที่มาร่วมประชุมเตรียมการ และร่วมฝึกซ้อมแผนคนละคนกัน ซึ่งสำนักงาน ปก.จังหวัด ได้กำกับหน่วยงาน ได้จัดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจริงเข้าร่วมฝึกซ้อมแผน ตั้งแต่การประชุมเตรียมความพร้อม การซ้อมแผนบนโต๊ะ และการซ้อมแผนในสถานที่จริง 2.1 การปฏิบัติงานด้านสื่อสารตามแผน ปก.ชาติ ได้มอบหมายให้กระทรวง ICT เป็นหน่วยงานหลัก ซึ่งกระทรวง ICT ได้มีการซ้อมแผนด้านสื่อสารอยู่แล้ว 2.2 ในการซ้อมแผนทุกครั้ง จังหวัดได้มอบหมายผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ เขต 8 เป็นประธานคณะทำงานด้านวางระบบสื่อสารและปฏิบัติงานด้านสื่อสาร	หนังสือจังหวัดพิษณุโลก ที่ พล 0016.2/13878 ลงวันที่ 18 ส.ค. 2554

๓ ประเด็นความเสี่ยง	๔ แนวทาง/มาตรการจัดการ ความเสี่ยงที่หน่วยรับตรวจ กำหนด	๕ แนวทางจัดการความเสี่ยงตาม ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ	๖ ผลการจัดการความเสี่ยงตามข้อเสนอแนะ ของผู้ตรวจราชการ	๗ หมายเหตุ
K 2.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบระดับจังหวัด ผู้บริหารปกครองท้องที่ และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการบูรณาการเพื่อประสานงานดำเนินงานเพื่อสนับสนุนในโครงการอย่างยั่งยืนให้มีความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนด	-ควรมีนโยบายหรือข้อสั่งการจากผู้บริหารระดับสูง(รัฐบาล/กระทรวง) ให้ทุกหน่วยงานที่มีหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่จังหวัดรวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยกำหนดให้หน่วยงานบรรจุมแผนและงบประมาณสำหรับการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใช้ในแผนงานประจำปีของหน่วยงานด้วย -สร้างมาตรการบังคับและจูงใจให้หน่วยที่เข้าร่วมในการฝึกซ้อมแผนฯ เช่น การกำหนดเป็นตัวชี้วัดของหน่วยงาน เป็นต้น	1. ควรจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัด โดยกำชับให้เตรียมความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับจังหวัด ตลอดจนมีแผนงานเพื่อรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น 2. ควรกำชับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบความพร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ ต่างๆเช่น รถดับเพลิง ตลอดจนเครื่องมือที่เกี่ยวข้องให้มีความพร้อมรับสถานการณ์สามารถใช้งานได้ อย่างทัน่วงทีเมื่อเกิดสาธารณภัย	1.ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัด ผู้บริหารระดับสูงของจังหวัดได้ให้ความสำคัญทุกครั้งที่มีการประชุมของจังหวัด จะสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมความพร้อมเสมอ 1.2สำนักงาน ป.ภ.จังหวัด ได้จัดแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 2553-2557 สอดคล้องกับ นโยบาย และวิสัยทัศน์จังหวัด กำหนดให้อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดแผนป้องกันที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตน 2.1ในการนี้ได้กำชับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบความพร้อมของเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ปฏิบัติงาน อย่างสม่ำเสมอ 2.2ส่งเสริม หน่วยงานต่างๆ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเข้าร่วมการอบรมด้านป้องกันฯที่หน่วยงานต่างๆได้จัดขึ้น	หนังสือจังหวัดพิษณุโลก ที่ พล 0016.2/13878 ลงวันที่ 18 ส.ค. 2554

๓ ประเด็นความเสี่ยง	๔ แนวทาง/มาตรการจัดการ ความเสี่ยงที่หน่วยรับตรวจ กำหนด	๕ แนวทางจัดการความเสี่ยงตาม ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ	๖ ผลการจัดการความเสี่ยงตาม ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ	๗ หมายเหตุ
N1.1 การฝึกปฏิบัติจริงประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจบทบาทสมมุติที่แท้จริงขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฝึกซ้อมแผนทำให้โครงการไม่ประสบความสำเร็จ	-หน่วยปฏิบัติการในพื้นที่จะต้องเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการประชุมและแนวทางการป้องกันและช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้นให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง -ดำเนินการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกกระดับร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาชนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เกิดความชำนาญและประสบการณ์ร่วมกันในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความเชื่อมั่นในใจความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	1. ให้ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับกลุ่มจังหวัดระดับจังหวัดระดับอำเภอ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ให้ประชาชนในพื้นที่สร้างความตระหนักและความเข้าใจเป็นอย่างดีในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและพร้อมเข้าร่วมฝึกซ้อมแผนฯ และแนวทางการดำเนินงาน ในช่องทาง วิทยุกระจายเสียงประจำหมู่บ้าน หอกระจายข่าว สถานีศึกษา ลักษณะประกอบอาคารโรงงานตลอดจนทางช่องอื่นๆกับประชาชนในพื้นที่ 2. ขอให้จัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในงานที่สำคัญ เช่น นิทรรศการ การฉายVDO และสื่อต่างๆ รวมทั้งรูปแบบการส่งเสริมเพื่อจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ	1.1 ก่อนการฝึกซ้อมแผนทุกครั้ง จะมีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ และแนวทางการดำเนินงานแก่ประชาชนในพื้นที่ 1.2 ประสานสื่อมวลชนและสื่อในพื้นที่ เช่น หอกระจายข่าว เสียตามสาย วิทยุกระจายเสียง ประจำหมู่บ้าน ประชาสัมพันธ์การฝึกซ้อมแผน 2. ช่วงเวลา 1 วัน ก่อนการฝึกซ้อมแผนทุกครั้งจะเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจด้านสาธารณภัย แก่ประชาชนในพื้นที่ นำสื่อ VDO นิทรรศการ การบรรยาย เข้ามาสร้างความรู้แก่ผู้สนใจและมีส่วนร่วม	หนังสือจังหวัดพิษณุโลก ที่ พล 0016.2/13878 ลง วันที่ 18 ส.ค. 2554

๓ ประเด็นความเสี่ยง	๔ แนวทาง/มาตรการจัดการ ความเสี่ยงที่หน่วยรับตรวจ กำหนด	๕ แนวทางจัดการความเสี่ยงตาม ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ	๖ ผลการจัดการความเสี่ยงตาม ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ	๗ หมายเหตุ
		3. ให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับประชาชน โดยวิธีการประชุมประจำเดือนของอำเภอให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปแจ้งให้ประชาชนในพื้นที่เพื่อทราบต่อไป 4. ควรจัดทำคู่มือการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขภัยเบื้องต้นให้กับประชาชนเพื่อใช้เป็นที่ศึกษาในชีวิตจริงในชุมชน/หมู่บ้าน 5. ควรจัดทำคู่มือการเพิ่มความรู้ ทักษะให้กับสถานศึกษา โรงเรียน ลักษณะประกอบการโรงงาน	3.ได้แจ้งอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานผู้นำชุมชน ให้สร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ ผ่านวิธีการประชุมประจำเดือนของแต่ละหน่วยงาน 4.ในการจัดทำแผนคู่มือแก้ไขปัญหาด้านการภัยเบื้องต้น และคู่มือเพิ่มทักษะความรู้ อยู่ระหว่างดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ และความเห็นชอบจากหน่วยงานเพื่อสามารถนำมาใช้งานได้จริงและแจกเอกสารความรู้ที่กรมส่งให้จังหวัด แก่ อบต.ทุกครั้ง 5.ให้ความรู้แก่ประชาชน เยาวชน นักเรียน ในกิจกรรม”คำนี้มีนัย” ของจังหวัดทุกครั้ง	หนังสือจังหวัดพิษณุโลก ที่ พล 0016.2/13878 ลง วันที่ 18 ส.ค. 2554

๓ ประเด็นความเสี่ยง	๔ แนวทาง/มาตรการจัดการ ความเสี่ยงที่หน่วยรับตรวจ กำหนด	๕ แนวทางจัดการความเสี่ยงตาม ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ	๖ ผลการจัดการความเสี่ยงตาม ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ	๗ หมายเหตุ
ข้อเสนอแนะในพื้นที่		1. ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่เสี่ยงภัยประชาชนในพื้นที่มีส่วนสำคัญ เพราะเป็นผู้ประสบภัยที่เกิดขึ้นเอง โดยการเตรียมความพร้อมดังกล่าว ควรมีแผนชุมชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของชุมชนเพื่อลดความสูญเสียจากปัญหาต่างๆได้รอบด้าน และถูกต้องตรงกับสถานการณ์จริงและมีความพร้อม รวมทั้งแก้ไขสถานการณ์ได้ 2. ควรมีการจัดการอบรมหลักสูตรเพิ่มเติมให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการเตรียมความพร้อม	1.1.ในการนี้ได้กำกับให้ทุกท้องถิ่นทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประจำปีโดยประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพราะประชาชนในพื้นที่จะสามารถมองหาปัญหาและเข้าถึงสถานการณ์ได้เร็วที่สุด 1.2 จังหวัด จัดการอบรมชุมชนในพื้นที่เสี่ยงด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมกันคิดและวางแผนด้วยตนเองสร้างความเข้าใจและความเข้มแข็งในชุมชนพร้อมรับมือสถานการณ์ 1.3 แผนป้องกันฯ จังหวัดได้จัดส่งให้ท้องถิ่นเพื่อเป็นแนวทางจัดทำแผนป้องกันฯประจำท้องถิ่นพร้อมหน่วยงานระดับอำเภอ ระดับจังหวัด จะเป็นผู้สนับสนุน 2.ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่นเข้ารับการอบรมความรู้ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามโครงการต่างๆที่จัดขึ้นเสมอ	หนังสือจังหวัดพิษณุโลก ที่ พล 0016.2/13878 ลงวันที่ 18 ส.ค. 2554

หมายเหตุ : ผู้ตรวจราชการกระทรวง แจ้งข้อเสนอแนะให้หน่วยรับตรวจดำเนินการ และหน่วยรับตรวจส่งผลการจัดการความเสี่ยงตามข้อเสนอแนะเหล่านี้ (กรอกช่องที่ ๖) สังกัดไปให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงเพื่อใช้ประกอบการตรวจติดตามประเมินผลในรอบ Monitoring and Evaluation ต่อไป

คำอธิบาย

แบบแจ้งแนวทางจัดการความเสี่ยงตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการกระทรวง (แบบ PPR2)
ที่ได้ให้ไว้แก่หน่วยรับตรวจจากการตรวจราชการในรอบที่ 2 : Progress Review

- ① **โครงการ** หมายถึง โครงการที่ส่งเข้าร่วมตรวจราชการแบบบูรณาการ ในแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ผู้ตรวจราชการเป็นผู้กรอกรายละเอียด
- ② **หน่วยงานรับผิดชอบ จังหวัด เขตตรวจราชการ และกระทรวง** ผู้ตรวจราชการ เป็นผู้กรอกรายละเอียด
- ③ **ประเด็นความเสี่ยง** หมายถึง ประเด็นความเสี่ยงที่ผู้ตรวจราชการเป็นผู้กำหนดและเห็นพ้องร่วมกัน ผู้ตรวจราชการ เป็นผู้กรอก โดยใช้ข้อมูลจาก PPR1
- ④ **แนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยงที่หน่วยรับตรวจกำหนด** หมายถึง แนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยงที่หน่วยรับตรวจเป็นผู้กำหนดเพื่อจัดการกับความเสี่ยงตามประเด็นเหล่านั้น ให้ผู้ตรวจราชการเป็นผู้กรอก โดยใช้ข้อมูลจาก PPR1
- ⑤ **แนวทางจัดการความเสี่ยงตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ** หมายถึง ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการที่ได้ให้ไว้เพื่อจัดการกับความเสี่ยงตามแนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยงที่กำหนดของหน่วยรับตรวจ ให้ผู้ตรวจราชการ เป็นผู้กรอก
- ⑥ **ผลการจัดการความเสี่ยงตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการ** หมายถึง ผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะที่หน่วยรับตรวจรับไปปฏิบัติ โดยหน่วยรับตรวจเป็นผู้กรอกและกำหนดเวลาแล้วเสร็จของการดำเนินการตามข้อเสนอแนะไว้ด้วย โดยรายงานผลการดำเนินให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงภายในเวลาที่กำหนด หน่วยรับตรวจเป็นผู้กรอก
- ⑦ **หมายเหตุ**

รูปแบบรายงานรายเขต

รอบที่ 1 (Semi-Annual Report)

เขตตรวจราชการที่ 17 : จังหวัด พิชณุโลก

โครงการ โครงการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับกลุ่มจังหวัด ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

- สนับสนุนประเด็นนโยบายสำคัญเรื่อง ☐ การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต
☐ การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)
☐ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
☐ การสนับสนุนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
☐ การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

สถานที่ตรวจ : ศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก

หน่วยรับตรวจ : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิษณุโลก

มิติประสิทธิภาพ :

ผลการดำเนินงานของแผนงาน/โครงการโดยสังเขป (แนบรายละเอียดโครงการ 1 ชุด มาพร้อมกับรายงานด้วย)

จากการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขต 17 ในรอบที่ 1 (Project Review) และรอบที่ 2 (Progress Review) พบผลการดำเนินงานโครงการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับกลุ่มจังหวัด ระดับจังหวัด และระดับอำเภอในภาพรวมของจังหวัดพิษณุโลก โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดได้ดำเนินการตามลำดับที่แผนปฏิบัติการกำหนดไว้ ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนการฝึกซ้อมแผนฯ โดยกำหนดประเภทเสี่ยงภัย จำนวน 1 วัน กำหนดสถานที่ฝึกซ้อมแผนฯ จำนวน 3 วัน เลือกรูปแบบการฝึกซ้อมแผนฯ จำนวน 2 วัน จัดทำโครงการ/งบประมาณ และเสนอโครงการเพื่ออนุมัติ และแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน จำนวน 3 วัน **รวมทั้งสิ้น 21 วัน**

2. การประชุมเตรียมการและแบ่งมอบภารกิจ โดยประชุมคณะทำงานเตรียมการก่อนการฝึกซ้อมแผนฯ คือ ได้กำหนดสถานการณ์สมมุติ กำหนดวันเวลาและสถานที่ในการฝึกซ้อมแผนฯ มอบหมายภารกิจ กำหนดบุคลากรเครื่องมือ อุปกรณ์ ดำเนินการจำนวน 20 วัน การแจ้งกำหนดการฝึกซ้อมแผนฯ จำนวน 13 วัน และจัดเตรียมสถานที่จัดนิทรรศการและประชาสัมพันธ์ จำนวน 3 วัน **รวมทั้งสิ้น 36 วัน**

ปัจจุบัน อยู่ระหว่างดำเนินการฝึกซ้อมแผนที่กำหนดไว้ จากผลการดำเนินงานในภาพรวมในรอบที่ 1 และ 2 ดังกล่าวข้างต้น จังหวัดพิษณุโลกได้ดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตามแผนปฏิบัติงานที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนดไว้

❖ ผลการตรวจติดตามการจัดการความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลของโครงการ

1. ความเสี่ยงด้านแนวทางการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกัน (Key Risk Area)

K 1 : ความเสี่ยงต่อการไม่ปฏิบัติตามหลักการรับผิดชอบ

K 2 : ความเสี่ยงต่อการไม่ปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมของหน่วยงานรับผิดชอบโครงการ

ประเด็นความเสี่ยง	ค่าดัชนีความเสี่ยงที่หน่วยรับตรวจประเมิน	แนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยงของหน่วยรับตรวจ	ผลการตรวจติดตาม	
			การวิเคราะห์การจัดการความเสี่ยงของหน่วยรับตรวจ	ข้อเสนอแนะในการจัดการกับความเสี่ยง
K = ความเสี่ยงด้านแนวทางการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกัน (Key Risk Area) K 1 : ความเสี่ยงต่อการไม่ปฏิบัติตามหลักการระับผิดชอบ	○ ระดับยอมรับได้ ○ ระดับเฝ้าระวัง ○ ระดับเร่งรัดจัดการ ○ ระดับจัดการโดยเร็วที่สุด	จังหวัดพิษณุโลก โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดได้ประชุมเตรียมการในการฝึกซ้อมแผนและป้องกันบรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อมอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อแบ่งภารกิจงานอย่างชัดเจน	จากการตรวจติดตามของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขต 17 พบว่า จังหวัดได้มีการดำเนินงานโดยจัดประชุมและแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อแบ่งภารกิจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจเพื่อป้องกันการความสับสนในลำดับขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ในการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว แต่อย่างไรก็ดีในการฝึกซ้อมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีวัตถุประสงค์ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ฝึกซ้อมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีความปลอดภัยสูงและต้องดำเนินการให้เตรียมความพร้อม โดยจะต้องวิเคราะห์ให้การฝึกซ้อมจะต้องจัดตั้งแต่นำจนถึงปลายน้ำ คือ เมื่อเกิดสถานการณ์เกิดขึ้นมีหน่วยใดบ้างที่เกี่ยวข้อง และจัดลำดับพาผู้ประสบภัยไปรักษาตลอดจนต้องเชื่อมโยงไปถึงการฟื้นฟูให้ครอบครัวกลับมาดำรงชีพและทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง	ให้จังหวัดพิษณุโลกไปดำเนินการวิเคราะห์เพื่อทบทวนในการฝึกซ้อมแผนเพิ่มเติม โดยให้แบ่งภารกิจเพิ่มเติมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้ามมีส่วนร่วม ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ และจัดทำแผนดังกล่าวเพิ่มเติม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและแบ่งภารกิจในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยครอบคลุมทุกด้านตั้งแต่เกิดภัยเข้าไปช่วยเหลือบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น

N1 : ความเสี่ยงต่อการเป็นไปตามการมีส่วนรวมของประชาชน ervice บริการ หรือผลประโยชน์เสีย

N1 : ความเสี่ยงต่อการเป็นไปตามการมีส่วนรวมของประชาชน ervice บริการ หรือผลประโยชน์เสีย

N2: ความเสี่ยงต่อการไม่ปฏิบัติตามหลักความเสมอภาค

N3 : ความเสี่ยงต่อการไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนาดังต่อไปนี้

☞☞

◆ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ (ในพื้นที่)

จากการตรวจติดตามในพื้นที่ของผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตที่ 17 พบว่า ประชาชนในพื้นที่ยังมีความประสงค์ที่จะเข้ารับการฝึกอบรมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพื้นฐานเบื้องต้น เช่น การดับไฟด้วยถังดับเพลิงกรณีเกิดไฟไหม้ การปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บเมื่อเกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น ดังนั้น ควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดอบรมหลักสูตรพื้นฐานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กับประชาชนในพื้นที่เพิ่มเติม

◆ ความเห็นของที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน (ถ้ามี)

จากการรับฟังความเห็นที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม วิชาการ และสิ่งแวดล้อม) และกลุ่มเครือข่าย OTOP ได้ให้ความเห็นว่า การเกิดสาธารณภัยเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวและสำคัญ โดยในระบบสังคมไทยจะมีการทำงานแบบวัวล้อมคอก ไม่ได้มีการปลูกฝังและเรียนรู้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเบื้องต้น เพื่อลดความสูญเสียให้มากที่สุด ควรกำหนดหลักสูตรการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่สำคัญจำเป็นที่มีโอกาสเกิดในโรงเรียนตั้งประถมจนถึงมหาวิทยาลัย ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหลักสูตรดังกล่าวในการเรียนเป็นหลักสูตรวิชาบังคับเรียนเบื้องต้น และในการฝึกอบรมของประชาชนในพื้นที่ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการฝึกอบรมให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย

◆ ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย (ข้อเสนอแนะส่วนกลาง)

(ระบุข้อเสนอแนะที่ผู้ตรวจราชการกระทรวงต้องการให้นำเสนอนายกรัฐมนตรี/คณะรัฐมนตรี)

จากการวิเคราะห์สถานการณ์สาธารณภัยมีแนวโน้มจะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยอาจเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ซึ่งในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดังกล่าวอาจเกิดสมรรถนะของจังหวัด ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างดีพอ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรจัดให้มีการฝึกซ้อมแผนขนาดใหญ่ เช่น ระดับกลุ่มจังหวัดหรือภาค โดยมอบหมายผู้แทนส่วนกลางให้เป็นผู้บังคับการสถานการณ์ โดยประสานความช่วยเหลือจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางให้เข้าไปช่วยเหลือเพื่อกำหนดแผนงานในการเตรียมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ 17

ส่วนที่ ๔

กรอบแนวทางการตรวจราชการตามแผน
การตรวจราชการแบบบูรณาการฯ
และการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ตามคำรับรอง

กรอบแนวทางการติดตามประเมินผล
ตามแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการ ของผู้ตรวจราชการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

.

ในส่วนของบทที่ ๔ จะเป็นการนำเสนอกรอบแนวทางการติดตามประเมินผลตามแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการ ของผู้ตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ รายละเอียดดังต่อไปนี้

ลำดับ	ประเด็นยุทธศาสตร์	ประเด็นการประเมินผล/ ตัวชี้วัดผลงาน	สปน. (น้ำหนัก)	กระทรวง (น้ำหนัก)
มิติที่ ๑ : มิติประสิทธิผล			๗๐	๗๐
๑.๑	ตรวจราชการแบบบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนประเด็นนโยบายสำคัญ	ร้อยละของแนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการผลักดันให้โครงการบรรลุผลลัพธ์ (Outcome)	๒๕	๒๕
๑.๒	ตรวจราชการแบบบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนประเด็นนโยบายสำคัญ	ร้อยละของจำนวนข้อเสนอแนะจากการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงที่ได้รับการตอบสนอง	๒๕	๒๕
๑.๓	สนับสนุนการตรวจราชการแบบทำหายโดยบูรณาการโครงการสำคัญเฉพาะพื้นที่ (Specific Area) เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะ ปัญหาเร่งด่วนและปัญหาที่พบมายาวนาน	ร้อยละความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาเฉพาะพื้นที่ (Specific Area) เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะ ปัญหาเร่งด่วนและปัญหาที่พบมายาวนาน	๒๐	๒๐
มิติที่ ๒ : มิติคุณภาพการให้บริการ			๓๐	๓๐
๒.๑	พัฒนารายงานผลการตรวจราชการฯ ให้เป็นที่น่าเชื่อถือของฝ่ายบริหาร	ระดับความพึงพอใจของ ค.ต.ป. ที่มีต่อรายงานผลการตรวจราชการ	๑๕	๑๕
๒.๒	การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของคณะที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน และเครือข่ายภาคประชาสังคมในการตรวจราชการ	ร้อยละของการรายงานสรุปผลความเห็นของคณะที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน และเครือข่ายภาคประชาสังคมในการตรวจราชการที่แล้วเสร็จและนำขึ้น website ของส่วนราชการ ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด	๑๕	๑๕
		รวม	๑๐๐	๑๐๐

ในส่วนมติที่ ๓ และมติที่ ๔ ไม่กำหนดเป็นตัวชี้วัด แต่กำหนดเป็นเงื่อนไขภาคบังคับของการดำเนินการตามคำรับรอง การตรวจราชการตามแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการ ของผู้ตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕		
มติที่ ๓ : มิติประสิทธิภาพ		-
๓.๑	การพัฒนากระบวนการสร้าง คุณค่าหรือมูลค่าจากการ บูรณาการโครงการ	ระดับความสำเร็จของการตรวจราชการ ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระ ราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบ บูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมกับผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ตรวจติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และการ บริหารงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด
มติที่ ๔ : มิติการพัฒนาองค์กร		-
๔.๑	การขับเคลื่อนโครงการ พัฒนาบุคลากรในระบบ การตรวจราชการเพื่อ สนับสนุนการตรวจ ราชการแบบบูรณาการ	กำหนดเป็นเงื่อนไขภาคบังคับของการดำเนินการตามคำรับรอง การตรวจราชการตามแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการ ของผู้ตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

มิติที่ ๑ : มิติประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ : ร้อยละของแนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการผลักดันให้โครงการบรรลุผลลัพธ์ (Outcome)

น้ำหนัก : สเปน. ร้อยละ ๒๕

น้ำหนัก : กระทรวง ร้อยละ ๒๕

คำอธิบาย :

๑. ร้อยละของแนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการผลักดันให้โครงการบรรลุผลลัพธ์ (Outcome) พิจารณาจากผลการดำเนินการตาม แบบ PPR ๑ แบบติดตามแนวทาง/มาตรการจัดการและการกำหนดค่าดัชนีความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยรับตรวจ เทียบกับความสำเร็จต่อการผลักดันให้โครงการบรรลุผลลัพธ์ (Outcome) ด้วยวิธีการประเมินความสำเร็จของโครงการ

๒. สูตรการคำนวณ :

$$\frac{\text{จำนวนแนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการผลักดันให้โครงการบรรลุผลลัพธ์ (Outcome) x ๑๐๐}}{\text{จำนวนแนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลทั้งหมด}}$$

๓. เกณฑ์การให้คะแนน :

ช่วงปรับเกณฑ์การให้คะแนน +/- ร้อยละ ๕ ต่อ ๑ คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓	ระดับ ๔	ระดับ ๕
๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐

๔. เงื่อนไข :

- การดำเนินโครงการต้องมีการเตรียมการประเมินผลอย่างเป็นระบบ
- ภายใต้การดำเนินการตามตัวชี้วัดดังกล่าวต้องมีการรายงานสรุปผลการตรวจราชการรายรอบ หมายถึง รายงานผลการตรวจราชการแบบบูรณาการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่ดำเนินการตามรูปแบบมาตรฐานขั้นต่ำที่พัฒนาและกำหนดร่วมโดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้แทนของคณะผู้ตรวจราชการกระทรวง ผู้ตรวจราชการกรม
- รอบเวลาการส่งรายงาน หมายถึง รอบเวลาที่กำหนดตามแผนการตรวจราชการประจำปี แบ่งเป็น ๓ รอบ โดย
 - **รายรอบที่ ๑ และรายรอบที่ ๒** การสอบทานความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล (Project Review) และการติดตามความก้าวหน้า (Progress Review) ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ – เมษายน ๒๕๕๕ เป็นการตรวจติดตามแผนงาน/โครงการภายใต้กรอบ ๕ ประเด็นสำคัญ เพื่อตรวจจุดอ่อนหรือประเด็นความเสี่ยงที่ยังอาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบายของรัฐบาล
 - **รายรอบที่ ๓** การประเมินผล (Monitoring/Evaluation) ระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน ๒๕๕๕ ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีจะใช้กระบวนการสอบทาน

รายงานผลการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงในรายงานผลการตรวจราชการรายรอบที่ผู้ตรวจราชการกระทรวงได้ส่งให้ (ภายในระยะเวลา ๑๕ วัน หลังจากเสร็จสิ้นการตรวจในแต่ละรอบ) เพื่อประเมินผลและดำเนินการตรวจประเมินผลในพื้นที่เฉพาะแผนงาน/โครงการที่เป็นโครงการหลักต้นหลัก พร้อมทั้งอำนวยความสะดวก ประสาน เร่งรัดติดตาม ประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การบูรณาการโครงการตามสายโซ่แห่งคุณค่า (Value Chain) เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (Value Creation)

เหตุผล :

๑. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓/๑ กำหนดให้ “การบริหารราชการ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอน การปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็นการกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน
๒. ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๐ ในการตรวจราชการ หากมีกรณีที่ต้องตรวจติดตามแผนงาน งาน และโครงการในเรื่องเดียวกัน ให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ตรวจราชการกระทรวง และผู้ตรวจราชการกรม ที่เกี่ยวข้องประสานงานหรือร่วมกันดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐและประโยชน์สุขของประชาชน
๓. ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ได้มีมติรับทราบและเห็นชอบในข้อเสนอสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การตรวจราชการของกระทรวงในปีต่อ ๆ ไป ควรกำหนดให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวง มีระบบการรายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน และผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน โครงการสำคัญที่มีผลต่อยุทธศาสตร์กระทรวงและประเทศ ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงได้ทราบและสามารถตรวจติดตามผลการดำเนินงานในระดับกรมในขอบเขตที่ครอบคลุมยุทธศาสตร์สำคัญของกระทรวงได้มากยิ่งขึ้น และให้หน่วยงานระดับกรมภายในกระทรวงต่าง ๆ และระหว่างกระทรวงให้ความสำคัญกับการประสานแผนงาน/โครงการที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน ทั้งนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จะได้มีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ
๔. รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน :
ถ้ามี

หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก :

ชื่อหน่วยงาน :

ชื่อ - สกุล ผู้ประสานงาน	หมายเลขโทรศัพท์

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ : ร้อยละของข้อเสนอแนะจากการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงที่ได้รับการ
ตอบสนอง

น้ำหนัก : สเปน. ร้อยละ ๒๕

น้ำหนัก : กระทรวง ร้อยละ ๒๕

คำอธิบาย :

- พิจารณาจากจำนวนข้อเสนอแนะจากการตรวจราชการที่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยรับตรวจ เปรียบเทียบกับจำนวนข้อเสนอแนะจากการตรวจราชการทั้งหมด
- การตรวจราชการ หมายถึง การตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวง ตามแผนการตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕
- ข้อเสนอแนะจากการตรวจราชการ หมายถึง ข้อเสนอแนะที่ผู้ตรวจราชการกระทรวงให้แก่หน่วยรับตรวจ ตามมาตรฐานการตรวจราชการที่ใช้ในระบบการตรวจราชการแบบบูรณาการ และมีการรายงานผลการตรวจราชการในแต่ละครั้งต่อปลัดกระทรวง
- การตอบสนอง หมายถึง การที่หน่วยรับตรวจนำข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะที่เกิดจากการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงไปดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ หรือประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยสามารถรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวกลับมายังสำนักงานปลัดกระทรวงได้ภายในปีงบประมาณ

สูตรการคำนวณ :

$$\frac{\text{จำนวนข้อเสนอแนะจากการตรวจราชการที่ได้รับการตอบสนอง} \times 100}{\text{จำนวนข้อเสนอแนะจากการตรวจราชการทั้งหมด}}$$

เกณฑ์การให้คะแนน :

ช่วงปรับเกณฑ์การให้คะแนน +/- ร้อยละ ๓ ต่อ ๑ คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน
ดังนี้

ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓	ระดับ ๔	ระดับ ๕
๘๔	๘๗	๙๐	๙๓	๙๖

เงื่อนไข :

๑. ในกรณีที่หน่วยรับตรวจนำข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะจากการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวง ไปดำเนินการแก้ไขปรับปรุงภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของจำนวนข้อเสนอแนะทั้งหมด ให้ปรับลดคะแนนของตัวชี้วัดนี้ ๑.๐๐๐๐ คะแนน

๒. จำนวนข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะจากการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวง ที่สามารถดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นรูปธรรมชัดเจน จะนับรวมทั้งในส่วนที่มีการปฏิบัติ หรือเริ่มปฏิบัติ ที่มีการเตรียมการต่างๆ ซึ่งอาจไม่สามารถดำเนินการได้เสร็จสิ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ก็ตาม โดยไม่นับรวมถึงกรณีที่กำหนดเป็นการดำเนินการในปีต่อไป

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ : ร้อยละความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาเฉพาะพื้นที่ (Specific Area) เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะ
ปัญหาเร่งด่วนและปัญหาที่พบมายาวนาน

น้ำหนัก : สปน. ร้อยละ ๒๐

น้ำหนัก : กระทรวง ร้อยละ ๒๐

คำอธิบาย :

การตรวจราชการแบบบูรณาการโครงการสำคัญเฉพาะพื้นที่ (Specific Area) ซึ่งเป็นการตรวจราชการประเภททำหาย ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ในแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการของผู้ตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยเป็นการบูรณาการในมิติการตรวจราชการร่วมกันของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ตรวจราชการกระทรวง ตลอดจนผู้ตรวจราชการกรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมายของการตรวจราชการแบบบูรณาการโครงการสำคัญเฉพาะพื้นที่ (Specific Area) นี้ คือ การกำหนด Model ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องร่วมกัน (การแก้ไขปัญหาเชิงบูรณาการ) เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่

สูตรการคำนวณ :

$$\frac{\text{ประเด็นปัญหาที่ได้รับการตอบสนอง แก้ไขเบ็ดเสร็จ} \times ๑๐๐}{\text{ประเด็นปัญหาทั้งหมด}}$$

เกณฑ์การให้คะแนน :

ช่วงปรับเกณฑ์การให้คะแนน +/- ร้อยละ ๕ ต่อ ๑ คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

ดังนี้

ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓	ระดับ ๔	ระดับ ๕
๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐

เหตุผล :

การตรวจราชการแบบทำทนายโดยบูรณาการโครงการสำคัญเฉพาะพื้นที่ (Specific Area) เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะในพื้นที่แบบเบ็ดเสร็จประสบผลสำเร็จได้ย่อมต้องเกิดจากความร่วมมือของผู้ตรวจราชการกระทรวง ผู้ตรวจราชการกรม โดยมีผู้ตรวจราชการกระทรวงเป็นเจ้าภาพโครงการสำคัญเฉพาะพื้นที่ และเป็นผู้กำหนดในเรื่องของข้อมูล พื้นที่ วัน และเวลาที่แน่นอน ที่จะลงไปตรวจติดตามแก้ไขปัญหาร่วมกัน ดังนี้

(๑) กำหนดวัน เวลา และพื้นที่ที่จะลงไปตรวจติดตามร่วมกันระหว่างผู้ตรวจราชการที่เกี่ยวข้อง กำหนดประเด็นการตรวจติดตาม

(๒) มีหนังสือแจ้งไปที่จังหวัดที่เป็นพื้นที่เป้าหมายตามข้อ ๑ เพื่อเชิญหัวหน้าหน่วยงานระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องและครอบคลุมทุกประเด็นการตรวจตามข้อ ๒ เข้าร่วมประชุม ชี้แจงและให้ข้อมูล

(๓) จัดทำรายงานผลการตรวจติดตาม (พื้นที่เป้าหมาย) โดยจะนำเสนอนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี และเพื่อจะได้นำไปรายงานไว้ในรายงานตรวจราชการแบบบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ (Annual Inspection Report : 2012) ต่อไป

แนวทางรายงานผลการตรวจติดตาม

โครงการสำคัญเฉพาะพื้นที่ (Specific Area)

เรื่อง

(สถานที่ตรวจกรณีตัวอย่าง).....

(วัน/เดือน/ปี ที่ไปตรวจติดตาม) วันที่.....เดือนพ.ศ. ๒๕๕๕

สภาพปัญหา (สภาพปัญหาในพื้นที่ของเรื่องที่จะไปตรวจติดตาม) โดยสังเขป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลการตรวจติดตาม (ระบุผู้ตรวจราชการกระทรวงที่ไปร่วมตรวจ และผลการตรวจติดตามตามประเด็นที่กำหนด) โดยสังเขป

.....

.....

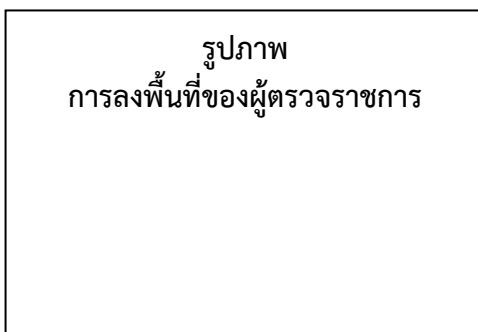
.....

.....

.....

.....

รูปภาพ
การลงพื้นที่ของผู้ตรวจราชการ

หมายเหตุ : รูปภาพ ขอให้ระบุ ชื่อ-นามสกุล ผู้ตรวจราชการทุกท่านที่ปรากฏอยู่ในภาพ
ชื่อประเด็นที่ตรวจ และพื้นที่ตรวจ (หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด)

ปัญหาที่ตรวจพบและผู้ตรวจราชการที่เกี่ยวข้องได้สั่งการให้หน่วยงานในพื้นที่ไปดำเนินการแก้ไขแล้ว

• ปัญหาที่ตรวจพบและแก้ไขในพื้นที่

จะเป็นฐานข้อมูลที่นำมาติดตามและประเมินผลความสำเร็จตามตัวชี้วัดนี้

ประเด็นปัญหาที่ตรวจพบ และข้อสั่งการ	หน่วยงานรับผิดชอบ ในพื้นที่	ผู้ตรวจราชการที่ได้สั่งการ แก้ไขปัญหาในพื้นที่แล้ว
๑.		ผู้ตรวจราชการกระทรวง..... เขต (ชื่อ – นามสกุล)
		ผู้ตรวจราชการกระทรวง..... เขต (ชื่อ – นามสกุล)
๒.		ผู้ตรวจราชการกระทรวง..... เขต (ชื่อ – นามสกุล)
		ผู้ตรวจราชการกระทรวง..... เขต (ชื่อ – นามสกุล)

ปัญหาที่ตรวจพบและผู้ตรวจราชการที่เกี่ยวข้องรับไปประสานงานกับหน่วยงานในส่วนกลาง

• ปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขจากส่วนกลาง

จะเป็นฐานข้อมูลที่นำมาติดตามและประเมินผล
ความสำเร็จตามตัวชี้วัดนี้

ประเด็นปัญหาที่แจ้งประสาน ส่วนกลาง	หน่วยงานรับผิดชอบ ในส่วนกลาง	ผู้ตรวจราชการที่รับไปประสานงาน กับหน่วยงานในส่วนกลาง
๑.		ผู้ตรวจราชการกระทรวง..... เขต (ชื่อ – นามสกุล)
		ผู้ตรวจราชการกระทรวง..... เขต (ชื่อ – นามสกุล)
๒.		ผู้ตรวจราชการกระทรวง..... เขต (ชื่อ – นามสกุล)
		ผู้ตรวจราชการกระทรวง..... เขต (ชื่อ – นามสกุล)

หมายเหตุ : กรณีที่ผู้ตรวจราชการได้รับการประสานจากหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาลแล้ว ขอให้
แจ้งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบตามกำหนดระยะเวลาเพื่อเตรียมการนำเสนอและรายงานนายกรัฐมนตรีต่อไป

มิติที่ ๒ : มิติคุณภาพการให้บริการ

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ : ระดับความพึงพอใจของ ค.ต.ป. ที่มีต่อรายงานผลการตรวจราชการ

น้ำหนัก : สปน. ร้อยละ ๑๕

น้ำหนัก : กระทรวง ร้อยละ ๑๕

คำอธิบาย :

ระดับความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพรายงานผลการตรวจราชการแบบบูรณาการที่นำเสนอ
นายกรัฐมนตรี และ ค.ต.ป. เป็นการพิจารณา

- ขับเคลื่อนการตรวจราชการเพื่อให้การดำเนินแผนงาน/โครงการสำคัญของรัฐบาลที่ไม่สอดคล้องกัน มีความเชื่อมโยงสอดคล้องนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าของแผนงาน/โครงการในภาพรวมเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของรัฐบาล
- การจัดการความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาลของแผนงาน/โครงการที่มีความสำคัญต่อประเด็นนโยบายของรัฐบาลทั้งในระดับพื้นที่ (Area) และภารกิจของกระทรวง/กรม (Function)
- การให้ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มขีดสมรรถนะของหน่วยงานรับตรวจทั้งในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพการให้บริการ และการพัฒนาองค์กร
- การส่งมอบรายงานสรุปผลการตรวจราชการรายรอบที่ดำเนินการตามรูปแบบมาตรฐานและองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น
 - องค์ประกอบที่ ๑ : ความครบถ้วนสมบูรณ์ของรายงานผลการตรวจราชการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
 - องค์ประกอบที่ ๒ : ฐานข้อมูลที่ใช้ประกอบการจัดทำรายงาน ว่าแสดงถึงข้อเท็จจริง และการประยุกต์ใช้ความรู้ตลอดจนประสบการณ์ของผู้ตรวจราชการเพียงพอ
 - องค์ประกอบที่ ๓ : ประโยชน์ของรายงานผลการตรวจราชการต่อการวิเคราะห์หาสาเหตุของผลสำเร็จหรือข้อปรับปรุงตลอดจนข้อเสนอแนะที่คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ คณะผู้บริหาร หรือคณะรัฐมนตรีสามารถนำไปใช้กำหนดหรือปรับปรุงนโยบายหรือกำหนดมาตรการดำเนินการสำคัญได้
 - องค์ประกอบที่ ๔ : ระดับการยอมรับ ความพึงพอใจและข้อคิดเห็นที่ได้รับจากคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ คณะผู้บริหาร หรือคณะรัฐมนตรี
 - องค์ประกอบที่ ๕ : มุมมองเชิงบริหารและการผลักดันความสำเร็จตามประเด็นสำคัญของนโยบาย (ISSUE)

เกณฑ์การให้คะแนน : ช่วงปรับเกณฑ์การให้คะแนน +/- ร้อยละ ๕ ต่อ ๑ คะแนน โดยกำหนด
เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓	ระดับ ๔	ระดับ ๕
๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐

เงื่อนไข :

พิจารณาความสำเร็จตาม check list การพัฒนาระบบการรายงานที่จะนำเสนอในกิจกรรมการพัฒนา
ระบบการตรวจราชการซึ่งจะเป็นเงื่อนไขการดำเนินงานในมิติที่ ๔ ต่อไป

หมายเหตุ

- รายละเอียดการดำเนินการจะปรากฏในคู่มือการ
ติดตามและประเมินผลตามคำรับรองการตรวจ
ราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ต่อไป

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ : ร้อยละของการรายงานสรุปผลความเห็นของคณะที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน และเครือข่ายภาคประชาสังคมในการตรวจราชการที่แล้วเสร็จและนำขึ้น website ของส่วนราชการ ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด

น้ำหนัก : สเปน. ร้อยละ ๑๕

น้ำหนัก : กระทรวง ร้อยละ ๑๕

คำอธิบาย :

คณะที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน และ/หรือ เครือข่ายภาคประชาสังคมในการตรวจราชการ ประกอบไปด้วย

- ๑) ที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน หมายถึง บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิและเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญและสนใจในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวิชาการ หรือด้านสิ่งแวดล้อม ด้านใด ด้านหนึ่งที่อยู่ในภาคเอกชนหรือภาคประชาชนในพื้นที่แต่ละจังหวัด ซึ่งมีความพร้อมและสมัครใจเข้าเป็นที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการโดยความเห็นชอบกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจราชการระดับพื้นที่

หน้าที่ของที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน

- ให้คำปรึกษาแก่ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีหรือ ผู้ตรวจราชการกระทรวงในเรื่องที่ตน มีความรู้ความชำนาญ และมีความสนใจ โดยเฉพาะในเรื่องที่เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ที่ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีหรือผู้ตรวจราชการกระทรวงออกตรวจติดตาม เช่น นโยบาย อยู่ดีมีสุข โครงการพัฒนาชุมชนและหมู่บ้านตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน การป้องกัน การแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เป็นต้น
- ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวิชาการ หรือ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ตนมีความรู้ความชำนาญ รวมทั้งเรื่องที่เป็นประเด็นปัญหา ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นในพื้นที่แก่ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีหรือผู้ตรวจราชการกระทรวง ในลักษณะที่สะท้อนถึงการส่งสัญญาณความเสี่ยงล่วงหน้า
- ร่วมสังเกตการณ์การตรวจราชการในพื้นที่ภายในจังหวัดกับผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีหรือผู้ตรวจราชการกระทรวงตามที่ได้รับการประสานงาน
- ติดตามสถานการณ์ต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ของจังหวัดที่จะส่งผลกระทบต่อพื้นที่หรือชุมชน เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลในการให้คำปรึกษาแก่ผู้ตรวจราชการหรือให้ผู้ตรวจราชการนำไปพิจารณาในการให้ข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการป้องกันหรือแก้ไขไม่ให้เกิดผลกระทบกับประชาชน ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้ตรวจราชการสำนัก

นายกรัฐมนตรีหรือผู้ตรวจราชการกระทรวง ผู้ตรวจราชการกรม ขอรับ
ความร่วมมือ

- ๒) เครือข่ายภาคประชาสังคมในการตรวจราชการ หมายถึง บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิและเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญและสนใจในด้านต่างๆ ที่ส่วนราชการได้จัดตั้งขึ้น

สูตรการคำนวณ :

$$\frac{\text{จำนวนครั้งของการรายงานผลความเห็นของที่ปรึกษาที่แล้วเสร็จ และนำขึ้น website ของส่วนราชการตรงตามระยะเวลาที่กำหนด เข้าระบบ} \times 100}{\text{จำนวนครั้งที่ลงพื้นที่ทั้งหมด}}$$

เกณฑ์การให้คะแนน :

ช่วงปรับเกณฑ์การให้คะแนน +/- ร้อยละ ๕ ต่อ ๑ คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน
ดังนี้

ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓	ระดับ ๔	ระดับ ๕
๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐

หมายเหตุ

- รายละเอียดการดำเนินการจะปรากฏในคู่มือการติดตามและประเมินผลตามคำรับรองการตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ต่อไป

ส่วนที่ ๕

รายชื่อผู้แทนเครือข่ายที่ปรึกษาผู้ตรวจ
ราชการภาคประชาชน ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๕

รายชื่อที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน ปี 2554-2555

ลำดับที่	จังหวัด	เศรษฐกิจ	สังคม	วิชาการ	สิ่งแวดล้อม
1.	กระบี่	นายภูวดิต ปริชานนท์ 081-5977920	นายทวีชัย อ่อนนวน 089-5881058	นายสมศักดิ์ บุรินทร์กุล 075-643189	นางสาววัน ต้น 081-8953138
2.	กาญจนบุรี	นายธีรชัย ชุตินันต์ 082-2489292	นายพิศิษฐ์ ยินดีวี 081-9815273	นายชวลิต สันถะโกมล 081-9958978	นางทิวาพร ศรีวรกุล 081-8572500
3.	กาฬสินธุ์	น.ส.มณฑนา เล็กสมบูรณ์ 089-8411499	นายสุชี ของศิริ 089-9448170	นายสนธิ์ จรัสแผ้ว 043-812717,081-6614166	นายนิคม ไชยชินวรวัฒน์ 084-7959272
4.	กำแพงเพชร	นายเกรียงไกร ชนะนิธิธรรม 081-7276171	นายนิรศร์ ศรีโพธิ์ 081-8888524	นายสมปอง สมนึกพงษ์ 081-9735475	นายอำนาจ สุตวิสัย 086-2097886
5.	ขอนแก่น	นายกิตติศักดิ์ คงธนไพศาลโสภณ 081-7084116	นางสุลภา เกาทวงษ์ 081-3205363	นายสินธุ์ รัตนปัญญา 081-7490663	นายอภิชาติ สิงคสิบุตร 081-9740135
6.	จันทบุรี	นายดิเรก ศุภวิวรรธน์ 039-311749, 081-8623-193	ร.ต.สุทธิพงษ์ โพธิสว่าง 081-7302326	นายเดชา ชำนาญกิจ 081-8649194	นายอำนาจ ชูสนุก 086-8247003
7.	ฉะเชิงเทรา	นายจิรทัศน์ แจ่มไพบูลย์ 081-9451452	นายเจษฎา มิ่งสมร 086-0001727	นายสมนึก เมธาวิน 038-588560,086-1472685	นายสมภพ วงศ์พยัคฆ์ 081-4461796
8.	ชลบุรี	นายสุนทร ธัญญวัฒน์กุล 081-8644984	นายวิทยา ปิยะพงษ์ 081-8634501	นายฉลวย สุขสวัสดิ์ 081-5706435	นายดำรง ลอดหัวน 089-5433428
9.	ชัยนาท	นายองอาจ หล้าอุบล 056-411006,081-9725588	นายประพันธ์ ภู่อุดแสง 089-696-6156	นายธนิต มณฑา 081-8862527	นายสนั่น สุพรรณกุล 087-3130484
10.	ชัยภูมิ	นายอุดมศักดิ์ มณีวรรณ 081-5470609	นายเสนอ นราพล 089-9474548	นางสาวอรอุมา ไชยเศรษฐ 044-811331,081-7503331	นายสมภาร เสี่ยงบุญ 081-0714395
11.	ชุมพร	นายไอศูรย์ ภาษะวรรณ 089-7290463	นายวินัย เครือหงษ์ 087-8959477	นายธรรมบุญ เพชรสมุทร 089-8749235	นายสมพงษ์ อินทรสุวรรณ 081-8947133
12.	เชียงราย	นายวิรุณ คำภีโล 081-8812312	นายสมัย รัตนจันทร์ 081-3665930	นายภาณุภาค ยอดพึ่งเทียม 081-9808874	นายบุญนาค จอมธรรม 089-1924818
13.	เชียงใหม่	นายธนา อานนทวิลาส 081-9515221	นายณรงค์ สมณะ 089-8506091	นายบรรเจิด อารมย์เกลี้ยง 086-1158625	นายสถาพร สุขใหญ่ 081-883-0088
14.	ตรัง	นายสุชาติ เตชานุรักษ์ 075-281186	นายชัยพร จันทรหอม 086-6866517	นายสมมาตร แก้วลาย 081-9789263	นายไมตรี วิเศษศาสน์ 081-0800218
15.	ตราด	นางดวงใจ จันท 081-8557568	นายวีระ จงไพศาล 089-5435007	นายสมโภชน์ วาสุกี 039-597367,081-7611972	นายปรีชา แสงหาทรัพย์ 089-2506705
16.	ตาก	นายสเกษม แหงมงาม 081-9718431	นางผกยรัตน์ เพ็ญนิเวศน์สุข 055-512799	นางแสงทอง อรุณ 055-512072, 081-2848783	นายจักรี เพ็ญนิเวศน์สุข 088-5458254
17.	นครนายก	นายสายศักดิ์ สิทธิธรรม 083-0323264,084-6758335	นายรังสรรค์ ผดุงธรรม 081-4212289	นางสาวลัดดาวัลย์ ชินบุรรัตน์ 037-391705	นายสมบูรณ์ ต่อมตุ้ 084-6648179
18.	นครปฐม	นายสมบัติ แจ่มจันทร์เกษม 081-777-4549	นางสาวมนัฏภัสร์ พัฒน์เตชากร 086-8095844	นางสาวเด่นศิริ ทองนพคุณ 089-7766623	นายชาญศักดิ์ วุฒิสังคะ 086-9980052
19.	นครพนม	นายมงคล ต้นสุวรรณ 081-6018123	พ.ต.ท.ประสาร สุระเสียง 042-512020,089-6231291	นายเด่นชัย ไตรยะธา 081-5461709	นายสงวน จูรีมาศ 089-7125543
20.	นครราชสีมา	นายทศพล ต้นติวังษ์ 044-233200-49	นายเสมอ จินดาพงษ์ 044-222399	นายสวัสดิ์ สายขุนทด 089-8441472	นางมุกดา หนาดสำโรง 081-8771715

ลำดับ ที่	จังหวัด	เศรษฐกิจ	สังคม	วิชาการ	สิ่งแวดล้อม
21.	นครศรี ธรรมราช	นายบุญทวี ริเริ่มสุนทร 081-8924088	นายวีระชูรย์ สมเขาใหญ่ 081-0881992	นายจุลาธิธย์ สุชาโต 081-5697887	นางวานิช พันธุ์พิพัฒน์ 081-8934413
22.	นครสวรรค์	นายวิรัช ตั้งประดิษฐ์ 056-312626,081-9732874	นายประพนธ์ อุดมทอง 087-2100058	นางดารัตน์ วิภาตะกลัศ 056-325181	นายปรารมภ์ บัวสำลี 056-241167
23.	นนทบุรี	นายกฤษณะ วจีไกรลาศ 086-9807788	นายปรีชา สุขสมอรรถ 02-9201480, 086-7807788	พญ.พรพรชชล บุญคง 02-9675923,089-2020974	นายจีระ อรุณเทววิโรจน์ 086-9906340
24.	นราธิวาส	นายภูเกียรติ บุรพาพงศ์ 081-5993777	นายนิอาแซ ซือเซ็ง 081-7374559	นายกิจจา จันทลีโร 089-4656827	นายแสยามะ บากา 087-2931754
25.	น่าน	นายพรเทพ ขันทะสอน 054-710987	นายสามารถ วัฒนะ 089-8552668	นายจรัญ วรรณวิไลย 081-0256677	นายสมคิด โสภารัตน์ 081-8827339
26.	บึงกาฬ	นายสมควร ราษี 081-8722879	นายศุภพัท พรธรรมา 081-0513624	นายประจวบ สุวรรณภักดี 081-8737156	นายบุญนำ นิกเรศ 087-9458319
27.	บุรีรัมย์	นายสุรสิทธิ์ เรืองสุขศรีวงศ์ 044-602602	นางนันทพร ทรงวิชา 089-2837868	นายเชาวน์วัศ วรเชษฐ์ 084-8238254	นางสมศรี สังข์จันทรานนท์ 089-9497512
28.	ปทุมธานี	นายฉลาย พวงกาหลง 081-8392906	นายเฉลิมพล รัตนวงศ์ 081-8147600	นายทัชเชษฐ์ นิยมสุข 081-9114333	นายคำเกิง อิศวสุนทรางกูร 081-3245573
29.	ประจวบ คีรีขันธ์	นางนิลวรรณ เรืองสวัสดิ์ 032-611297,081-8568045	นางอัจฉรีย์ บัวงาม 086-7798298	นายทิวา ศุภจรรยา 081-8398337	นายไพรินทร์ เขาวนะปัญจะ 032-631379
30.	ปราจีนบุรี	นายชุมพล สมใจ 081-6381868	นายไชยวัฒน์ เจริญผล 081-8315845	นายธีรยุทธ รุจิเมธามาส 037-211383	นายวิวัฒน์ จันทร์สิวานนท์ 089-8154213
31.	ปัตตานี	นายณัฐนันท์ พงษ์ธัญญะวิริยา 081-7380-365, 073-336114	นายลาเต๊ะ มาหะมะ 081-9570678, 073-491040	นายเจษฎ์เชื่น เจะอุบง 081-8964-670, 073-434237	นายประสงค์ ไทยเกื้อ 081-0983538
32.	พระนคร ศรีอยุธยา	ร.ต.ฐกรณ์ พงษ์พันธุ์ 035-230265,081-8237179	นายวินัย บุญรอด 081-4419541	พลเรือเอก ปรีชา เฑชรรัตน์ 081-8287997	นายสมศักดิ์ สันตินาค 081-6459135
33.	พะเยา	นายหัสนัย แก้วกุล 054-483030	นายเจษฎา ชัยตรุณ 054-431837	นายชำนาญ ม่วงศรีศักดิ์ 081-7831395	นายทอง วงศ์ประสิทธิ์ 086-1798935
34.	พังงา	นายพีระ เพชรพาณิชย์ 081-8923545	นายทรงวุฒิ อินทรสวัสดิ์ 081-4167753	นายธีรชัย สังข์ทอง 081-7875742	นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ 081-9700889
35.	พัทลุง	นายเริ่ม เพชรศรี 081-7385112	นายแก้ว สังข์ชู 087-9670625	นายพล จันทวงศ์ 086-6946871	นายสมนึก พรหมศักดิ์ 081-4783401
36.	พิจิตร	นายอนุสรณ์ ศิริโชคธนทรัพย์ 056-613781	นายสุธนธ์ เทียนเอง 086-9289996	นายวัลลภ เหล่าดำรงกุล 081-8888441	นายชำนาญ ประภัสโร 056-653145,081-9537750
37.	พิษณุโลก	นายวิโรจน์ จิรัฐติกาลโชติ 055-3036697-9	นายสนอง เนียมเหลี่ยม 081-9730429	นางสาวดวงนภา สราญรมย์ 081-6041346	นายมะลิ ทองคำปลิว 089-7068894
38.	เพชรบุรี	นายกรณีย์ สุทธารมณ 032-488555,082-8888099	นายนิพนธ์ พิทักษานุรัตน์ 081-9446757	นายสมชัย บังจิต 081-8576948	นายนิวัฒน์ มั่นหมาย 089-4593301
39.	เพชรบูรณ์	นายสุจิตร์ จันทร์สา 084-7779815	นางสมจิตร์ ลีสินลา 080-1191997	นายจำรัส พุดค่อง 089-4360550	นางอัมพรทิพย์ พุทธิสิมมา 081-9531019
40.	แพร่	นายเอกชัย วงศ์วรกุล 081-9606666	นายสุนทร หอมขจร 081-7848048	นายเสงี่ยม อัมภาราม 085-5222166	นายสนิท บุญพิทักษ์ 054-523091,0814468914

ลำดับ ที่	จังหวัด	เศรษฐกิจ	สังคม	วิชาการ	สิ่งแวดล้อม
41.	ภูเก็ต	นางนภารัสมิ ละอองเพชร 076-617278-80,086-9520697	นายสุพจน์ สวงนภิตติพันธุ์ 081-397-2853	นายจรัส สำงสาร 076-222979,089-9733479	นางพรพิมล โพธิ์สุวรรณวัฒน์ 089-7297917
42.	มหาสารคาม	นายสมพงษ์ พวงเวียง 081-9123130	นางสดศรี ศรีรัตนดีจรัส 081-7088388	นางสาวสถาพร พันธุ์มณี 043-711191	นายอุทัย มาโชติ 089-5767991
43.	มุกดาหาร	นายสกล รักสัตย์ 042-611701-2	นางอัมพร ไชยเพชร 042-694266,083-3541926	นายไชยยัง อาจวิชัย 081-7397532	นายคำสิงห์ ทองขอนแก่น 081-9759971
44.	แม่ฮ่องสอน	นายสุทิน ปินตาอ้าย 053-685559, 086-9212777	นายประเวช คำสวัสดิ์ 081-9500925	นายเดช พรหมบุตร 089-2681413	นายสงกรานต์ บุญหล่อ 089-0639101
45.	ยโสธร	นายพีระวัฒน์ โพธิ์วัฒน์ 088-1059299	นายประยุทธ รูปหล่อ 088-1050226	นายวรวิทย์ สุจริต 087-0476319	นายอุยยุทธ หอมอ่อน 086-2546655
46.	ยะลา	นายณพพงศ์ ธีระวร 081-4066623	นายอาบิติน มนูญทวี 087-8361027	นายมาโนชญ์ บุญญานุวัตร 081-9572526	นายคอเลาะ มานี 086-2955578
47.	ร้อยเอ็ด	นายพูลศักดิ์ ทวีกุล 043-512175	นายปรีชา แสนรัตน์ 043-611600, 085-6447626	นายวินัย แสนมณี 089-8404191	นายสืบพงษ์ พนมเขต 086-0090179
48.	ระนอง	นายอดิคม ธนบัตร 081-1254025	นางมณฑียร ธรรมวัติ 082-2795203	นายสิทธิชัย รักชู 089-5897173	นางยุพิน ลิกะไชย 084-3776263
49.	ระยอง	นายพงษ์ศักดิ์ เอกเดชาพงศ์ 089-8162046	นายชาติชาย เหลืองเจริญ 087-8178030	นายเกษม บำเพ็ญทาน 081-8647267	จ.อ.สุรสิทธิ์ ไชยลาภ 081-4105653
50.	ราชบุรี	นางสาวจินตนา ขึ้นปิ่นเกลียว 081-7369399	นายประสิทธิ์ ช้างแก้ว 081-4596693	นายธนิต คำศรี 081-7367330	นายสุรชัย ฉัตรภิญญาคุปต์ 081-6518086
51.	ลพบุรี	นางสาวภัสสร จันทกุล 089-9003008,089-0824499	นายสมภพ โสมาภา 081-6110608	นายสุรพงษ์ ปนาทกุล 081-8466327	นายสมภพ โคตรวงษ์ 083-020-9183,084-4055899
52.	ลำปาง	นายธนโชติ วนาวัฒน์ 054-313806,087-1921001	นางชนูสี อินดาวงศ์ 081-5958019	นายเรวัฒน์ สุธรรม 054-334197,084-0048359	นายควง ทากอง 081-9984983
53.	ลำพูน	นายสันติสุข วีรพันธุ์ 053-512010,085-0352977	นายธงชัย ช่อประดิษฐ์ 081-9508494	นายณัฐจักร รัชตะไพโรจน์ 053-560264, 089-7006-994	นายบัญญัติ ตะนาวศรี 081-5315360
54.	เลย	นายเกรียงศักดิ์ ตันกิจเจริญ 042-811045	นางสาวอภิญญา กรรณลา 081-3695030	นายปรีชา กมลรัตน์ 081-5441333	นายไพฑูรย์ ป้องนารา 081-0580349
55.	ศรีสะเกษ	นายธนชัย แซ่จิ้ง 045-682-144	นายจรรย คำผาง 089-9462308	นายประดิษฐ์ พรหมเสนา 045-611339,089-7173464	นางกานจัญญานาถ ศตเรืองชัยศรี 085-2069669
56.	สกลนคร	นายประสาธ ตงศิริ 081-8725555	นายธนรัตน์ ติรสวัสดิชัย 081-9012774	นางวัฒนา สุวรรณไตรย์ 081-8713997	นายสรรค์สนธิ บุญโยทยาน 081-6708624
57.	สงขลา	นายสุรชัย จิตภักดิ์ดินทร์ 074-445467	นายอนันต์ ดิสระ 081-7668234	นายสมนึก มีแสง 081-9691561	นายสุพจน์ แสงจันทร์ 084-6325667
58.	สตูล	นายสมชาย ตันดีศรีสกุล 081-8965911	นายกอหนิ เหตุฉุญญ 089-4660113	นายก่อเดช หวังกุลหล้า 074-795026,081-9905218	นางสมจิตร จันทมณี 081-7486755
59.	สมุทรปราการ	นายสกันธ์ วนาตอนพิศาล 081-4207581	นายสมศักดิ์ สุทธิเกษม 086-9083770	นางสาวชูศรี สัตยานนท์ 02-3373705, 081-8095578	นายบุญยืน นาคดี 02-3250029,081-7012112
60.	สมุทรสงคราม	นายสัมพันธ์ พงษ์พรหมนากุล 034-712397,081-4348242	นายมนตรี เล็กจิตรธาดา 034-711348	นายวีระ เทพกรณ์ 089-8240835	นายชินนวัฒน์ มณีศรีขำ 034-732388,081-7012112

ลำดับ ที่	จังหวัด	เศรษฐกิจ	สังคม	วิชาการ	สิ่งแวดล้อม
61.	สมุทรสาคร	นายสุนทร วัฒนาพร 081-8226138	นายสมเจตน์ เลิศไตรภพ 034-483219	นายวิมุตติ บัวจันทร์ 034-434789	พ.ต.ท.สุรินทร์ ชัยพานิช 081-3734946
62.	สระแก้ว	นายประเสริฐ โสทธิพัฒน์พงศ์ 089-9273130	นายอำนาจ แกมจินดา 089-4059394	นายปกรณ์ ภูมิเขต 084-6403929	นายสุระพงษ์ ธรรมวรางกูร 081-2093615
63.	สระบุรี	นายประพนธ์ เป้าทอง 081-8472579	นางปฐมน กัณหา 084-3614533	นายนิพนธ์ แก้วสุทธา 081-4516-350	นายทิสปาโมกข์ ปริกษาภิ 089-8309-808
64.	สิงห์บุรี	นายนำชัย แซ่ตั้ง 089-6739706	พ.ท.สุนทร นพกุลสถิตย์ 081-6274119	นายบำเหน็จ บุชบงค์ 081-9495059	นายขจิต นาวิระ 081-852-0401,081-8518507
65.	สุโขทัย	นายนิวัฒน์ เสดะสวัสดิ์พงษ์ 081-8866494	นายภคบูลย์ พัฒนเจริญ 081-0804-780	นายมังกร ทองสุคติ 081-9731878	นายถวิล จอมสืบ 081-2838906
66.	สุพรรณบุรี	นายอมรินทร์ เกิดสงกรานต์ 035-508465-6, 081-7636207	นายเนตร ปิ่นแก้ว 081-0053665	นายทองเหมาะ แจ่มแจ้ง 087-0251240	นายประดิษฐ์ บุญตันตรภีวัฒน์ 089-7724343
67.	สุราษฎร์ธานี	นายพงศ์นรินทร์ วนสุวรรณกุล 081-1244330	นายทรงยศ ยอดดนตรี 081-7979723	นายสมศักดิ์ ขอบตรง 081-3269829	นายประวิณ จุลภักดี 081-3977442
68.	สุรินทร์	นายสุรพล โชติโสภณ 089-7173421	นายประหยัด พุดจิบ 081-976-3301	นายสุชีพ พุฒพันธ์พิศุทธิ์ 081-8777645	นายพราวดี ไวรวัจนกุล 089-5839319
69.	หนองคาย	นางสาวดวงใจ สุขเกษมสิน 081-6017777	นายกุล พิมดี 089-9429863	นายศิริ เพชรศิริ 081-8726409	นางสาวศุภมาศ ปุณประเสริฐ 085-1831860
70.	หนองบัวลำภู	นายชัยสิทธิ์ ชัยชนะสุวรรณ 081-2631522	นายจักรพงษ์ โสณะแสง 081-9655575	นางก่องแก้ว ไสยโสภณ 087-2236817	นายเผด็จ วงษาหาญ 080-7565323
71.	อ่างทอง	นายสมเจตน์ เจริญศรีสัมพันธ์ 081-9943621	นางปราณี จันทวร 089-9003474	นายเดชสิทธิ์ สุขเจริญ 083-7535879	นายสุชิน เจริญจิตร 086-1219633
72.	อำนาจเจริญ	นายพงษ์ศักดิ์ ตั้งตระกูลวงศ์ 081-8773637	นางจันทร์เพ็ญ ประเสริฐศรี 081-6003600	นายสุพรรณ สืบสิงห์ 085-2042394	นายมงคล ศรีสุขา 081-0729597
73.	อุดรธานี	นายธีระ ตั้งหลักมั่นคง 042-221312,081-8737736	นางสาวสุพิศ ธาตุท่าเล 081-9647806	นางพิศมัย ธารเลิศ 081-8737736	นายคำจันทร์ จันทน์จำปา 081-1836538
74.	อุดรดิษฐ์	นายทวีศักดิ์ ปิงวงศานุรักษ์ 055-412813	นางอมรพรรณ ยมจินดา 081-7852470	นายชูชาติ มั่นคง 055-414767,086-9281676	นายเกียรติ ดนตรีรักษ์ 055-414320,055-494860
75.	อุทัยธานี	นายสมเกียรติ ฐิตะฐาน 056-518351,081-8867223	นางสาววิไลวรรณ จันทร์พ่วง 081-9720125	ว่าที่ ร.ต.สรวินัย ชินพระเสถียร 056-511495,081-8866-080	นายวิระ บำรุงศรี 081-8300653
76	อุบลราชธานี	นายชวลิต อกวานิช 045-254273	นายสุพรรณ จันทบุตร 081-976-3394	นายศาสตร์ ศรีนาง 081-9765572	นายคำพวง ทัดเทียม 086-0415227

ส่วนที่ ๖

สรุปแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ ๑๑

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด

พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

ประกาศ

เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นสมควรให้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาฯ ที่ภาคีทุกภาคส่วนในสังคมไทยทุกระดับได้มีส่วนร่วมดำเนินการ และได้ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นตามมาตรา ๒๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว เพื่อใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังมีสาระสำคัญตามที่แนบท้ายนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔
เป็นปีที่ ๖๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

สรุปลำระสำคัญ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

๑. ความนำ

การจัดทำแผนพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑ จนถึงแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๐ มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์ เงื่อนไข และการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ แผนพัฒนา ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนา ประเทศที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นบูรณาการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล ต่อมาแผนพัฒนา ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) ได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนา และบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนา ฉบับที่ ๘ สำหรับแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ยังคงน้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนา ฉบับที่ ๘-๙ และการพัฒนาที่สมดุลทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยมีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนที่มีอยู่ ในประเทศและการบริหารจัดการความเสี่ยงให้พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและ ภายในประเทศ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยทุกคน

ในระยะของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๐ สังคมไทยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางทุกภาคส่วน ส่งผลให้ประเทศไทยเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันสูงขึ้นในหลายด้าน และสามารถปรับตัวรับกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนได้จากดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุข ของคนไทยโดยรวมที่ไม่ได้รับผลกระทบและอยู่ระหว่างร้อยละ ๖๖-๖๘ มีปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง การมี งานทำ ความเข้มแข็งของชุมชน และความอบอุ่นของครอบครัวที่ส่งผลดีต่อความอยู่เย็นเป็นสุข อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ยังเป็นอุปสรรค ได้แก่ ความสมานฉันท์ในสังคม สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศขาดความสมดุล ความ เสี่ยงจากปัญหายาเสพติดที่สูงขึ้น รวมถึงสุขภาวะของคนไทยลดลงจากคุณภาพการศึกษาที่เป็นปัญหา สอดคล้องกับการติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๐ ที่ประสบความสำเร็จ น่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศไทยเข้มแข็งและเริ่มเติบโตอย่างมีคุณภาพ การขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๗.๘ ในปี ๒๕๕๓ หลังจากชะลอตัวอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๕.๑ ในปี ๒๕๔๙ และหดตัวลงร้อยละ ๒.๓ ในปี ๒๕๕๒ คุณภาพชีวิตของคนไทยดีขึ้น มีหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย และ ความยากจนลดลง แต่ต้องให้ความสำคัญต่อเนื่องกับการพัฒนาคุณภาพคนและสังคม การสร้างความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน และความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐ รวมทั้งการสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่ เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับ กระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้ง โอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความ พร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. การประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยงและการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ

๒.๑ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ

ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งในระดับโลก และภายในประเทศ ซึ่งมี ผลกระทบทั้งที่เป็นโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ ดังนี้

๒.๑.๑ การเปลี่ยนแปลงสำคัญระดับโลก

๑) กฎ กติกาใหม่ของโลกหลายด้านส่งผลให้ทุกประเทศต้องปรับตัว วิกฤต เศรษฐกิจและการเงินของโลกที่ผ่านมาได้ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบในการบริหารจัดการ เศรษฐกิจโลกทั้งด้านการค้า การลงทุน การเงิน สิ่งแวดล้อม และสังคมเพื่อการจัดระเบียบใหม่ที่สำคัญของโลก ครอบคลุมถึงกฎ ระเบียบด้านการค้า และการลงทุนที่เน้นสร้างความโปร่งใสและแก้ปัญหาโลกร้อนมากขึ้น การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ความร่วมมือระหว่างประเทศ และการกำกับดูแลด้านการเงินที่เข้มงวด มากขึ้น พันธกรณีและข้อตกลงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มาตรการทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับ การแก้ไขปัญหาโลกร้อน และกฎ ระเบียบด้านสังคมมีบทบาทสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะด้านสิทธิมนุษยชน ที่ให้ ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิดความเคารพและรักษาคดีศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน กฎ กติกาใหม่เหล่านี้จะเป็นเครื่องมือในการต่อรองทางการค้าที่ผลักดันผู้ประกอบการไทยให้จำเป็นต้อง ยกระดับการผลิตให้ได้มาตรฐานที่กำหนดเพื่อสามารถแข่งขันได้ ข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และธรรมาภิบาลจะเป็นแรงกดดันให้ต้องปรับกระบวนการผลิตที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ให้ ความสำคัญกับการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและการสร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันให้สูงขึ้น

๒) การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลาง รวมทั้งภูมิภาคเอเชีย ทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ อาทิ ฮองกง เกาหลี สิงคโปร์ ไต้หวัน และ กลุ่มประเทศอาเซียน ที่มีแนวโน้มเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมโลก ขณะที่นโยบายการเปิด ประเทศของจีน รัสเซีย พลวัตการขยายตัวของบราซิลและอินเดีย และการเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลางในภูมิภาค เอเชียจะเพิ่มกำลังซื้อในตลาดโลก นอกจากนี้ การรวมกลุ่มเศรษฐกิจที่สำคัญต่อประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้แก่ การรวมกลุ่มในภูมิภาคเอเชีย ภายใต้กรอบการค้าเสรีของอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่น และอินเดีย และการเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ รวมทั้งกรอบความร่วมมืออื่นๆ อาทิ กรอบความร่วมมือเอเชีย-แปซิฟิก จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยซึ่งต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลายด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ

๓) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลกอย่างต่อเนื่อง ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประชากรสูงอายุในโลกจะเพิ่มขึ้นอีก ๘๑.๙ ล้านคน และการเป็นสังคมผู้สูงอายุของประเทศสำคัญๆ ในโลก มี

ผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายกำลังคนข้ามประเทศ เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขณะที่โครงสร้างการผลิตเปลี่ยนจากการใช้แรงงานเข้มข้นเป็นการใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้การพัฒนาคนมุ่งสร้างให้มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญ ควบคู่ไปกับการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อใช้ทดแทนกำลังแรงงานที่ขาดแคลน ขณะเดียวกัน ประเทศที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมักมีรายจ่ายด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น ทำให้งบประมาณสำหรับการลงทุนพัฒนาด้านอื่นๆ ลดลง

๔) การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกส่งผลให้สภาพภูมิอากาศแปรปรวน ในช่วง ๓๐ ปีที่ผ่านมา อุณหภูมิโลกสูงขึ้นโดยเฉลี่ย ๐.๒ องศาเซลเซียสต่อทศวรรษ ส่งผลให้สภาพภูมิอากาศแปรปรวน ก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้งและทวีความรุนแรง อาทิ แผ่นดินไหว ดินถล่ม ภูเขาไฟระเบิด อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ไฟป่า ระบบนิเวศในหลายพื้นที่ของโลกอ่อนแอ สูญเสียพันธุ์พืชและสัตว์ พื้นผิวโลกเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ โดยเฉพาะการสูญเสียพื้นที่ชายฝั่งเนื่องจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น นำไปสู่การย้ายถิ่นของประชากรที่อยู่อาศัยบริเวณชายฝั่งทะเล รวมทั้งสร้างความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐาน เขตท่องเที่ยว เขตอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนสูงบริเวณพื้นที่ชายฝั่ง โรคระบาดเพิ่มขึ้นก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของประชากร รวมทั้งการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชจากสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง สร้างความเสียหายแก่ผลผลิตทางการเกษตรและธัญญาหารของโลก รวมทั้งกระทบต่อภาคสังคม อาทิ ความยากจน การอพยพย้ายถิ่น และการแย่งชิงทรัพยากร

๕) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงานของโลกมีแนวโน้มจะเป็นปัญหาสำคัญ ความต้องการพืชพลังงาน สินค้าเกษตรและอาหารมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มประชากรโลก แต่การผลิตพืชอาหารลดลงด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่ เทคโนโลยีที่มีอยู่ และการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานในอนาคต ส่งผลให้ผลผลิตอาหารสู่ตลาดลดลง ไม่เพียงพอ กับความต้องการของประชากรโลก หรือมีราคาสูงเกินกว่ากำลังซื้อโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศยากจน อาจนำไปสู่การเกิดวิกฤตอาหารโลก

๖) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งตอบสนองต่อการดำรงชีวิตของประชาชนมากยิ่งขึ้น ทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นานาเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการทำงานของสมองและจิต ที่เป็นทั้งโอกาสหรือภัยคุกคามในการพัฒนา อาทิ การจารกรรมข้อมูลธุรกิจหรือข้อมูลส่วนบุคคล ประเทศที่พัฒนาเทคโนโลยีได้ช้าจะกลายเป็นผู้ซื้อและมีผลิตภาพต่ำ ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ และการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคมจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนา จึงเป็นความท้าทายในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและลดความเหลื่อมล้ำ

๗) การก่อการร้ายสากลเป็นภัยคุกคามประชาคมโลก การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวทั่วโลกและรุนแรง มีรูปแบบและโครงข่ายที่ซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ต้องเตรียมความพร้อมในการควบคุมปัจจัยที่เกื้อหนุนการก่อการร้าย และสร้างความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติจากภัยก่อการร้าย

๒.๑.๒ การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ

๑) การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านเศรษฐกิจ อัตราการขยายตัวและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ดี ภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคการผลิตที่มีบทบาทสูง ภาคเกษตรเป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศและเป็นฐานในการสร้างมูลค่าเพิ่มของ

ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจ ขณะที่การเชื่อมโยงเศรษฐกิจในประเทศกับต่างประเทศทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะด้านการค้าและการลงทุน สำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจไทย แต่ภาวะเศรษฐกิจโลกที่ตกต่ำและขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง ทำให้บทบาทของการลงทุนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตาม ระบบเศรษฐกิจของไทยมีความอ่อนแอด้านปัจจัยสนับสนุนในส่วนของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คุณภาพการบริการของโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย กฎและระเบียบทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้อต่อการจัดระบบการแข่งขันที่เป็นธรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

๒) การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านสังคม ประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุจากการมีโครงสร้างประชากรที่วัยสูงอายุเพิ่มขึ้น วัยเด็กและวัยแรงงานลดลง คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย แต่มีปัญหาคุณภาพการศึกษาและระดับสติปัญญาของเด็ก พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ และผลผลิตแรงงานต่ำ ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคมเพิ่มขึ้นและมีการจัดสวัสดิการทางสังคมในหลายรูปแบบ แต่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้อย่างทั่วถึง ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากรและโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรเป็นปัญหาการพัฒนาประเทศ สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมและจริยธรรม และมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย รวมถึงเผชิญปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดและการเพิ่มขึ้นของการพนันโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน แต่คนไทยตื่นตัวทางการเมืองและให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมและธรรมาภิบาลมากขึ้น

๓) การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลซ้ำเติมให้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรุนแรง กระทบต่อผลผลิตภาคเกษตรและความยากจน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขณะที่ความขัดแย้งทางนโยบายในการบูรณาการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังมีความมั่นคงด้านอาหาร แม้จะต้องเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและความต้องการพืชพลังงาน

๔) การเปลี่ยนแปลงสถานะด้านการบริหารจัดการการพัฒนาประเทศ ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองสูงขึ้น แต่ความขัดแย้งทางการเมือง ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงอยู่และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การดำรงชีวิตของประชาชน และความเชื่อมั่นของนานาชาติ รวมทั้งความสงบสุขของสังคมไทย ขณะที่ประสิทธิภาพภาครัฐมีการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมที่ดีขึ้น แต่ขีดความสามารถในการป้องกันการทุจริตต้องปรับปรุง การกระจายอำนาจประสบความสำเร็จในเรื่องการเพิ่มรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่มีความล่าช้าในการถ่ายโอนภารกิจและมีความไม่ชัดเจนในการแบ่งบทบาทหน้าที่กับราชการส่วนกลาง ขณะเดียวกัน การคอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาสำคัญของไทยและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

๒.๒ การประเมินความเสี่ยง ประเทศไทยจะเผชิญกับความเสี่ยงที่ต้องเตรียมการสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ ๖ ประการ ดังนี้

๒.๒.๑ การบริหารภาครัฐอ่อนแอ ไม่สามารถขับเคลื่อนการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อำนาจรัฐถูกใช้เพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชนในบางพื้นที่มีช่องว่างมากขึ้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นแต่การมีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับนโยบายมีน้อย เจ้าหน้าที่รัฐย่อหย่อนในการปฏิบัติตามหน้าที่ การบังคับใช้

กฎหมายไม่จริงจัง ขณะที่ดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันชี้ให้เห็นว่ายังคงมีการทุจริตประทุมิชอบและไม่โปร่งใส นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมในมิติเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือของต่างชาติที่มีต่อประเทศไทย

๒.๒.๒ โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน เศรษฐกิจไทยยังคงพึ่งพาเศรษฐกิจภายนอกประเทศ ทั้งการส่งออกสินค้า การลงทุน และการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศอย่างมาก จึงมีความอ่อนไหวต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและปัจจัยแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การขยายตัวทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับปัจจัยการผลิตดั้งเดิมโดยเฉพาะทุน และแรงงานราคาถูกที่มีผลผลิตภาพการผลิตต่ำ เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ขณะที่เศรษฐกิจในประเทศยังมีความเหลื่อมล้ำ ประชาชนระดับฐานรากซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรมีรายได้น้อยเมื่อเทียบกับนอกภาคเกษตร ประสบความยากจนและมีปัญหานี้สินเป็นปัจจัยบั่นทอนความเข้มแข็งของเศรษฐกิจไทย

๒.๒.๓ โครงสร้างประชากรที่มีวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ประเทศไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี ๒๕๖๘ ขณะที่สัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อาจกระทบต่อความต้องการแรงงานในระบบเศรษฐกิจในอนาคต การแข่งขันเพื่อแย่งชิงแรงงานจะมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานคุณภาพ ภาครัฐและครัวเรือนจะมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ส่งผลต่อภาระงบประมาณของภาครัฐ และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการดูแลสุขภาพอนามัย และการจัดสวัสดิการทางสังคม

๒.๒.๔ ค่านิยมที่ตึงตังเลื่อมถอยและประเพณีดั้งเดิมถูกบิดเบือน เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยม ให้ความสำคัญกับศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ตึงตังลดลง ทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับผู้อื่น มุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการบริโภค การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไมตรีน้อยลง แก่งแย่ง เอาเปรียบกัน ขาดความสามัคคี ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น และขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม

๒.๒.๕ ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของประเทศมีแนวโน้มเสื่อมโทรมรุนแรง จากการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านกายภาพ การใช้ประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้สถานการณ์และแนวโน้มความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทวีความรุนแรง โดยเฉพาะน้ำท่วม ภัยแล้ง การใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ไม่คุ้มค่า และปริมาณของเสียที่เพิ่มขึ้น นำไปสู่ความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ รวมไปถึงการกัดเซาะชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ภัยพิบัติจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง กระทบต่อฐานการผลิตภาคเกษตร ความมั่นคงด้านอาหาร พลังงาน สุขภาวะและคุณภาพชีวิตของประชาชน

๒.๒.๖ ประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงด้านความมั่นคง ทั้งที่มาจากปัญหาการก่อความไม่สงบในประเทศ ปัญหาการก่อการร้าย วิกฤตเศรษฐกิจและการแข่งขันด้านต่างๆ ในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้ง ภัยพิบัติที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติมีความรุนแรงและผลกระทบสูงในระยะต่อไปเป็นประเด็นท้าทายต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้งการบริหารวิกฤต การเตรียมความพร้อมเพื่อตอบสนองอย่างฉับไว และการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน รวมทั้งการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศให้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ การสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องสร้างและใช้ประโยชน์จากภูมิคุ้มกันประเทศ ๕ ประการ ดังนี้

๒.๓.๑ ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักที่ยึดโยงคนในชาติให้เกาะเกี่ยวกันอย่างแน่นแฟ้น เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะรัชกาลปัจจุบันที่ทรงเป็นแบบอย่างของการดำรงชีวิตบนทางสายกลางและความพอเพียง ทรงยึดมั่นในประโยชน์สุขของพสกนิกรในทุกด้าน

๒.๓.๒ การพัฒนาประเทศให้อยู่บนฐานความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย การวิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ ในการปรับเปลี่ยนการผลิตจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เงินทุน และแรงงานที่มีผลิตภาพต่ำ ไปสู่การใช้ความรู้และความชำนาญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๒.๓.๓ สังคมไทยมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ยึดโยงคนไทยให้เป็นปึกแผ่น ลดอิทธิพลของความทันสมัยและความขัดแย้งในสังคมไทย ประชาชนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ครอบคลุมมโนทัศน์ความเป็นไทยที่มีจิตสำนึกและอัตลักษณ์ให้บุตรหลานได้ตระหนักถึงรากเหง้าของตนเอง

๒.๓.๔ ภาคการเกษตรเป็นฐานรายได้หลักและความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ ก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน ทั้งแหล่งสร้างงาน แหล่งผลิตอาหาร และเชื่อมโยงวิถีชีวิตของสังคมไทย มีส่วนสำคัญในการลดความยากจน สร้างงาน และลดผลกระทบจากภาวะโลกร้อน

๒.๓.๕ ชุมชนท้องถิ่นเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ เป็นพลังหลักในการพัฒนาฐานรากของประเทศให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศ

๓.๑ แนวคิดหลัก

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่จะส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม ขณะที่การทบทวนผลการพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมาสะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการประเทศที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว ทั้งมีความเสี่ยงในหลายมิติที่อาจทำให้ปัญหาต่างๆ รุนแรงมากขึ้น การพัฒนาประเทศไทยในอนาคต จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศให้เข้มแข็งภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมั่นคง

กรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงมีแนวคิดที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘-๑๐ โดยยังคงยึดหลักการปฏิบัติตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกภาคส่วน ทุกระดับ ยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับ

ปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ขณะเดียวกัน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในกระบวนการพัฒนาประเทศ

๓.๒ ทิศทางการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้ตระหนักถึงสถานการณ์และความเสี่ยงซึ่งเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกและภายในประเทศ โดยเฉพาะภาวะผันผวนด้านเศรษฐกิจพลังงาน และภูมิอากาศ ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อประเทศไทยทั้งเชิงบวกและลบ ดังนั้น ทิศทางการบริหารจัดการประเทศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงเป็นการใช้จุดแข็งและศักยภาพที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเพื่อสร้างความเข้มแข็งและรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศที่เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตภาคเกษตร และการประกอบกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ขณะเดียวกัน จำเป็นต้องปรับตัวในการเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ เพื่อสามารถใช้โอกาสที่เกิดขึ้นและเพิ่มภูมิคุ้มกันของทุนที่มีอยู่ในสังคมไทยได้อย่างเหมาะสม พร้อมก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ขณะเดียวกัน จำเป็นต้องสร้างความพร้อมสำหรับเชื่อมโยงด้านกายภาพทั้งโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพคน การเสริมสร้างองค์ความรู้ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย

การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศที่สำคัญได้แก่ การเสริมสร้างทุนสังคม (ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนทางวัฒนธรรม) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชน สามารถจัดการความเสี่ยง และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม สำหรับการเสริมสร้างทุนเศรษฐกิจ (ทุนกายภาพ ทุนทางการเงิน) มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง โดยใช้ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ บนพื้นฐานการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในส่วนการเสริมสร้างทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตร มุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการเพิ่มบทบาทไทยในเวทีประชาคมโลก

ขณะเดียวกัน จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการประเทศเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบราชการและข้าราชการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพิ่มประสิทธิภาพการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาระบบและกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมและสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากร ควบคู่ไปกับปลูกจิตสำนึก ค่านิยมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลแก่ประชาชนทุกกลุ่ม

๔. วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศระยะกลาง เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ระยะยาว ที่ทุกภาคส่วนในสังคมไทยได้เห็นพ้องร่วมกันกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ปี พ.ศ.๒๕๗๐ ซึ่งกำหนดไว้ว่า “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

๔.๑ วิสัยทัศน์และพันธกิจ การพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูง ดังนี้

๔.๑.๑ วิสัยทัศน์

“สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

๔.๑.๒ พันธกิจ

๑) สร้างสังคมเป็นธรรมและเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม

๒) พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง

๓) พัฒนาระบบการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีคุณภาพบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ปรับโครงสร้างการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๔) สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๔.๒ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๔.๒.๑ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อเสริมสร้างสังคมที่เป็นธรรมและเป็นสังคมสันติสุข

๒) เพื่อพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีบทบาทหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

๓) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ คุณภาพ และยั่งยืน มีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญา นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในภูมิภาคอาเซียน มีความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ

๔) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และเป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ

๔.๒.๒ เป้าหมายหลัก

๑) ความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลง สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลง และดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันไม่ต่ำกว่า ๕.๐ คะแนน

๒) คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะดีขึ้น มีคุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น

๓) เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓.๐ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ให้มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐.๐

๔) คุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

๔.๒.๓ ตัวชี้วัด

๑) ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุข ดัชนีความสงบสุข สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐.๐ กับกลุ่มที่มีรายได้น้อยร้อยละ ๑๐.๐ สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจน สัดส่วนแรงงานนอกระบบที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม และดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน

๒) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ และดัชนีความอบอุ่นของครอบครัว

๓) อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ ผลิตภาพการผลิตรวม อันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

๔) คุณภาพน้ำและอากาศ ร้อยละของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศ และสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหัวเปรียบเทียบกับลำดับขั้นการพัฒนาที่แสดงโดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัว

๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนา

การพัฒนาประเทศให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็ว คาดการณ์ได้ยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้กำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยง และเสริมรากฐานของประเทศด้านต่างๆ ให้เข้มแข็งควบคู่ไปกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีดังนี้

๕.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ให้ความสำคัญกับ

๕.๑.๑ การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยควบคู่กับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง มุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีฐานการพัฒนาที่ทั่วถึงและยั่งยืน พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่มีความหลากหลายและแข็งแกร่งมากขึ้น ส่งเสริมการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความเป็นธรรม ปรับโครงสร้างภาษีทั้งระบบให้สนับสนุนการกระจายรายได้และเป็นเครื่องมือสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรและการถือครองทรัพย์สิน พัฒนาการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมบทบาทของภาคธุรกิจเอกชนในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมแก่คนในสังคมไทย รวมทั้งยกระดับคุณภาพระบบการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมทุกคนอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น

๕.๑.๒ การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจก และสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ มุ่งพัฒนาระบบบริการสาธารณะให้มีคุณภาพและมีช่องทางการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง การจัดหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย การเข้าถึงระบบสาธารณสุขโรค พัฒนาระบบสวัสดิการทางสังคมให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการเงินฐานรากและระบบการออมที่หลากหลาย เสริมสร้างเจตคติด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย และพัฒนาระบบฐานข้อมูลในการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมประชาชนทุกคนตามสิทธิ และสามารถเข้าถึงบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๑.๓ การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคมและมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ให้ทุกคนสามารถแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์ เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง สนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ส่งเสริมให้ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคม พัฒนามาตรฐานระบบการคุ้มครองผู้บริโภค เพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภค ส่งเสริมบทบาทสตรีในระดับการบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

๕.๑.๔ การสานสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้มีคุณค่าร่วมและตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคม และเสริมสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีระบบตรวจสอบและการรับผิดชอบที่รัดกุม โดยสร้างค่านิยมใหม่ที่ยอมรับร่วมกันบนฐานของความไว้วางใจและเกื้อกูลกันในสังคม ส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองที่มีธรรมาภิบาลนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้องและ

เหมาะสม เสริมสร้างระบบบริหารราชการให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ มีระบบถ่วงดุลอำนาจการตรวจสอบที่เข้มงวดและรอบด้าน พัฒนาข้าราชการให้มีคุณภาพสูง มีคุณธรรม จริยธรรมทางอาชีพ และมีความรับผิดชอบ ปฏิรูปการเมืองไทยทั้งระบบให้เป็นประชาธิปไตยของมวลชน สร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรมและเพิ่มช่องทางในการรับข้อร้องเรียนและให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้เสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสนับสนุนการใช้สื่อเพื่อสังคมทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น และสังคมออนไลน์ให้เป็นพลังหนุนเสริมการพัฒนา

๕.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับ

๕.๒.๑ การปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม เป็นการส่งเสริมคู่สมรสที่มีความพร้อมให้มีบุตรเพิ่มขึ้นและรักษาระดับอัตราเจริญพันธุ์ไม่ให้ต่ำกว่าระดับที่เป็นอยู่ปัจจุบัน สนับสนุนการกระจายตัวและส่งเสริมการตั้งถิ่นฐานของประชากรให้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่

๕.๒.๒ การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมการเกื้อกูล พัฒนาทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นความคิดสร้างสรรค์ ปลุกฝังการพร้อมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น และจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย พัฒนาคนด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงานและเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สร้างจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน สร้างค่านิยมการผลิตและบริการที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เรียนรู้การรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

๕.๒.๓ การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม โดยสร้างเสริมสุขภาวะคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ พัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ ควบคู่กับการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสมทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากรตลอดจนการใช้มาตรการการเงินการคลังเพื่อสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๕.๒.๔ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มินิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๕.๒.๕ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาบทบาทของสถาบันหลักทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน สร้างค่านิยมให้คนไทยภูมิใจในวัฒนธรรมไทย และยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิด และสร้างความเป็นเอกภาพในสังคม สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรมร่วมกับประชาคมโลก โดยเฉพาะประชาคมอาเซียนให้เกิดการไหลเวียนทางวัฒนธรรมในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร

๕.๓ ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ให้มีความสำคัญกับ

๕.๓.๑ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน มุ่งรักษา ป้องกัน และคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตร สนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยมีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีสิทธิทำกินในที่ดิน ใช้มาตรการทางภาษีเพื่อบังคับหรือจูงใจให้บุคคลผู้ถือครองที่ดินทำประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวมากขึ้น สนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม เร่งรัดการจัดให้มีองค์กรและระบบบริหารจัดการที่ดินให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคการเกษตร พันธุ์และส่งเสริมค่านิยม วัฒนธรรมที่ดี และวิถีชีวิตทางการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๕.๓.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ภาครัฐให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชน สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ควบคุมและกำกับดูแลให้มีการนำเข้าและใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ได้มาตรฐาน ปรับปรุงบริการขั้นพื้นฐานเพื่อการผลิตให้ทั่วถึง ส่งเสริมการผลิตที่คงไว้ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของประเทศ พัฒนาและเสริมสร้างองค์ความรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ ที่เหมาะสมทางการเกษตร รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

๕.๓.๓ การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต สนับสนุนการผลิตและบริการของชุมชนในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อาหาร และพลังงาน ส่งเสริมสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้ร่วมทำการศึกษาวิจัยกับภาคเอกชน สนับสนุนเกษตรกรและผู้ประกอบการนำองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า ผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหาร ยกย่องคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร มาตรฐานระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้เทียบเท่าระดับสากล ส่งเสริมระบบตลาดกลางสินค้าเกษตรและตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ส่งเสริมภาคเอกชนและองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบสินค้าเกษตรและอาหารร่วมกับสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ของภาคเกษตร

๕.๓.๔ การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร มุ่งพัฒนาระบบการสร้างหลักประกันรายได้ของเกษตรกรให้มีความมั่นคงและครอบคลุมเกษตรกรทั้งหมด พัฒนาระบบประกันภัยพืชผลการเกษตร ส่งเสริมระบบการทำเกษตรแบบมีพันธสัญญาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ยกย่องคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกร สร้างแรงจูงใจให้เยาวชน เกษตรกรรุ่นใหม่ และแรงงานที่มีคุณภาพเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม พัฒนาสถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกร เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารที่มีต้นทุนต่ำที่เป็นผลมาจากข้อตกลงการเปิดการค้าเสรี

๕.๓.๕ การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกต้นไม้และปลูกป่าโดยชุมชนและเพื่อชุมชนเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรด้วยระบบเกษตรยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้มีการจัดการและเผยแพร่องค์ความรู้และการพัฒนาด้านอาหารศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง รวมทั้งส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสมของบุคคลและชุมชน สนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตและการบริโภคที่

เกื้อกูลกันในระดับชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกัน ส่งเสริมการนำวัตถุดิบทางการเกษตรที่ผลิตได้ในชุมชนและที่เหลือใช้จากการเกษตรมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนในชุมชน รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งด้านอาหารให้กับเกษตรกรและชุมชนอย่างเป็นระบบ

๕.๓.๖ การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร ด้วยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพลังงานจากพืชพลังงาน จัดให้มีระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่ใช้เป็นทั้งอาหารและพลังงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการใช้พลังงานชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับภาคการผลิตและบริการ จัดให้มีกลไกกำกับดูแลโครงสร้างราคาของพลังงานชีวภาพ และปลูกจิตสำนึกในการใช้พลังงานชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

๕.๓.๗ การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน โดยสนับสนุนบทบาทของเกษตรกร เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ภาคเอกชน และชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและวางแผนการผลิตทางการเกษตร ปรับกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้มีการร่วมมือและบูรณาการการทำงานอย่างจริงจัง ทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่ พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านอาหารและพลังงานตั้งแต่การผลิต การตลาดไปจนถึงการบริโภค พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการเกษตร ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคี โดยเฉพาะประชาคมอาเซียนที่ก่อให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน

๕.๔ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน
ให้ความสำคัญกับ

๕.๔.๑ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และผลักดันให้มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งและแข่งขันได้ ด้วยการปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเอเชีย แอฟริกา และเศรษฐกิจภายในประเทศ ปรับโครงสร้างภาคบริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มกับสาขาบริการที่มีศักยภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม พัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ซึ่งครอบคลุมถึงการพัฒนารัฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ และการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ พัฒนาภาคเกษตรบนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาภาคอุตสาหกรรมที่มุ่งการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพและยั่งยืน ด้วยการใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ สู่อุตสาหกรรมฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๕.๔.๒ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน เน้นการนำความคิดสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรทางปัญญา วิจัยและพัฒนาไปต่อยอด ถ่ายทอด และประยุกต์ใช้ประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์ สังคม และชุมชน โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาและประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมที่ส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคการผลิต ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมให้ทั่วถึงและเพียงพอทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในลักษณะของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

๕.๔.๓ การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม มุ่งพัฒนาตลาดเงิน และตลาดทุน รวมทั้งกำลังแรงงานให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ พัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรสินทางปัญญา พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศให้เชื่อมโยงการขนส่งทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานสู่สากล สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ด้วยการส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด พัฒนาพลังงานทางเลือก และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในทุก ระดับ ปฏิรูปกฎหมาย และกฎ ระเบียบต่างๆ ทางเศรษฐกิจให้เอื้อต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

๕.๔.๔ การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีเสถียรภาพ ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการเงิน โดยดำเนินนโยบายการเงินที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์แวดล้อมและทันต่อเหตุการณ์ เพิ่มบทบาทตลาดทุนในระบบเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาภาคการเงินโลก ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน พัฒนากลไกการเฝ้าระวังความผันผวนทางเศรษฐกิจและพัฒนาระบบเตือนภัยแบบองค์รวม เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุนระหว่างประเทศ และการบริหารจัดการด้านการคลังที่ปรับปรุงระบบการจัดเก็บรายได้ของประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรและการบริหารงบประมาณ ป้องกันความเสี่ยงทางการคลัง พัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการขั้นพื้นฐานของภาครัฐเพิ่มขึ้น และเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๕ ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ให้ความสำคัญกับ

๕.๕.๑ การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ มุ่งพัฒนาบริการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง พัฒนาบุคลากรในธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์ เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน/เขตเศรษฐกิจชายแดน ตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในของประเทศ

๕.๕.๒ การพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับอนุภูมิภาค มุ่งพัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยว พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดน รวมทั้งบูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุประโยชน์ร่วมกันทั้งด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของพื้นที่

๕.๕.๓ การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วนเศรษฐกิจ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ยกกระดับทักษะฝีมือแรงงาน กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ ที่เป็นการป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

๕.๕.๔ การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศและภูมิภาคภายใต้บทบาทที่สร้างสรรค์ เป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก มุ่งรักษาบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่ รวมทั้งรักษาคุณภาพของปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเดิมและมหาอำนาจใหม่

๕.๕.๕ การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ โดยเร่งดำเนินการด้านความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานฝีมือระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาค ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน คู่ค้าและส่งเสริมสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ

๕.๕.๖ การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสร้างสังคมนานาชาติที่มีคุณภาพชีวิต ป้องกันภัย
จากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย มุ่งพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ยาเสพติด และการหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ พัฒนาศักยภาพและความร่วมมือภายในภูมิภาคเพื่อเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและเหตุฉุกเฉิน และร่วมมือในการป้องกันการติดเชื้อและการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคระบาดซ้ำ

๕.๕.๗ การเสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเปิดรับความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไร เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมในระดับอนุภูมิภาค เสริมสร้างการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการที่นำสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกองค์การระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไรให้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการให้ไทยเป็นฐานการดำเนินความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศในภูมิภาค

๕.๕.๘ การเร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว เป็นการสร้างองค์ความรู้ให้กับภาคธุรกิจโดยเฉพาะผู้ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและลบให้สามารถพัฒนาศักยภาพและโอกาสของตนเองในการใช้ประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรี โดยเฉพาะภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับการสนับสนุน เยียวยาและดูแลจากรัฐในกรณีที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

๕.๕.๙ การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานการลงทุน และการประกอบธุรกิจในเอเชีย
รวมทั้งเป็นฐานความร่วมมือในการพัฒนาภูมิภาค โดยจัดให้มีสิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกที่จำเป็น เพื่อให้มีการจัดตั้งสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาค และสนับสนุนบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไร

๕.๕.๑๐ การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการพัฒนาภายในประเทศ
ตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพชุมชนท้องถิ่นให้รับรู้และเตรียมพร้อมรับกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ สนับสนุนกลไกการพัฒนาระดับพื้นที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดชายแดน ให้สามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมศักยภาพด้านวิชาการและเครือข่ายของสถาบันการศึกษาของไทยที่สร้างความใกล้ชิด และปฏิสัมพันธ์กับประเทศในอนุภูมิภาค

๕.๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับ

๕.๖.๑ การอนุรักษ์ ป่าไม้ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
มุ่งรักษาและฟื้นฟูพื้นที่ป่าและเขตอนุรักษ์ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการองค์ความรู้ให้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและบริหารจัดการ ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการที่ดินและการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เร่งรัดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ส่งเสริมให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคอย่างเป็นระบบ รวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ

๕.๖.๒ การปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยปรับโครงสร้างการผลิตของประเทศและพฤติกรรมบริโภคเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคคมนาคมและขนส่ง เพื่อลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก พัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการวางผังเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรม สังคม ระบบนิเวศเข้าด้วยกัน

๕.๖.๓ การยกระดับขีดความสามารถในการรองรับและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน มุ่งพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือในการบริหารจัดการเพื่อรองรับกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงพัฒนาศักยภาพชุมชนให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕.๖.๔ การเตรียมความพร้อมรองรับกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ด้วยการจัดทำแผนที่และจัดลำดับพื้นที่เสี่ยงภัยทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาคและจังหวัด ยกระดับการจัดการภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบฐานข้อมูล การสื่อสารโทรคมนาคม ส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการจัดการภัยพิบัติ พัฒนาระบบงานอาสาสมัครของประเทศอย่างจริงจัง และให้มีมาตรฐานตามหลักสากล สนับสนุนภาคเอกชน สถานประกอบการ โรงเรียน และท้องถิ่นให้มีการเตรียมความพร้อม และจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับภัยพิบัติ

๕.๖.๕ การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤตจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มุ่งติดตามและเฝ้าระวังมาตรการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน เตรียมมาตรการรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากมาตรการทางการค้าและข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ศึกษาผลกระทบและกำหนดแผนกลยุทธ์รายสินค้า รวมทั้งมาตรการเยียวยาในสินค้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ผู้ส่งออกทำคาร์บอนฟุตพริ้นต์ และสร้างแรงจูงใจให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๕.๖.๖ การเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ เป็นการศึกษารายละเอียดและสร้างความเข้าใจในพันธกรณี ติดตามสถานการณ์การเจรจาและท่าทีของประเทศต่างๆ พัฒนาบุคลากรภาครัฐเพื่อเสริมสร้างทักษะการเจรจา พัฒนาความร่วมมือในกลุ่มอาเซียนและประเทศคู่ค้าสำคัญ สนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๖.๗ การควบคุมและลดมลพิษ มุ่งลดปริมาณมลพิษทางอากาศ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะและน้ำเสียชุมชน พัฒนาระบบการจัดการของเสียอันตราย ขยะอิเล็กทรอนิกส์ และขยะติดเชื้อ ลดความเสี่ยงอันตราย การรั่วไหล การเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี และพัฒนาระบบเตือนภัย แจ้งเหตุฉุกเฉิน และระบบการจัดการเมื่อเกิดอุบัติเหตุด้านมลพิษ

๕.๖.๘ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ มุ่งส่งเสริมสิทธิและพัฒนาศักยภาพชุมชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ ปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ปรับนโยบายการลงทุนภาครัฐให้เอื้อต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู ผลักดันให้มีการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและลดการก่อมลพิษ สร้างรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผล รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ

๖. การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศโดยยึดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นกรอบทิศทางหลัก และแปลงสู่การปฏิบัติในระดับต่างๆ ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม และกระจายการพัฒนางานสู่พื้นที่ โดยยึดหลักการพัฒนาพื้นที่ การกิจ และการมีส่วนร่วม ให้จังหวัดเป็นพื้นที่ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนา และเป็นจุดเชื่อมโยงการพัฒนาจากระดับชุมชนสู่ประเทศและประเทศสู่ชุมชน เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วนทั้งระดับพื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชน ใช้กลไกและเครื่องมือการพัฒนาของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการให้การขับเคลื่อนเกิดประสิทธิภาพด้วยกระบวนการสร้างเครือข่ายหรือคลัสเตอร์ที่ตอบสนองต่อการแก้ปัญหาและการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ โดยมีแนวทางสำคัญ ดังนี้

๖.๑ การสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญและพร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำแนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนตระหนักและยอมรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สร้างความเข้าใจให้ภาคการเมืองในเป้าประสงค์และแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และผลักดันให้ภาคการเมืองนำประเด็นการพัฒนาสำคัญไปผสมผสานในการจัดทำนโยบาย รวมทั้งจัดทำคู่มือการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เผยแพร่ให้ภาคีการพัฒนารับรู้และนำไปปฏิบัติ

๖.๒ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับอื่นๆ โดยกำหนดประเด็นการพัฒนาสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่เสนอต่อสาธารณะอย่างชัดเจน บูรณาการประเด็นการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกัน และจัดทำเป็นแผนการลงทุนหรือแผนพัฒนาเฉพาะด้านที่ตอบสนองการพัฒนาในหลายมิติ เชื่อมโยงแนวคิดพื้นฐาน ยุทธศาสตร์ ประเด็นพัฒนาสำคัญ และแผนพัฒนาเฉพาะด้านภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เข้ากับนโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับต่างๆ จัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วม โดยบูรณาการสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกัน รวมถึงกำหนดแนวทางจัดสรรงบประมาณสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และแผนท้องถิ่นภายใต้แนวทางการพัฒนาภาคที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ตลอดจนผลักดันให้ภาคเอกชนนำประเด็นการพัฒนาสำคัญในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ พิจารณาประกอบการจัดทำแผนการลงทุนทางธุรกิจ

๖.๓ การสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนของภาคีการพัฒนาต่างๆ นำการวิจัยเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนา ปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนา นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร จัดทำฐานข้อมูลที่ภาคส่วนต่างๆ เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ง่าย รวมทั้งสร้างช่องทางให้ประชาสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมการพัฒนา

๖.๔ การเพิ่มประสิทธิภาพกลไกรับผิดชอบการขับเคลื่อนแผนฯ ที่ชัดเจน สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในระดับประเทศและระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้คณะกรรมการระดับชาติที่มีอยู่ นำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มาเป็นกรอบดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ให้จังหวัดเป็นจุดประสานการพัฒนาระดับพื้นที่ รวมทั้งประสานและผลักดันกลไกนอกภาครัฐมีส่วนร่วมขับเคลื่อนแผนฯ มากขึ้น

๖.๕ การเสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ พัฒนาศักยภาพประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนา สร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้พร้อมรองรับกับความเปลี่ยนแปลง เสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ผลักดันให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้าร่วมพัฒนาชุมชนให้มากขึ้น สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีบทบาทนำในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมที่ดี และพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

๖.๖ การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยติดตามความก้าวหน้า ประเมินผลสำเร็จ และผลกระทบของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามประเด็นการพัฒนายุทธศาสตร์และผลการพัฒนาในภาพรวม พัฒนากลไกการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติในภาพรวม การติดตามประเมินผลการพัฒนาระดับพื้นที่ และการตรวจสอบของภาคประชาชนให้เข้มแข็ง โดยสนับสนุนให้ภาคประชาชนรวมกลุ่มติดตามความก้าวหน้า ตรวจสอบความโปร่งใสและความสำเร็จของโครงการต่างๆ ตลอดจนพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในทุกระดับ ทั้งฐานข้อมูลระดับภาพรวมและระดับพื้นที่

ที่ปรึกษา

๑. นายวันชาติ วงษ์ชัยชนะ	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๑
๒. นายมงคล สุระสัจจะ	รองหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๓,๖
๓. นายสมชัยฐ์ หทยะตันย์ติ	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๑๐,๑๗
๔. นายเชิดศักดิ์ ชุศรี	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๙,๑๒
๕. นายศิริพงษ์ ห่านตระกูล	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๕,๗
๖. นายวันชัย สุทธิวรชัย	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๑๕
๗. นายสามารถ ลอยฟ้า	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๑๘
๘. นายกิตติ ทรัพย์วิสุทธิ	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๒
๙. นายณัฐพลษ์ วิเชียรเพริศ	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๘
๑๐. นายธานี สามารถกิจ	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๔
๑๑. นายเสริม ไชยณรงค์	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๑๑,๑๓
๑๒. นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๑๔,๑๖

บรรณาธิการ

นายดำรงชัย พุ่มสงวน	ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์
---------------------	---

คณะผู้จัดทำ

๑. นายวรสิริฐ หล้ามคง	ผู้อำนวยการส่วนรับเรื่องร้องเรียนและประสานราชการ
๒. นางสาวปริญานัฐ เจริญผล	ผู้อำนวยการส่วนตรวจราชการ
๓. นายภาสวัฒน์ รอดคำดี	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาระบบการตรวจราชการ
๔. นายทัฬหเทพ สุนทรพลเชษฐ์	ผู้อำนวยการศูนย์ดำรงธรรม
๕. นายชูชัย สังเกต	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๖. นางสาวจินดานันท์ หมูปยัคฆ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๗. นายบัณฑิต พรหมทอง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๘. นางชลัยรัตน์ ทรัพย์ประชา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๙. นายอนุชิต เดชะสุรวานิชย์	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
๑๐. นายพีระพลธ์ สำเภา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๑๒. นายกฤษฎา กัลป์ยาณะธรรม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๑๑. นางสาวปิยะดา เขาวนาค	ปฏิบัติงานบริหารทั่วไป
๑๒. นางสาวสุชาดา แสงสิน	ปฏิบัติงานบริหารทั่วไป
๑๓. นายเรืองฤทธิ์ ชูจันทร์	ปฏิบัติงานพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์
๑๔. นายปรีดี โอภิชากร	ปฏิบัติงานบริหารทั่วไป